

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

**na lata
2004 –2006**

POWIAT OŁAWSKI

WSTĘP

Samorząd terytorialny zgodnie z art. 163 Konstytucją RP wykonuje zadania publiczne niezastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych. Działanie to powinno zapewnić harmonijny rozwój regionu, co ma szczególne znaczenie w ustawodawstwie Unii Europejskiej. Rada Regionów Europy ma za zadanie tworzenie warunków dla wyrównywania dysproporcji pomiędzy regionami. Ważna rola przypada w tym procesie samorządom lokalnym na poziomie powiatu. Art. 4 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym (Dz.U.01.142.1592 z późniejszymi zmianami) precyzuje podstawowe zadania z zakresu zaspokajania potrzeb wspólnoty.

„...Powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie:

- 1) *edukacji publicznej,*
- 2) *promocji i ochrony zdrowia,*
- 3) *pomocy społecznej,*
- 4) *polityki prorodzinnej,*
- 5) *wspierania osób niepełnosprawnych,*
- 6) *transportu zbiorowego i dróg publicznych,*
- 7) *kultury i ochrony dóbr kultury,*
- 8) *kultury fizycznej i turystyki,*
- 9) *geodezji, kartografii i katastru,*
- 10) *gospodarki nieruchomościami,*
- 11) *administracji architektoniczno-budowlanej,*
- 12) *gospodarki wodnej,*
- 13) *ochrony środowiska i przyrody,*
- 14) *rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego,*
- 15) *porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,*
- 16) *ochrony przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania powiatowego magazynu przeciwpowodziowego, przeciwpozarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska,*
- 17) *przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,*
- 18) *ochrony praw konsumenta,*
- 19) *utrzymania powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,*
- 20) *obronności,*
- 21) *promocji powiatu,*
- 22) *współpracy z organizacjami pozarządowymi.*

Realizacji powyższego pakietu obowiązków towarzyszą zawsze określone projekty inwestycyjne. Wszystkie zadania inwestycyjne, które zarząd powiatu może przedsięwziąć, wymagają zaangażowania finansowego. To z kolei określa budżet powiatu. Zgodnie z art. 51 ust. 1 cytowanej ustawy o samorządzie powiatowym, dla prawidłowej gospodarki finansami w dłuższym okresie czasu wymagane jest staranne planowanie i tworzenie planów finansowych oraz inwestycyjnych. Ma to szczególne znaczenie w świetle aplikacji o dofinansowanie inwestycji gminnych ze środków pomocowych Unii Europejskiej lub innych źródeł finansowania zewnętrznego (Bank Światowy, Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej)

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR)

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) jest jednym z siedmiu programów operacyjnych, które służą realizacji Narodowego Planu Rozwoju/Podstaw Wsparcia Wspólnoty na lata 2004-2006 (NPR/PWW). ZPORR rozwija cele NPR, określając priorytety i kierunki polityki regionalnej państwa w pierwszym okresie członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Realizacja tej polityki w ramach ZPORR, będzie współfinansowana ze środków Funduszy Strukturalnych. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego realizował będzie piątą oś rozwojową Narodowego Planu Rozwoju 2004- 2006 (NPR), przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 14 stycznia 2003 r. zatytułowaną „Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów” oraz czwartą oś Podstaw Wsparcia Wspólnoty „Poprawa warunków dla rozwoju regionalnego, w tym dla rozwoju obszarów wiejskich”.

Działania realizowane w ramach Priorytetu 3 *Rozwój lokalny* będą adresowane do centrów na obszarach wiejskich, obszarów podlegających restrukturyzacji oraz zdegradowanych miast i dzielnic miast, terenów po-przemysłowych i po-wojskowych, w zgodzie z przygotowanymi dla tych obszarów planami rozwoju lokalnego i programami rewitalizacji komplementarnie do działań budujących podstawy konkurencyjności gospodarek regionalnych w Priorytecie 1 *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów* oraz w Priorytecie 2 *Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach*.

W ramach działania przewidziane do realizacji są projekty, które mają wpływ na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru objętego projektem oraz tworzą warunki dla wzrostu zatrudnienia, zlokalizowane na obszarach wiejskich i miast do 20 tys. mieszkańców, wynikające z planów/programów rozwoju lokalnego przygotowanych w formule partnerstwa na poziomie gminnym, międzygminnym (np. przez związki gmin) lub powiatowym. Poniżej przedstawiono zakres projektów, kwalifikujących się do aplikacji o dofinansowanie.

Budowa lub modernizacja urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków

- Sieci kanalizacyjne,
- Sieci kanalizacji deszczowej,
- Oczyszczalnie ścieków,
- Inne urządzenia do oczyszczania, gromadzenia, odprowadzania i przesyłania ścieków.

Budowa lub modernizacja urządzeń zaopatrzenia w wodę i poboru wody

- Sieci wodociągowe,
- Ujęcia wody (w tym ochrona ujęć i źródeł wody pitnej),
- Urządzenia służące do gromadzenia, przechowywania i uzdatniania wody,
- Urządzenia regulujące ciśnienie wody.

Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

- Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń do produkcji i przesyłu energii ze źródeł odnawialnych (energia, wiatrowa, wodna, kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne, energia uzyskiwana z wykorzystania biomasy i inne),

Poprawa jakości powietrza

- Modernizacja i rozbudowa systemów ciepłowniczych i wyposażenie ich w instalacje ograniczające emisje zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza,
- Przekształcenie istniejących systemów ogrzewania obiektów użyteczności publicznej w systemy bardziej przyjazne dla środowiska, w szczególności ograniczenie "niskiej emisji",

Gospodarka odpadami

- Budowa, modernizacja, rekultywacja lub likwidacja składowisk odpadów (w tym rekultywacja bądź likwidacja składowisk odpadów niebezpiecznych),
- Budowa lub modernizacja miejsc utylizacji opakowań i nieużytych środków ochrony roślin,
- Likwidacja dzikich wysypisk,
- Kompleksowe systemy zagospodarowania odpadów na poziomie lokalnym, obejmujące m.in. odbiór posegregowanych odpadów od mieszkańców, odzyskiwanie surowców wtórnych, recykling, kompostowanie odpadów organicznych, itp.

Przeciwdziałanie powodziom

- Regulacja cieków wodnych (pogłębianie, zapory, stabilizacja brzegów, prace remontowe w korytach rzecznych, itd.), która poprawia bilans wodny i uwzględnia potrzebę ochrony przyrody,
- Tworzenie polderów (włączając wykorzystanie naturalnych sposobów przeciwdziałania powodzi, takich jak obsadzanie roślinnością, zalesianie) oraz odtwarzanie naturalnych terenów zalewowych,
- Budowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych wraz z drogami dojazdowymi,
- Budowa i modernizacja małych zbiorników retencyjnych i stopni wodnych w ramach tzw. „małej retencji”.

Budowa lub modernizacja dróg gminnych i powiatowych

- Drogi powiatowe i gminne,
- Lokalne obiekty mostowe (mosty i wiadukty) na drogach gminnych i powiatowych,
- Drogi w granicach administracyjnych miejscowości i miast do 20 tys. mieszkańców
- Towarzysząca infrastruktura drogowa.

Kompleksowe uzbrojenie terenu pod inwestycje

- Projekty kompleksowego uzbrojenia terenu przeznaczonego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod inwestycje, z wyłączeniem terenów pod inwestycje mieszkaniowe – uzbrojenie związane z dostarczeniem podstawowych mediów – kanalizacji, wodociągu, instalacji elektrycznych, gazowych oraz dróg wewnętrznych itp.

Budowa lub modernizacja lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej

- Infrastruktura służąca rozwojowi aktywnych form turystyki,
- Infrastruktura noclegowa, gastronomiczna, informacyjno-recepcyjna i inna infrastruktura turystyczna,
- Systemy informacji kulturalnej i turystycznej,

- Infrastruktura kultury (zaplecze kulturalne i rozrywkowe – sale koncertowe i wystawowe, amfiteatry, itp.),
- Projekty polegające na restauracji i rewitalizacji obiektów dziedzictwa kulturowego
- Systemy zabezpieczeń obiektów dziedzictwa kulturowego na wypadek zagrożeń (np. pożary, włamania, itp.).

Plan Rozwoju Lokalnego

Istotną przesłanką dla tworzenia dokumentów planistycznych oraz prognoz średniookresowych są aplikacje o dotacje do wszelkich funduszy finansowania zewnętrznego, z których najważniejszymi są fundusze strukturalne Unii Europejskiej, ZPORR (Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego), EFS (Europejski Fundusz Społeczny) oraz EFOiGR (Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej). Każdy z wymienionych funduszy, w strukturze swoich wniosków wymaga od projektu zgodności działania z Planem Rozwoju Lokalnego, uwzględnienia go w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym lub zgodności z przyjętą strategią rozwoju sektora/odcinka działania samorządu.

W tym kontekście dokument „Plan Rozwoju Lokalnego” nie tylko ma na celu oszacowanie potrzeb inwestycyjnych i skorelowania ich z polityką regionalną, ale przede wszystkim usystematyzowanie zadań według przyjętych kryteriów oraz osadzenia ich w realiach finansowych zgodnie z art. 113 ustawy o finansach publicznych Dz.U.03.15.148. Dobrze przygotowany Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem prognostycznym i jednocześnie narzędziem pomocniczym dla monitorowania wykonania określonej strategii powiatu. Jest elastyczną procedurą działania, którą można modyfikować i ulepszać w czasie. Dokument określa diagnozę sytuacji w obszarze interwencji, wskaźniki oceny zadań inwestycyjnych oraz większość danych, wymaganych dla sporządzenia wniosku o dofinansowanie oraz studium wykonalności. Dobrze wykonany pozostanie w całej swojej strukturze prostym przepisem na sukces.

Niezwykle ważnym zagadnieniem wynikającym z tworzenia Planu Rozwoju Lokalnego jest zaangażowanie rady powiatu, powiatowych zespołów zadaniowych oraz urzędu powiatu w powstanie tego dokumentu. Finalne opracowanie jest dziełem wielu stron, którym zależy na rozwoju społeczno-ekonomicznym swojego regionu. Dzięki

takiemu podejściu tworzy się wizję lepszego życia i szansy wyjścia z głębokiego kryzysu społecznego.

W imieniu zespołu przygotowującego materiały do „Planu Rozwoju Lokalnego” powiatu Oławskiego dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się do jego powstania i życzę wytrwałości oraz sprzyjających okoliczności dla jego realizacji.

Niniejszy dokument powstał dzięki współpracy:

1. Starosty Powiatu Olawskiego: Marii Bożeny Polakowskiej.
2. Skarbnika Powiatu: Stanisława Królickiego.
4. Komisji doraźnej Rady Powiatu: Józefa Hołyńskiego, Joanny Kruk-Gręziak, Bronisławy Kryk, Bożeny Worek

Rys.1 Powiat olawski na mapie Dolnego Śląska

SPIS TREŚCI

WSTĘP	1
SPIS TREŚCI	8
I OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	10
II AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU - ANALIZA	10
1. POŁOŻENIE	10
2. LUDNOŚĆ.....	12
3. HISTORIA REGIONU.....	15
4. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	18
4.1 Położenie, ukształtowanie terenu i warunki geologiczne.....	18
4.2 Gleby.....	20
4.3 Walory przyrodnicze.....	21
4.4 Lasy.....	23
4.5 Wody powierzchniowe	25
4.6 Wody podziemne w powiecie olawskim	26
4.7 Klimat	27
4.8 Uwarunkowania ochrony środowiska przyrodniczego	28
5. TURYSTYKA	38
5.1. Zasoby.....	40
5.2. Turystyka tematyczna (kwalifikowana).....	41
5.3. Interesujące obiekty historyczne na terenie powiatu	44
6. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE.....	51
6.1. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	52
6.1.1. Zaopatrzenie w wodę	52
6.1.2. Odprowadzenie i unieszkodliwianie ścieków	54
6.1.3. Zaopatrzenie w gaz	57
6.1.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	58
6.1.5. Telekomunikacja	59
6.2. KOMUNIKACJA	60
6.2.1. Infrastruktura drogowa.....	60
6.2.2. Transport kolejowy	76
6.2.3. Transport śródlądowy.....	77
6.3. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW	78
7. MIESZKALNICTWO.....	79
8. GOSPODARKA.....	81
8.1. Główni pracodawcy/struktura i trendy	82
8.2. Rolnictwo	86
8.3. Bezrobocie i jego struktura.....	88
9. SFERA SPOŁECZNA.....	92
9.1. Warunki i jakość życia mieszkańców.....	92
9.2. Służba zdrowia.....	95
9.3. Bezpieczeństwo publiczne	96
9.4. Edukacja	100
9.5. Kultura i sport	105

9.7	Grupy społeczne, wymagające wsparcia	110
9.8	Identyfikacja problemów w części socjalnej	112
III	ZAŁOŻENIA I ZADANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	113
1.	INWESTYCJE W KATEGORII POPRAWY INFRASTRUKTURY	114
2.	INWESTYCJE DROGOWE	115
3.	INWESTYCJE SPOŁECZNO-SOCJALNE	115
IV	REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW	117
V	POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE POWIATU	119
1.	INWESTYCJE ZAWARTE W WIELOLETNIM PLANIE INWESTYCYJNYM POWIATU OLAWSKIEGO	119
2.	INWESTYCJE Z WPI MIASTA OLAWA	124
3.	INWESTYCJE Z WPI GMINY OLAWA	126
4.	INWESTYCJE Z WPI MIASTA I GMINY JELCZ-LASKOWICE	127
5.	INWESTYCJE Z WPI GMINY DOMANIÓW	128
VI	PODSTAWOWE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	129
1.	WSKAŹNIKI GLOBALNE	130
2.	INWESTYCJE DROGOWE	130
3.	INWESTYCJE DOTYCZĄCE ZAOPATRZENIA W WODĘ	131
4.	INWESTYCJE DOTYCZĄCE KANALIZACJI I OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW	132
5.	INWESTYCJE DOTYCZĄCE GOSPODARKI ODPADAMI	133
6.	INWESTYCJE DOTYCZĄCE SANITACJI I ZABEZPIECZENIA PRZED POWODZIĄ	133
7.	INWESTYCJE DOTYCZĄCE SFERY SPOŁECZNEJ I TURYSTYCZNEJ	134
VII	PLAN FINANSOWY NA LATA 2004 - 2006 I NA NASTĘPNE PLANOWANE LATA	135
VIII	SYSTEM WDRAŻANIA	142
1.	KOMISJA MONITORUJĄCA	143
2.	PROCEDURA WDROŻENIOWA PROJEKTU INWESTYCYJNEGO	144
3.	HARMONOGRAM CZASOWO ZADANIOWY I CZASOWO FINANSOWY	145
IX	SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	150
1	SYSTEM MONITOROWANIA POJEDYNCZEGO PROJEKTU	151
1.1	Faza tworzenia produktów	151
1.2	Faza krótkoterminowych skutków wdrożenia projektu	151
2	SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	152
2.1	Faza realizacji zadań	152
2.2	Faza oddziaływania krótkookresowego	153
2.3	Faza monitoringu długofalowego i oceny	153
3.	PUBLIC RELATIONS (PROMOCJA) PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	154
4.	AKTUALIZACJA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	155

I OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Niniejszy dokument wykonany został dla obszaru powiatu oławskiego, położonego, w województwie dolnośląskim.

Plan Rozwoju Lokalnego określono na horyzont czasowy 2004 - 2006. Wpisuje się on w ramy czasowe Narodowego Planu Rozwoju 2004 - 2006 oraz koniec kadencji obecnych władz lokalnych. Ponieważ jest ściśle powiązany z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym Starostwa Powiatu (WPI), pozwala w krótkoterminowej, dwuletniej prognozie stosunkowo precyzyjnie określić harmonogram realizacji zadań w nim ujętych, koszt ich realizacji oraz możliwość sfinansowania z funduszu strukturalnego Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) poprzez Zintegrowany Program Rozwoju Regionalnego (ZPORR).

Zaproponowano również plan średnioterminowy na lata 2007-2008, jako przedłużenie realizacji projektów rozpoczętych w latach poprzednich 2004-2006. Przyjęcie dłuższej perspektywy mogłoby wpłynąć negatywnie na dokładność szacunków kosztów finansowych, a ponadto dłuższy horyzont czasowy uprawdopodobnia rozminięcie się planowanych kierunków z uwarunkowaniami lokalnym, które mogą zaistnieć za kilka lat.

II AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU - ANALIZA

1. Położenie

Powiat oławski położony jest we wschodniej części województwa dolnośląskiego (Współrzędne geograficzne miasta Oława to: 50°57' N 17°18' E), na Równinie Wrocławskiej – w północnej części Niziny Śląskiej. Zajmuje obszar ok. 524 km². W skład powiatu oławskiego wchodzi cztery jednostki administracyjne - miasto Oława, gmina Oława, miasto i gmina Jelcz-Laskowice oraz gmina Domaniów, w tym 79 miejscowości wiejskich.

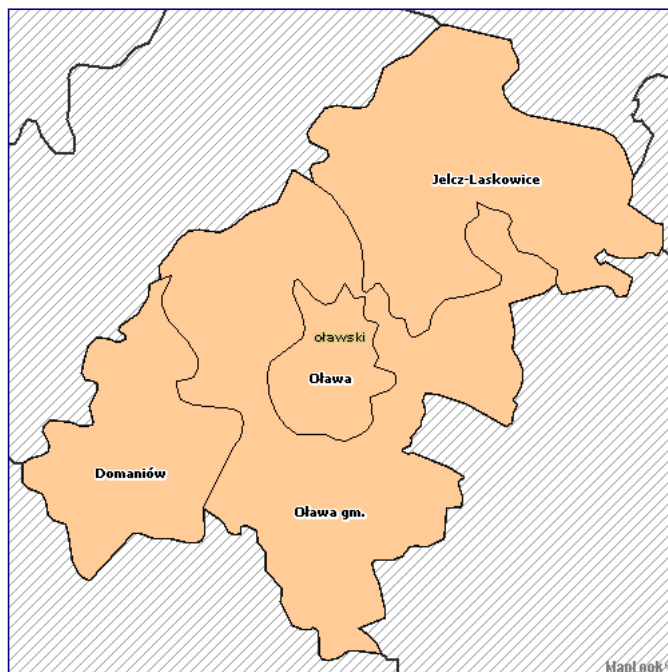
Rys. 2 Leśny dukt (gm. Oława). Fot. P. Łuciw

Znaczną część powierzchni powiatu (ponad 50%) zajmują użytki rolne. Lasy pokrywają blisko 20% tego obszaru. Główne gatunki drzew występujących w lasach to dęby, graby i lipy. Wody powierzchniowe zdeterminowane są przez wody płynące – przede wszystkim rzekę Odrę, do której uchodzą ważniejsze ciek powiatu takie jak: Oława, Smortawa, Młynówka Jelecka oraz wody stojące: glinianki, piaskownie, stawy hodowlane, śródlęsne i śródpolne oczka wodne. Nizinny charakter tego obszaru podkreśla ukształtowanie terenu. W dolinach rzek rzędne terenu wahają

się od 125 –130 metrów, na pozostałym obszarze w szczególności wzgórzach i wydmach od 130 -150 metrów. Jedynie w miejscowości Gaj Oławski rzędna terenu osiąga wysokość 170 metrów.

Na terenie powiatu istnieje kilka niedużych rezerwatów przyrody (Kanigóra, Łacha-Jelcz, Zwierzyniec, Grodziska Ryczyńskie), gdzie można spotkać liczne ciekawostki florystyczne. Łączna powierzchnia obszarów prawnie chronionych wynosi 25,4 ha co stanowi mniej niż 1% powierzchni powiatu.

Ziemia oławska jest malowniczą i interesującą częścią Dolnego Śląska. Bliskość aglomeracji wrocławskiej oraz doskonały układ komunikacyjny sprawiają, że powiat oławski stanowi atrakcyjny obszar inwestycyjny. Jednocześnie jest to doskonały obszar dla tworzenia aktywnej rekreacji.

Rys.3 Powiat oławski – mapka schematyczna

2. Ludność

Ludność powiatu oławskiego według stanu na dzień 31 XII 2003 r. przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1 Ludność powiatu oławskiego według płci i grup wieku

Wyszczególnienie	Ogółem	Meżczyźni	Kobiety	Na 1 km ²
województwo	2 898 313	1 392 344	1 505 969	145
Powiat oławski	70 930	34 728	36 202	135

Źródło: WUS Wrocław

Podział ludności na poszczególne grupy wiekowe przedstawiono w tabeli 2 oraz graficznie na rys. 4, gdzie uwidoczniono zależności względne dla województwa dolnośląskiego, powiatu wrocławskiego oraz powiatu oławskiego.

Tab.2 Ludność powiatu oławskiego w podziale na grupy wiekowe

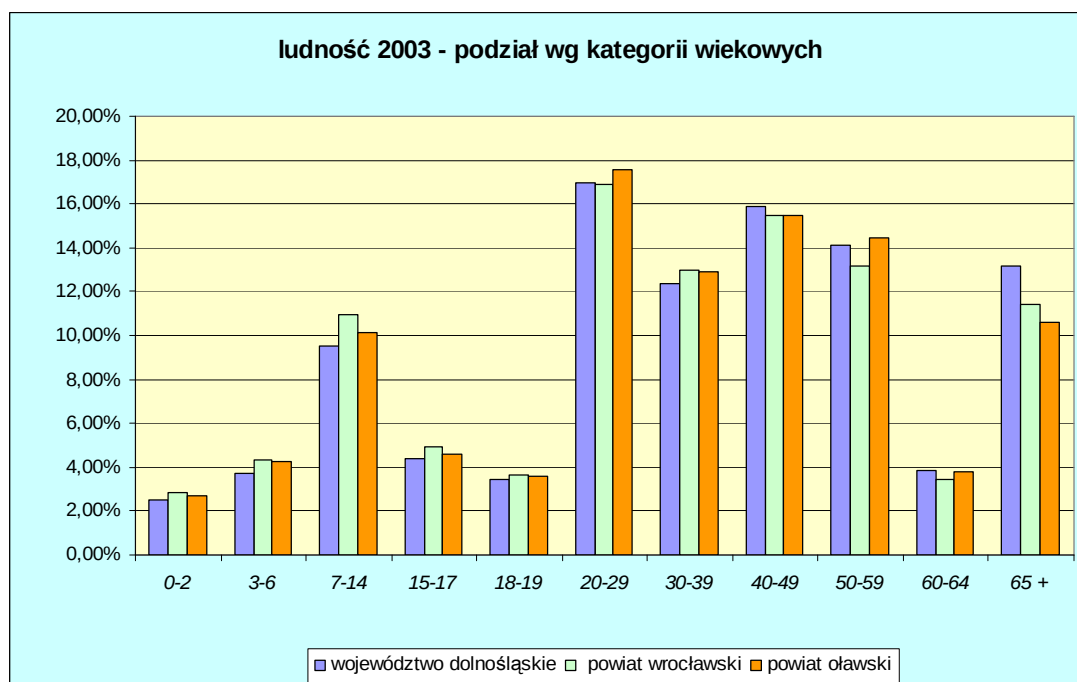
Wyszczególnienie	wiek										
	0-2	3-6	7-14	15-17	18-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65 +
Województwo	73167	107068	276284	127370	100268	490971	359350	461161	409372	111275	382027
Powiat oławski	1902	2998	7188	3281	2556	12472	9139	10953	10268	2669	7504

Źródło: WUS Wrocław

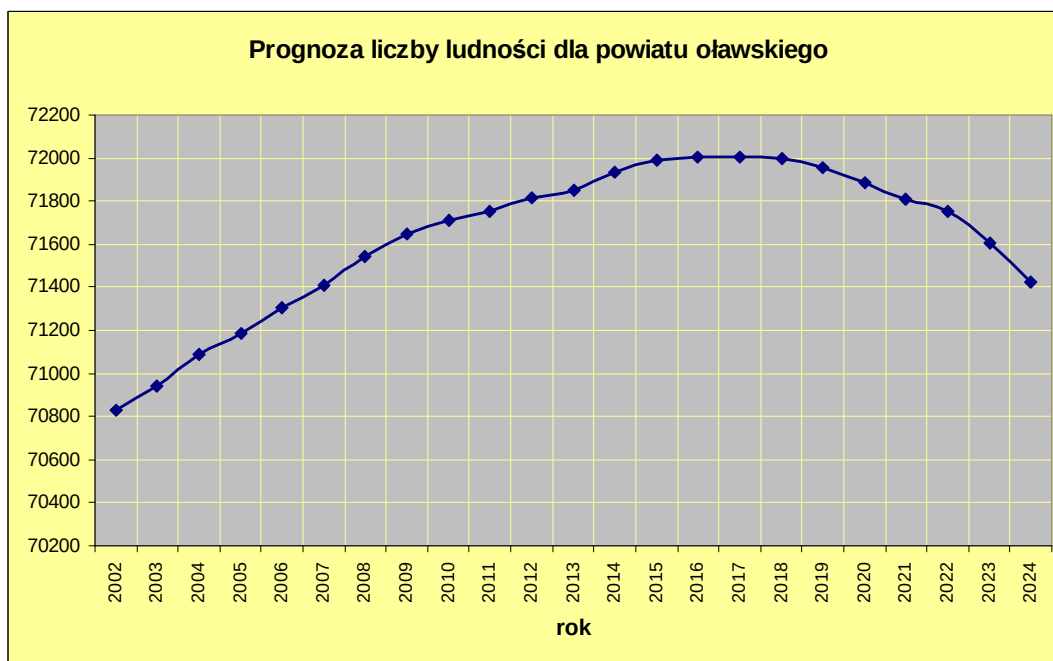
Analizując przebieg wykresu rys. 4 można stwierdzić, że w horyzoncie czasowym 20 lat, powiat oławski ma bardzo dobre rokowania układu demograficznego, o ile nie nastąpią nieprzewidziane ruchy migracyjne ludności do Wrocławia. Układ ten jest dokładnym odzwierciedleniem sytuacji na Dolnym Śląsku oraz w sąsiednim powiecie wrocławskim.

Widać równocześnie ogromny niż demograficzny, który będzie się pogłębiać (niski procent osób w wieku 15-19 lat), co źle rokuje dla sfery edukacji oraz perspektywę zapaści demograficznej w latach 2030 i dalszych, co potwierdza wykres prognostyczny sytuacji demograficznej rys. 4.

Wymaga to szczególnej ostrożności w planowaniu zadań inwestycyjnych, adresowanych na aktywizację grup zawodowych i społecznych.

Rys.4 Procentowy udział grup wiekowych w populacji powiatu oławskiego na tle województwa i powiatu wrocławskiego wg danych WUS Wrocław.

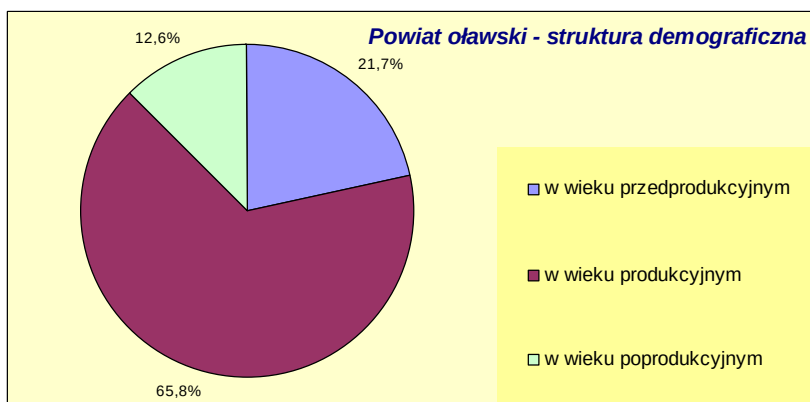

Rys.5 Prognoza demograficzna dotycząca liczby ludności wykonana dla powiatu oławskiego

Tab.3 Ludność powiatu oławskiego w podziale na kategorie wiekowo-socjalne w 2003 r.

kategoria statystyczna	Kobiety	Mężczyźni	Razem	%populacji
w wieku przedprodukcyjnym	7 523	7 846	15 369	21,7%
w wieku produkcyjnym	22 671	23 976	46 647	65,7%
w wieku poprodukcyjnym	6 008	2 906	8 914	12,6%
razem	36 202	34 728	70 930	100,0%

Źródło: WUS Wrocław

Rys.6 Struktura demograficzna w kategoriach wieku – stan na rok 2003 wg WUS Wrocław

Interesującym zagadnieniem jest rozkład społeczny struktury demograficznej powiatu oławskiego w odniesieniu do płci i wieku. Jest on na razie korzystny, jednak już za 10 lat relacja liczby osób w wieku produkcyjnym do liczby osób w wieku nieprodukcyjnym ulegnie znaczącemu pogorszeniu (nastąpi odwrócenie relacji). Pojawi się poważny problem niekorzystnej relacji pracujących do niepracujących.

Należy zwrócić uwagę na równomierny rozkład w grupach wiekowych przedprodukcyjnym i produkcyjnym względem płci. Jednak w wieku poprodukcyjnym występuje wyraźna dominacja 2:1 kobiet do mężczyzn. Oznacza to pojawienie się ostrej problematyki samotnych kobiet w wieku poprodukcyjnym. Zjawisko to sugeruje budowę sfery usług medyczno-socjalnych, ukierunkowanych na tę kategorię społeczną i próbę wykorzystania szansy przekształcenia części placówek oświatowych w ośrodki dla osób starszych oraz rozbudowę oferty oświatowej dla tzw. III-wieku, tak jak ma to miejsce w rozwiniętych krajach Unii Europejskiej.

3. Historia regionu

Centralnym punktem historycznym powiatu jest miasto Oława. Wokół jego historii toczą się również dzieje okolicznych wsi i miasteczek, należących obecnie do gminy Oława. Oława była notowana jako gród i osada targowa przy zbiegu rzek Odry i Oławy już w XII w. Po raz pierwszy Oława notowana jako *Olewa* w 1149 r. - darowizna Piotra Włostowica na rzecz opactwa na Ołbinie. Od początku XIII w. Oława posiada swój herb, który zawdzięcza walońskim tkaczom - jest nim biały galijski kogut na czerwonym polu.

Oława wraz z przylegającymi ziemiami od XII do XVI w. była własnością Piastów Śląskich, w wieku XVI przechodzi pod panowanie czeskie, w XVII w. władają nią Habsburgowie, a w wieku XVIII znalazła się w posiadaniu Prus. Ten okres jest czasem intensywnego rozwoju przemysłu i licznych inwestycji. Pod koniec XVIII w. powstał Kanał Odrzański i wybudowano pierwszą śluzę. Uruchomienie w 1842 r. pierwszej w obecnych granicach Polski linii kolejowej z Wrocławia do Oławy przyspiesza rozwój przemysłu. Samo miasto zostaje skanalizowane, pojawiają się też pierwsze instalacje gazowe, następuje dalsza rozbudowa urządzeń wodnych na Odrze (druga śluza i most), a

pod koniec XIX w. zostają założone instalacje elektryczne. W XX wieku Oława wchodzi jako prężnie rozwijające się miasto o charakterze przemysłowym.

Równie intensywny rozwój objął w tym okresie okoliczne tereny wiejskie, na których powstały liczne folwarki, zajmujące się nie tylko produkcją rolną, ale również przetwórstwem. Ogromny udział w tych przemianach mieli dawni właściciele i zarządcy tych ziem – zakony templariuszy i joanitów oraz ród von Yorck rezydujący w kompleksie pałacowym w Oleśnicy Małej, jak również Schwarzwowie władający kompleksem pałacowym w Jakubowicach

I wojna światowa nie wpłynęła tak drastycznie na stan miasta jak druga wojna światowa. Miasto wraz z okolicą odbudowano i rozbudowano po drugiej wojnie światowej, a na obszary te napływa ludność przesiedlona z kresów wschodnich Rzeczypospolitej. Miasto przekształca się w ośrodek przemysłu: papierniczego, hutniczego, budowlanego, chemicznego (tworzywa sztuczne) oraz rolno-spożywczego. Do roku 1992 w Oławie stacjonowały jednostki armii radzieckiej.

Obok Oławy, najważniejszą miejscowością powiatu jest miasto Jelcz-Laskowice. Nazwa miasta Jelcz-Laskowice pochodzi od dwóch niezależnych nazw sąsiednich miejscowości: Jelcza i Laskowic Oławskich. Najstarsza wzmianka dotycząca Jelcza pochodzi z 1246 roku. Laskowice w trzynastowiecznych dokumentach zapisywane są następująco: 1203 rok - Lazcouici; 1208 rok - Lascouici; 1293 rok - Laskowicz. Nazwa ta oznacza "mieszkańców pod lasem" lub też może być to nazwa patronimiczna oznaczająca potomków Laska, skrót od Lasoty. Jednym z ważniejszych, świadczących o wczesnym osadnictwie w tych okolicach są ruiny zamku, wzniesionego na wyspie w zakolu Odry. Zamek ten został wybudowany w latach 1375-1382 na miejscu dawnego zameczku myśliwskiego, będącego bazą wypadową lubiących polowania książąt śląskich. Zamek ten pozostaje ruiną po pożarze w roku 1623 - jest to okres wojny trzydziestoletniej. Najstarszy kościół gminy to kościół parafialny pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa w Jelczu-Laskowicach z roku 1660. Został wybudowany w stylu barokowym. Posiada on, podobnie jak kościół w Marszowicach, konstrukcję szachulcową. Na uwagę zasługują barokowe organy i dzwon z 1649 r. Najbardziej godnym uwagi jest zespół pałacowo-parkowy i zabudowania podworskie w Jelczu-Laskowicach. Pałac i park pochodzą z lat 1869-1885. Pałac, będący aktualnie siedzibą Urzędu Miasta i Gminy.

Rys. 7 Kompleks pałacowy w Jelczu-Laskowicach. Fot. P. Luciw

W Jelczu-Laskowicach znajduje się jeszcze jeden dobrze zachowany pałac, wybudowany w stylu neobarokowym, w latach 1780-1880. W parku otaczającym pałac obejrzeć można okazałe dęby będące pomnikami przyrody. Obydwa zespoły należały do hrabiowskiego rodu Saurma von Jeltsch.

Miasto Jelcz-Laskowice otrzymało prawa miejskie w 1987 r. Rozwój i znaczenie miasta zawdzięcza Zakładom Samochodowym „Jelcz” SA. Znanemu w kraju i za granicą producentowi autobusów i samochodów ciężarowych.

Domaniów to stara dwunastowieczna wieś, której początki giną w mrokach historii. Nazwa wsi po raz pierwszy pojawiła się w dokumencie z roku 1223 w formie Domaniowo. Wieś tę otrzymał od Henryka Brodatego, księcia śląskiego jego skarbnik Piotr Wojsławic, zwany również Piotrem Włochatym. W tych czasach we wsi stał już kościół. Piotr przed śmiercią podarował wieś cysterkom z Trzebnicy. W ich rękach wieś pozostała do czasu sekularyzacji dóbr kościelnych w 1810 roku. W Domaniowie znajduje się kościół parafialny pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny z początku XIV wieku, wzniesiony w stylu gotyckim. Fundatorkami jego były niewątpliwie cysterki. Około roku 1700 kościół został przebudowany i uzyskał wówczas wystrój barokowy. Ołtarz główny i dwa boczne, wykonane z drewna polichromowanego pochodzą z połowy XVIII wieku. Na trzykondygnacyjnej wieży, pokrytej barokowym, cebulastym hełmem, znajduje się dzwon noszący datę 1462 rok.

4. Środowisko przyrodnicze

4.1 Położenie, ukształtowanie terenu i warunki geologiczne.

Powiat oławski znajduje się we wschodniej części województwa dolnośląskiego.

Obszar powiatu położony jest w zasięgu trzech mezoregionów: Pradoliny Wrocławskiej, Równiny Wrocławskiej i Równiny Grodkowskiej. Pradolina Wrocławska to specyficzny mezoregion długości ponad 100 km i powierzchni 120 km². Pradolinę szerokości 10-12 km wypełniają plejstoceny i holoceny osady rzeczne w postaci teras

Rys. 8 Krajobraz nadodrzański. Fot. P. Łuciw

– holoceny wysłanej
madami i wyższych
plejstoceny
piaszczystych.

W obrębie Pradoliny Wrocławskiej rzeka Oława ma na niektórych odcinkach wspólne z doliną Odry terasy holoceny, w tym tereny zalewowe, zwłaszcza w rejonie miasta Oława, gdzie obie rzeki

najbardziej się do siebie zbliżają. Na odcinkach, w miejscach gdzie koryta tych rzek najbardziej są od siebie oddalone, występują pomiędzy nimi rozległe płyty piaszczysto-żwirowej terasy bałtyckiej. Miejscami na terasie bałtyckiej występują duże zespoły wydmy. Oprócz terasy bałtyckiej, występuje w pradolinie zbudowana z piasków, żwirów i mułków rzecznych starsza terasa środkowopolska. Największy płat tej terasy znajduje się w rejonie wsi Marcinkowice. Większą część wyższych holoceny teras pokrywają mady, natomiast wąski pas bezpośrednio sąsiadujący z korytem rzeki Oławy (najniższa terasa

holoceńska) wypełniają piaski, żwiry i mułki rzeczne. W obrębie pradoliny spotkać można też większe wychodnie glin zwałowych moreny dennej.

W kierunku południowo-zachodnim pradolina, a głównie jej terasa bałtycka, przechodzi niewyraźnie w obszar płaskiej równiny morenowej mezoregionu Równiny Wrocławskiej. Miejscami krawędź pradoliny maskują deluwia morenowe. Bardziej na południowy wschód (w kierunku miasta Oławy) pradolina sąsiaduje bezpośrednio z pokrywami lessowymi lub glin lessopodobnych. Powierzchnię Równiny Wrocławskiej budują głównie gliny zwałowe zlodowacenia środkowopolskiego, które są tu utworem dominującym. Miejscami wśród tych glin występują niekiedy rozległe powierzchnie piasków i żwirów wodno-lodowcowych; największy obszar tych osadów znajduje się w rejonie skrzyżowania autostrady z drogą wojewódzką relacji Oława-Strzelin. Generalnie tego typu zasypania koncentrują się w pobliżu dolin – Odry, Oławy i mniejszych cieków. W sąsiedztwie rozległej tu doliny Oławy występują kemy zbudowane z piasków, żwirów i mułków. Największy taki kem rozprzestrzenia się na południe od wsi Gaj Oławski. Bardzo nieliczne i zajmujące niewielkie powierzchnie są wychodnie trzeciorzędu zbudowane z ilów, piasków, mułków i niekiedy węgla brunatnych (serii poznańskiej).

Mezoregion Równiny Wrocławskiej ogranicza od wschodu dolina Oławy. Po jej prawobrzeżnej stronie rozciąga się mezoregion Równiny Grodkowskiej. W odróżnieniu od poprzednio omówionego mezoregionu na powierzchni tej równiny zdecydowanie dominują utwory bardziej przepuszczalne – piaski, żwiry i mułki wodnolodowcowe zlodowacenia środkowopolskiego stadiału maksymalnego. W wielu jednak miejscach na powierzchnię wychodzi w formie dość rozległych płatów glina zwałowa moreny dennej. Mniejszą powierzchnię zajmują nieliczne płyty pokryw lessowych. Większe niż na Równinie Wrocławskiej są natomiast wychodnie utworów trzeciorzędowych (najczęściej ilastych). Ich liczba i wielkość wzrasta w kierunku południowym, tj. w kierunku strefy przedgórskiej. Na południu omawianego mezoregionu (w granicach zlewni) występują też (oprócz wychodni ilów trzeciorzędowych) neogeńskie piaski i żwiry z przewarstwieniami ilów kaolinowych (tzw. „Serii Gozdniczy”).

Jednostki krajobrazowe obu równin – Wrocławskiej i Grodkowskiej – uformowane zostały w wyniku przewagi działania procesów akumulacyjnych, co najmniej od neogenu. Ich starsze podłoże tworzą kulminacje strefy przedgórskiej zbudowane ze skał czerwonego spagowca, piaskowca pstrego, cechsztynu, wapienia muszlowego lub kredy. Na tym

podłożu, wyróżniającym się rzeźbą o dużych amplitudach, zalegają osady trzeciorzędowe, głównie limnicznego pochodzenia – ły, piaski drobnoziarniste i warstwy burowęgłowe. Jak wcześniej wskazano, utwory trzeciorzędowe miejscami wychodzą na powierzchnię przebijając się przez warstwy morenowej gliny zwałowej lub wodno-lodowcowego zasypania.

4.2. Gleby

Na obszarze powiatu oławskiego w wyniku kształtowania się czynników glebotwórczych powstały różne typy gleb. W dolinach rzek w szczególności Odry i Oławy występują mady rzeczne. Na pozostałym obszarze dominują gleby rdzawe i bielcowe (w gminie Jelcz-Laskowice), gleby płowe (gmina Oława) oraz gleby brunatne właściwe (gmina Oława, Domaniów) i czarne ziemie (głównie gmina Domaniów, w mniejszym stopniu Oława). W gminie Jelcz-Laskowice – na niewielkim obszarze spotkać można gleby pobagiennie: murszowe i murszowate. Użytki rolne stanowią ponad 50% powierzchni ogólnej powiatu oławskiego, natomiast lasy pokrywają blisko 20% tego obszaru.

Gleby na terenie powiatu oławskiego podlegają wyraźnemu procesowi degradacji, głównie wskutek postępujących procesów industrializacji w pobliżu Wrocławia. Przyczyną degradacji są zmiany klimatu, rabunkowa gospodarka rolna, obniżenie poziomu wód gruntowych i antropopresja.

Na terenie powiatu oławskiego znajduje się jeden punkt pomiarowo-kontrolny monitoringu chemizmu gleb ornych, zlokalizowany w miejscowości Wierzbo, gmina Domaniów. Zgodnie z oceną jakości gleb użytkowanych rolniczo przeprowadzoną przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, gleby powiatu oławskiego zaklasyfikowano do zerowego stopnia zanieczyszczenia metalami ciężkimi. Stopień zero wg IUNG świadczy o zawartości naturalnej. Odczyn gleby stanowi podstawowy czynnik w kształtowaniu przydatności rolniczej gleb. Na glebach kwaśnych spotykamy się z ograniczonym wzrostem i rozwojem roślin, większą koncentracją metali ciężkich i zachwianiem równowagi biologicznej. Na terenie powiatu oławskiego dominują gleby

kwaśne (pH 4,6 do 5,5) i lekko kwaśne (pH 5,6 do 6,5). Odczyn gleb wskazuje na konieczność wapnowania. Jest to podstawowe kryterium poprawy i dalszego utrzymania prawidłowych warunków wzrostu i rozwoju roślin uprawnych oraz uzyskania odpowiednich plonów. Wapnowanie gleb jest najbardziej efektywnym sposobem ograniczenia zdolności migracji istniejących i potencjalnych zanieczyszczeń gleb metalami ciężkimi. Potrzeby wapnowania w przedziale „konieczne” są średnie i wynoszą 40% użytków rolnych. Zawartość pierwiastków ciężkich jest mała, oznaczona jako stopień 0, czyli zawartość naturalna.

4.3 Walory przyrodnicze

Pod względem przyrodniczym powiat Oławski jest bardzo zróżnicowany. Największe bogactwo fauny i flory charakteryzuje gminę Oława i Jelcz-Laskowice. Na obszarze gminy Domaniów przeważają tereny bezleśne – przede wszystkim użytki rolne, w mniejszym stopniu łąki, przesądzając o jej rolniczym charakterze. Ten czynnik wyznacza – przynajmniej w sposób ogólny – zasoby przyrody żywej. Najwięcej gatunków chronionych roślin i zwierząt występuje w dolinach rzek: Odry, Oławy i Smortawy. Doliny rzek stanowią korytarze ekologiczne (o różnym stopniu zachowania), umożliwiające migrację zarówno roślin, jak i zwierząt. W przypadku tych pierwszych, migrują przede wszystkim gatunki górskie, które rozprzestrzeniają się wzdłuż Odry, „schodząc” daleko na niż. Rozprzestrzeniają się również gatunki atlantyckie i subatlantyckie. Inną grupą roślin są gatunki obcego pochodzenia. Poza obszarami przylegającymi bezpośrednio do koryt rzek, najważniejszym miejscem występowania interesujących form przyrody są starorzecza Odry, kompleksy leśne, stawy hodowlane oraz inne zbiorniki wodne – naturalne i sztuczne. W dolinie Odry znajdują się stanowiska ponad 500 gatunków roślin naczyniowych.

Na obszarze powiatu występuje 35 gatunków roślin znajdujących się pod ochroną, z tego 25 to gatunki objęte ochroną ścisłą, a 10 gatunki objęte ochroną częściową. Występują one na 372 stanowiskach.

Najlepiej poznana na terenie powiatu jest ornitofauna. W wyniku licznych waloryzacji i obserwacji nieprzerwanie prowadzonych od około 20 lat stwierdzono tutaj co najmniej 203 gatunki ptaków, z pośród 419 tworzących krajową awifaunę. Jest to

Rys.9 Kania czarna. Fot. P. Łuciw

najbardziej zagrożona grupa zwierząt. Spośród gatunków lęgowych na obszarze powiatu oławskiego najwyższy status zagrożenia – „bliskie zagrożenia”, posiadają kania czarna i kania ruda. Ptaki te znajdują się na liście gatunków silnie zagrożonych, wymagających szczególnej ochrony zgodnie z Dyrektywą

79/409/EEC zwaną Dyrektywą Ptasia Unii Europejskiej. Ponadto objęte są one ochroną na podstawie Konwencji Berneńskiej o ochronie europejskiej fauny i flory oraz ich naturalnych siedlisk, Konwencji Bońskiej, która dotyczy międzynarodowej ochrony zwierząt wędrownych oraz Konwencji Waszyngtońskiej w sprawie międzynarodowego handlu gatunkami zagrożonymi wyginięciem.

Znaczna część powiatu zawiera się w obszarze jednej z 84 wyznaczonych w Polsce ostoj ptaków o randze europejskiej. Ostoją ptaków o tej samej randze jest choćby Puszcza Białowieska. „Grądy Odrzańskie”, bo o tej ostoje mowa, obejmują fragment doliny Odry od miejscowości Narok pod Opolem do Wrocławia.

Duże zróżnicowanie wykazują gminy pod względem chronionej fauny bezkręgowców. Najwięcej chronionych gatunków owadów występuje w gminach: Oława i Jelcz-Laskowice. Spośród 12 gatunków podlegających ochronie, 8 z nich to owady rzadkie. Szczególnie cennym gatunkiem jest *Carabus scheidleri preysleri*, który licznie występuje w rezerwacie „Zwierzyniec” (gmina Oława). Na tym stanowisku występuje najliczniejsza na świecie populacja tego owada. Znacznie uboższa w chronione gatunki owadów jest gmina Domaniów. Żyje tu 7 gatunków podlegających ochronie (biegacz

skórzasty, biegacz granulowany, biegacz Ullricha, biegacz ogrodowy, trzmiel ziemny, trzmiel leśny, trzmiel ogrodowy). Najrzadszym gatunkiem w tej grupie owadów jest

biegacz Ullricha, który osiąga w Polsce północną granicę zasięgu.

Rys. 10 Kotewka – orzech wodny (rez. Łacha Jelcz)
Fot. P. Łuciw

Na terenie powiatu oławskiego występuje 10 gatunków ssaków drapieżnych (lis, jenot, borsuk, wydra, kuna leśna, kuna domowa, norka amerykańska, tchórz, gronostaj, łasica). Ssaki roślinożerne reprezentowane są przez 5 gatunków (sarna, jeleń, łoś, dzik,

zając), a chronione ssaki owadożerne (nie licząc nietoperzy - chiroptera) przez 6 gatunków (kret, jeż, ryjówka aksamitna, ryjówka malutka, rzęsorek rzeczek, zębielek karliczek). Chiropterofauna powiatu obejmuje 3 z pośród 21 gatunków występujących w Polsce (borowiec wielki, mroczek późny, gacek brunatny).

Zróżnicowana jest ichtiofauna tego obszaru. Najzasobniejszymi rzekami powiatu są (odpowiednio): Odra, Oława, Smortawa. Ubogie w ryby są niewielkie cieki gminy Jelcz-Laskowice i Domaniów. W granicach powiatu w wymienionych rzekach spotkać można od 23 do 31 gatunków. Równie bogate w ryby są starorzecza Odry. Żyje tu 29 gatunków ryb w tym cztery chronione (różanka, piskorz, koza, słonecznica).

4.4 Lasy

Powierzchnia terenu powiatu oławskiego zajmowana przez lasy wynosi 10 481 ha, w tym 180 ha to lasy będące własnością osób fizycznych. Na terenie powiatu oławskiego funkcjonuje Nadleśnictwo Oława. Nadleśnictwo Oława gospodaruje na 15434,76 ha pow. leśnej. Posiada 176 kompleksów leśnych. Na terenie Nadleśnictwa najważniejszymi gatunkami lasotwórczymi są: sosna, świerk, brzoza.

Niekorzystny wpływ człowieka na lasy spowodował, że 52.9% powierzchni lasów w Nadleśnictwie Oława zostało zakwalifikowane do II strefy uszkodzeń przemysłowych, a 47.1% do I strefy. Sąsiedztwo dużej aglomeracji miejskiej (miasto Wrocław) wymogło uwzględnienia funkcji pozaprodukcyjnych lasu na 350 ha. Lasy spełniają wielorakie funkcje społeczne, najważniejszymi z nich są funkcje glebo i wodochronne, następnie udostępnienie ich dla celów rekreacyjnych i turystycznych. Taki układ warunków powoduje, że produkcja drewna pozostaje drugorzędna, natomiast na pierwszy plan wysuwają się zadania hodowlano-ochronne (ciągłość zalesienia, poprawa stanu zdrowotnego i sanitarnego lasu). Lasy położone na terenie powiatu oławskiego spełniają w swej zasadniczej części funkcję pozaprodukcyjną, wodo - i glebochronną, część z nich należy do glebowych powierzchni zachowawczych oraz są miejscem masowego wypoczynku ludności.

Przepływająca rzeka Odra spowodowała, że 4474 ha lasów zakwalifikowanych zostało do lasów wodochronnych. Spełnianie tak różnorodnych funkcji przez lasy powoduje, że poszczególne kompleksy leśne spełniają nieraz aż trzy funkcje ochronne. Powoduje to dość poważne utrudnienia i ograniczenia w produkcji leśnej. Lasy położone w granicach powiatu są zagrożone przez wiele czynników biotycznych (szkodliwe owady, pasożytnicze grzyby, zwierzęta płowa) jak również abiotycznych (zanieczyszczenia przemysłowe, wiatry, śnieg, powódzie). Doprowadzają one do osłabienia stanu zdrowotnego, zaniku przyrostu i owocowania, a nawet do usychania drzew.

Gospodarka leśna prowadzona jest w oparciu o uproszczone plany urządzania lasu sporządzane dla wszystkich posiadaczy lasów. Plany te sporządzane są na koszt budżetu państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego na okres 10 lat i zawierają wszystkie podstawowe wskaźniki, jakie winny być wykonywane celem prowadzenia zróżnicowanej gospodarki leśnej. Uproszczony plan urządzania lasu określa m.in. właściciela lasu, nr działki, powierzchnię lasu, wiek drzewostanu, skład gatunkowy, bonitację lasu, prace do wykonania wraz z maksymalną ilością pozyskiwanego drewna, grunty do zalesienia, itp. Pozyskiwane w lasach drewno podlega odbiorowi i odcinaniu oraz wydaniu świadectwa legalności pochodzenia drewna. Zalesienia są główną formą zagospodarowania gruntów rolnych niskiej jakości, których rolnicze użytkowanie jest nieopłacalne. W powiecie oławskim w 2003r. zalesiono 23 ha takich gruntów.

4.5 Wody powierzchniowe

Sieć rzeczna powiatu oławskiego jest zróżnicowana. Najważniejszym jej ogniwem jest Odra. Pozostałe rzeki zlewni Odry mają z oczywistych względów mniejsze znaczenie hydrologiczne. W zlewni Odry – na obszarze powiatu oławskiego wyróżnić można dorzecza Oławy i Widawy. Do największych dopływów rzeki Oławy należy zaliczyć: ciek Gnojna oraz Kanał Nysa Kłodzka-Oława. Z kolei największym dopływem Widawy w granicach powiatu jest ciek Graniczna. Powierzchnia dorzecza Oławy wynosi 1131,2 km², natomiast dorzecza Widawy – 1716,1 km². Pozostałe większe rzeki tego obszaru takie jak: Psarski Potok, Smortawa, Młynówka Jelecka uchodzą bezpośrednio do Odry.

Sieć hydrograficzna na obszarze municypalnym Oławy jest silnie rozbudowana. Głównym jej elementem jest rzeka Odra, która we wschodniej części obszaru miejskiego rozdziela się na kilka ramion tworząc wyspy (Zwierzyniec Duży). Odcinek Odry płynący południkowo w kierunku północnym jest obwałowany (wąska strefa międzywala). Drugą największą rzeką jest Oława przepływająca przez zachodnią część obszaru miejskiego zbierając liczne dopływy drobniejszych cieków i kanałów melioracyjnych. Ubogą siecią hydrograficzną wyróżnia się południowa część obszaru miejskiego (rolnicza), gdzie względnie rzadką sieć wód powierzchniowych tworzą głównie rowy melioracyjne.

Gmina wiejska Oława generalnie należy do zlewni rzeki Oławy. Jedynie jej północno-wschodnia część, odcięta korytem rzeki Odry, należy do zlewni Smortawy. Sieć wód powierzchniowych gminy jest gęsta i bogata, w szczególności w zasięgu pradoliny i doliny Oławy. Oprócz koryt głównych cieków – Odry i Oławy – występuje tam gęsta sieć cieków drobniejszych, kanałów i rowów melioracyjnych oraz licznych starorzeczy. Względnie bogata jest też sieć hydrograficzna w obrębie równin, w szczególności na Równinie Grodkowskiej. Do najważniejszych cieków spływających z tych równin, tworzących miejscami dość szerokie doliny, należą: Szalona (Równina Wrocławska), Psarski Potok, Gnojna, Rów Niemilski. Wymienione główne cieki dopełnia system kanałów i rowów melioracyjnych. Melioracją objętych jest 6876 ha terenów (29,4% powierzchni gminy, 43,4% powierzchni i użytków rolnych, z tego 37,1% gruntów ornych).

Odbudowy wymaga 124 km sieci rowów melioracyjnych. W rejonie wsi Niemil znajduje się największy zespół stawów hodowlanych powiązany z ciekim Gnojna.

Gmina Domaniów należy do zlewni rzeki Ślęzy – 88% obszary gminy. Tylko jej niewielki wschodni i północny skrawek obszaru wchodzi w zasięg zlewni rzeki Oławy. Sieć hydrograficzna jest uboga. Największy ciek – Żurawka odwadnia południową część gminy. Cieki powierzchniowe są w większej części przekształcone i silnie zanieczyszczone, głównie ściekami bytowymi z osadnictwa. System cieków naturalnych uzupełniają rowy i kanały melioracyjne oraz nieliczne i małych rozmiarów stawy. Znaczna część dawnych stawów wyschła, zarosła albo została zasypała. Ponad 63% areалу użytków gminy objętych jest systemem melioracji.

Wody stojące w gminie Jelcz-Laskowice reprezentowane są głównie przez starorzecza, stawy hodowlane oraz wyrobiska kopalin pospolitych (żwirownie, piaskownie). Wody płynące (poza Odrą) zdominowane są przez niewielkie cieki, zresztą uregulowane i znajdujące się w stanie silnej antropopresji (Smortawa, Młynówka Jelecka, Graniczna).

4.6. Wody podziemne w powiecie oławskim

Wody podziemne powiatu oławskiego zalegają z reguły płytko i pochodzą z systemu wodonośnego czwartorzędu oraz trzeciorzędu. Głębokość zalegania stropu (minimalna głębokość ujęcia) wynosi odpowiednio do 30 m i 30-100 m. Pierwszy poziom wodonośny występuje na głębokości poniżej 5 m, lokalnie na głębokości 5-20 m. Usytuowany jest tutaj Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 321 Kąty Wrocławskie – Oława – Oleśnica – Brzeg. Jakość wód podziemnych w powiecie oławskim spełnia kryteria dobrej jakości. Jednak obszarami bezpośrednio zagrażającymi jakości wody są obszary przemysłowe i aglomeracje miejskie, jest to związane z zagospodarowaniem i użytkowaniem tych terenów.

Miażdżość warstw wodonośnych czwartorzędowego piętra wodonośnego w gminie Domaniów w okolicach Piskorzówka, Domaniowa, Skrzypnika osiąga 10÷20 m, na pozostałej części gminy poniżej 10 m. Miażdżość warstw słaboprzepuszczalnych izolujących czwartorzędowe piętro wodonośne – waha się granicach ok. 5 m.

Występowanie użytkowego poziomu wodonośnego w utworach czwartorzędowych – na ok. połowie obszaru gminy znajdującym się w zlewni Ślęzy. Miąższość górnego poziomu wodonośnego w utworach trzeciorzędowych – na pn-wsch od linii autostrady niewielkie miąższości maksymalnie do 10 m. Wodoprzewodność górnego poziomu wodonośnego w utworach trzeciorzędowych – na większości obszaru gminy brak górnego poziomu wodonośnego w utworach trzeciorzędowych, na pn-wsch od linii autostrady 20÷80 m²/d. Dolny poziom wodonośny w utworach trzeciorzędowych – w okolicach wsi Raclawice i Radłowice.

Miąższość warstw wodonośnych czwartorzędowego piętra wodonośnego w gminie Oława – w okolicy wsi Niwnik wynosi ok. 10 m, na pozostałym obszarze mniejsza. Miąższość warstw słaboprzepuszczalnych izolujących czwartorzędowe piętro wodonośne – poniżej 5 m. Użytkowy poziom wodonośny w utworach czwartorzędowych – na prawie całym obszarze gminy. Podatność na zanieczyszczenie – silnie i ekstremalnie podatne, jedynie w okolicy Jaczkowic, Godzikowic i Gaju Oławskiego umiarkowanie podatne. Miąższość trzeciorzędowego piętra wodonośnego – w okolicy wsi Gaj Oławski ponad 20 m, na pozostałym obszarze 5÷15 m. Wodoprzewodność trzeciorzędowego piętra wodonośnego – w okolicy wsi Gaj Oławski ok. 200 m²/d, na pozostałym obszarze 50÷100 m²/d.

Miąższość warstw wodonośnych czwartorzędowego piętra wodonośnego w mieście Oława wynosi ok. 5 m. Miąższość warstw słaboprzepuszczalnych izolujących czwartorzędowe piętro wodonośne – poniżej 5 m. Użytkowy poziom wodonośny w utworach czwartorzędowych – na prawie całym obszarze. Podatność na zanieczyszczenie – silnie podatne, w pd-zach części umiarkowanie podatne. Miąższość trzeciorzędowego piętra wodonośnego – ponad 20 m.

4.7. Klimat

Powiat oławski leży w jednym z cieplejszych rejonów Polski - w regionie nadodrzańskim. Klimat powiatu oraz związane z nim stany pogodowe, podobnie jak całego województwa dolnośląskiego, kształtowane są przez masy powietrza napływające głównie znad Atlantyku, Skandynawii i północno-wschodniej Europy. Znacznie rzadziej

napływają masy powietrza znad Azorów i Morza Śródziemnego. Jest to klimat umiarkowany o cechach oceanicznych, który charakteryzuje się łagodnymi zimami i niezbyt upalnymi latami. W sumie na obszarze powiatu oławskiego występują korzystne warunki klimatyczne. Średnia temperatura roczna wynosi około 8,5°C, opady dochodzą do 600mm, a ich maksimum przypada na lipiec, okres wegetacji trwa 210-215 dni. Zima trwa średnio dwa miesiące, rzadko utrzymują się mrozy trwające bez przerwy dwa tygodnie. Przeważają wiatry z kierunków zachodnich.

4.8. Uwarunkowania ochrony środowiska przyrodniczego

4.8.1. Ochrona przyrody oraz zagrożenia środowiska przyrodniczego

Uwarunkowania ochrony środowiska przyrodniczego przedstawiono w rozdziale 4. Środowisko przyrodnicze. Proces zagospodarowania przestrzennego powiatu oławskiego powinien uwzględniać w możliwie najszerszym stopniu uwarunkowania ochrony środowiska przyrodniczego tego obszaru i opierać się na aktualnych danych w szczególności wynikach badań monitoringowych środowiska. Zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 ze zm.) polityki, strategię, plany lub programy dotyczące między innymi gospodarki przestrzennej powinny uwzględniać zasady ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Z analizy gospodarki wodno-ściekowej wynika, że najwięcej zanieczyszczeń trafia do wód razem ze ściekami. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych jest obecnie tak powszechne, że wody zupełnie czyste należą w zasadzie do rzadkości. Nawet zbiorniki usytuowane z dala od miast, osiedli oraz zakładów przemysłowych otrzymują ze zlewni wraz z wodami opadowymi znaczne ilości zanieczyszczeń. Głównymi czynnikami wpływającymi na zanieczyszczenia wód jest przemysł, rolnictwo oraz ścieki komunalne. Następnym czynnikiem zanieczyszczającym wody są ścieki pochodzenia rolniczego. Najpowszechniej odprowadzanym ściekiem rolniczym jest gnojowica. Gnojowica jest niebezpieczna dla wód stojących i dlatego nie może być do nich wprowadzana. Poza tym, do wody nagminnie dostają się pestycydy (środki chwasto- i grzybobójcze), niszcząc florę i gromadząc się w ciałach zwierząt. Obecnie pestycydy trudno rozkładalne są wycofywane

z użycia. Rolnicy stosują coraz więcej nawozów azotowych, wskutek czego wody odpływające mogą mieć zabójcze właściwości.

Jakość powietrza na obszarze powiatu oławskiego w roku 2002 monitorowano w jednym stałym punkcie pomiarowym oraz dwóch punktach pasywnego poboru prób. Średnie stężenia średnioroczne dwutlenku siarki kształtowały się w zakresie od 5,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ do 10,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Dopuszczalne średnioroczne stężenie dwutlenku siarki ze względu na ochronę roślin określone jest w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002r. w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji (Dz. U. Nr 87, poz.796) i wynosi 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Dopuszczalne stężenie średniodobowe określone ze względu na ochronę zdrowia ludzi wynosi 150 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, zaś dopuszczalna ilość jego przekroczeń w ciągu roku jest równa 3 razy. Na terenie powiatu oławskiego przeciętne stężenia średnioroczne dwutlenku azotu kształtowały się w zakresie 19 - 30 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ i utrzymywały się w roku 2002 poniżej wartości dopuszczalnej (ok. 50 % normy).

Na terenie powiatu oławskiego stan zapylenia powietrza monitorowano na podstawie pomiarów pyłu zawieszonego reflektometrycznego BS w stałej stacji pomiarowej zlokalizowanej w Oławie, ul. Chrobrego. Nie stwierdzono ponadnormatywnych przekroczeń wartości dopuszczalnych. Na terenie powiatu oławskiego nie wykonywano pomiarów zanieczyszczenia tlenkiem węgla. Ogólnie najwyższe stężenia tlenku węgla rejestrowano w punktach pomiarowych zlokalizowanych w miastach, szczególnie w miejscach narażonych na wpływ zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł komunikacyjnych. Najniższe natomiast na obszarach pozamiejskich, oddalonych od dróg z intensywnym ruchem samochodowym. Nieznacznie wyższe stężenia (średnio ok.50%) rejestrowano w sezonie grzewczym. Większe od wartości średniej różnice stężeń sezonowych obserwowano na obszarach miejskich. W ostatnich latach zauważa się niewielkie wahania poziomu stężeń średniorocznych tlenku węgla. W 2002 r. w porównaniu do roku poprzedniego, w większości stacji pomiarowych zanotowano niewielki wzrost stężeń tlenku węgla.

Zidentyfikowano następujące problemy w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego:

- zanieczyszczenie wód, spowodowane niedostatecznie uregulowaną gospodarką wodno-ściekową tzn. bezpośrednim odprowadzaniem nieczystości komunalnych i gospodarczych do cieków wodnych,
- nieuporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej w skali makro całego powiatu,
- istnienie miejsc nielegalnego deponowania odpadów i brak strategii powiatowej w zakresie gospodarki odpadami, popartej stosownym programem inwestycyjnym,
- zanieczyszczenie atmosfery spowodowane przede wszystkim spalaniem paliw kopalnych, w szczególności paliw stałych takich jak: węgiel kamienny i koks oraz procesami technologicznymi w przemyśle i usługach,
- zanieczyszczenie gleb,
- hałas - wywołany przede wszystkim komunikacją samochodową, w tym głównie ruchem tranzytowym (trasa Wrocław-Opole) oraz działalnością zakładów przemysłowych ze szczególnym uwzględnieniem hutnictwa oraz przemysłu maszynowego.

4.8.2 Zadania celowe z Programu Ochrony Środowiska Powiatu Olawskiego

I. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB

Cele długookresowe – do roku 2015

1. podniesienie jakości gleb,
2. ograniczenie procesu degradacji gleb,
3. rekultywacja gleb zdegradowanych.

Cele krótkookresowe – do roku 2006

1. Identyfikacja jakości gleb na terenie powiatu
2. Zmniejszenie degradacji związanej z działalnością rolniczą poprzez:
 - podniesienie poziomu wiedzy użytkowników gleb i gruntów,
 - optymalizację zużycia środków ochrony roślin i nawozów,

- promowanie rolnictwa ekologicznego,
- 3. Zmniejszenie degradacji wynikającej z zakwaszenia gleb poprzez:
 - kontrolę stopnia zakwaszenia gleb,
 - stosowanie zabiegów agrotechnicznych mających na celu zmniejszenie zakwaszenia gleb.
- 4. Stopniowa rekultywacja gleb zdegradowanych:
 - inwentaryzacja stopnia zdegradowania gleb w powiecie,
 - opracowanie programu rekultywacji gleb.

II. OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN

Cele długookresowe – do roku 2015

1. ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalne wykorzystanie,
2. minimalizacja presji wywieranej na środowisko w procesie wykorzystania surowców mineralnych,
3. zabezpieczenie złóż perspektywicznych i prognostycznych.

Cele krótkookresowe – do roku 2006

1. Ograniczenie sytuacji konfliktowych powstających na styku przemysłu wydobywczego i ochrony środowiska:
 - identyfikacja obszarów konfliktowych,
 - zminimalizowanie ujemnych oddziaływań kopalin surowców mineralnych na środowisko.
2. Racjonalne wykorzystanie zasobów mineralnych:
 - kontrola wszystkich miejsc eksploatacji surowców mineralnych pod kątem przestrzegania wymogu uzyskania koncesji na wydobywanie kopalin,
 - aktualizacja dokumentacji złóż,
 - zbilansowanie potrzeb surowcowych,
3. Rekultywacja terenów zdegradowanych w wyniku działalności wydobywczej:
 - egzekwowanie obowiązku rekultywacji i zagospodarowania wyrobisk poeksploatacyjnych,

- egzekwowanie obowiązku likwidacji i rekultywacji nielegalnych wyrobisk.
4. Ochrona zasobów perspektywicznych i prognostycznych:
- opracowanie bilansu zasobów perspektywicznych i prognostycznych występujących na terenie powiatu,
 - uwzględnienie zasobów perspektywicznych i prognostycznych w planach,
 - zagospodarowania przestrzennego.

III. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Cele długookresowe – do roku 2015

1. ochrona i wzrost różnorodności biologicznej,
2. określenie zasobów przyrodniczych na terenie powiatu,
3. ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych,
4. utrzymanie i podniesienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej,
5. powiększenie zasobów leśnych i zapewnienie ich kompleksowej ochrony,
6. rozwój terenów zieleni w miastach i na terenach wiejskich.

Cele krótkookresowe – do roku 2006

1. Dokładne rozeznanie walorów przyrodniczych powiatu:
 - przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej w gminach,
 - wprowadzenie systemu ciągłego aktualizowania informacji o zasobach przyrodniczych powiatu,
2. Właściwe ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszarach chronionych:
 - opracowanie programu odpowiedniego udostępniania obszarów chronionych dla potrzeb turystyki,
 - utrzymanie i odnawianie istniejących szlaków turystycznych oraz tworzenie nowych.
3. Ograniczenie procesu fragmentacji środowiska, zachowanie i odnowa korytarzy ekologicznych:
 - opracowanie mapy potencjalnie istniejących korytarzy,
 - odtwarzanie zniszczonych korytarzy ekologicznych,

- wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień.
- 4. Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt.
- 5. Zwiększenie lesistości i poprawa gospodarki leśnej:
 - opracowanie i realizacja programu zwiększenia lesistości powiatu,
 - prowadzenie nasadzeń,
 - zwiększenie pozaprodukcyjnej roli lasu.
- 6. Zwiększenie obszarów terenów zieleni:
 - odtworzenie istniejących, tworzenie nowych parków na terenach zabudowanych,
 - zapobieganie degradacji wiejskich parków podworskich.

IV. MONITORING ŚRODOWISKA

Cele długookresowe – do roku 2015

1. Uzyskanie pełnej informacji o środowisku.
2. Dalszy rozwój monitoringu wszystkich elementów środowiska zgodnie z wymogami prawa polskiego i przepisami Unii Europejskiej – stworzenie spójnego monitoringu;
 - stanu wód powierzchniowych i podziemnych,
 - powietrza atmosferycznego,
 - hałasu komunikacyjnego,
 - gleb,
 - odpadów,
 - zasobów przyrodniczych.

Cele krótkookresowe – do roku 2006

1. Zbieranie danych.
2. Stworzenie bazy danych z archiwalnymi wynikami pomiarów,
3. Aktualizacja bazy danych na bieżąco.

V. EDUKACJA EKOLOGICZNA

Cele długookresowe – do roku 2015

1. Rozwój edukacji ekologicznej.

Cele krótkookresowe – do roku 2006

1. Zwiększenie problematyki ekologicznej w szkolnych programach nauczania.
2. Informowanie mieszkańców powiatu o stanie środowiska w powiecie i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony.
3. Współdziałanie władz powiatu z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i działań poprawiających jego stan.
4. Drukowanie plakatów, instrukcji i ulotek promujących ochronę środowiska.

VI. OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH**Cele długookresowe – do roku 2015**

Wspieranie gmin i wykonywanie zadań własnych Powiatu w zakresie:

1. Rozbudowy sieci kanalizacyjnej do stanu umożliwiającego podłączenie wszystkich mieszkańców.
2. Sfinalizowania inwestycji w zakresie budowy i unowocześniania czyszczalni ścieków i systemów kanalizacyjnych.
3. Zwiększenia dostępności wody do picia i poprawa jej jakości.
4. Budowania świadomości ekologicznej mieszkańców, zwłaszcza na obszarach wiejskich.
5. Opracowania programu w zakresie stosowania gnojowicy do nawożenia pól.
6. Efektywnego zabezpieczanie wód powierzchniowych i podziemnych przed spływami zanieczyszczeń poprzez ustanowienie, weryfikowanie i wykonanie stref ochronnych np. nasadzenie roślinności ochronnej.
7. Zastępowania rowów przydrożnych zamkniętą kanalizacją deszczową.
8. Kontroli i modernizowania zabezpieczeń przeciwpowodziowych.
9. Współpracy z sąsiednimi powiatami w zakresie gospodarki ściekowej.

Cele krótkookresowe – do roku 2006

1. Wspieranie sukcesywnej rozbudowy sieci kanalizacyjnej przez gminy.
2. Rozbudowa kanalizacji deszczowej dla dróg i zespołów parkingów, wyposażonej w urządzenia oczyszczające.

3. Wsparcie mieszkańców w działaniach prowadzących do uregulowania gospodarki ściekowej- podłączenie do istniejących kolektorów, budowa oczyszczalni przydomowych.
4. Likwidacja miejsc nielegalnego zrzutu ścieków do wód lub do ziemi.
5. Kontrola efektywności oczyszczalni ścieków w zakładach przemysłowych.
6. Stworzenie pełnej bazy dla indywidualnych gospodarstw w zakresie oczyszczalni przydomowych oraz bezodpływowych zbiorników na nieczystości.
7. Budowanie świadomości ekologicznej, wspieranie akcji informacyjnych prowadzonych przez władze gminne.
8. Prowadzenie akcji informacyjnych o sposobach zgodnego z ekologią zagospodarowania ścieków typowo rolniczych.
9. Bieżące weryfikowanie pozwoleń wodnoprawnych w zakresie ujęć własnych, zwłaszcza wód podziemnych, ze szczególnym uwzględnieniem stref ochronnych oraz ilości pobieranej wody.
10. Wytypowanie obszarów o znacznym stopniu spływu zanieczyszczeń powierzchniowych do wód- wykonanie ochronnych barier roślinnych.
11. Współdziałanie z Policją w celu wyeliminowania z ruchu pojazdów w złym stanie technicznym, mogących stanowić źródło niekontrolowanych wycieków substancji ropopochodnych.
12. Egzekwowanie na etapie powstawania nowych inwestycji raportów oddziaływania inwestycji na środowisko.
13. Rozwijanie współpracy z sąsiednimi powiatami w zakresie ochrony wód rzek powiatu oławskiego.
14. Rozwijanie współpracy z sąsiednimi powiatami w zakresie budowy wspólnych oczyszczalni ścieków.
15. Przeprowadzenie na poziomie gminnym inwentaryzacji ujęć wody ze szczególnym uwzględnieniem ujęć nieużytkowanych.

VII. OCHRONA POWIETRZA

Cele długookresowe – do roku 2015

1. z zakresu ograniczania emisji ze źródeł przemysłowych:

- egzekwowanie przepisów prawa ochrony środowiska w zakresie prowadzenia monitoringu procesów technologicznych i procesów spalania, prowadzenie ewidencji emisji, posiadanie zezwoleń, opłat i kar za korzystanie ze środowiska itp.
 - wspieranie wdrażania systemów zarządzania środowiskiem,
 - wspieranie inwestycji proekologicznych dotyczących budowy i modernizacji urządzeń ochrony powietrza, budowy źródeł o wysokiej sprawności, wprowadzanie technologii nowoczesnych i wydajnych,
2. w zakresie ograniczanie emisji ze źródeł niskich;
- stopniową likwidację źródeł nieefektywnych, w tym również na rzecz systemów scentralizowanych,
 - wykorzystanie źródeł energii odnawialnej,
 - wykorzystanie paliw ekologicznych tj. olej opałowy, gaz ziemny.
 - poprawę parametrów cieplnych budynków mieszkalnych,
3. w zakresie ograniczanie emisji ze środków transportu;
- modernizacja istniejącej sieci dróg powiatowych i gminnych,
 - egzekwowanie przepisów dotyczących stanu technicznego pojazdów dopuszczonych do ruchu,
4. w zakresie ograniczanie emisji ze źródeł niezorganizowanych;
- wdrażanie technologii odzysku i energetycznego wykorzystania biogazu ze składowisk odpadów i oczyszczalni ścieków.

Cele krótkookresowe – do roku 2006

1. rozwój systemu informacji i kontroli w zakresie zezwoleń, uzgodnień, decyzji administracyjnych, przepisów prawnych, kar i opłat za korzystanie ze środowiska, systemów ewidencji zanieczyszczeń w zakładach przemysłowych i energetycznych,
2. sformułowanie i wdrożenie programu wspierania podmiotów gospodarczych podejmujących inwestycje proekologiczne w zakresie modernizacji źródeł ciepła i oszczędnej gospodarki wyprodukowaną energią oraz wprowadzających systemy zarządzania środowiskiem,

3. modernizację systemów grzewczych i poprawę parametrów cieplnych obiektów użyteczności publicznej stanowiących własność gmin,
4. opracowanie analiz techniczno-ekonomicznych w zakresie:
 - możliwości wykorzystania paliw ciekłych i gazowych na cele grzewcze,
 - możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii: kolektorów słonecznych,
 - biomasy oraz budowa skojarzonych systemów produkcji energii z ich wykorzystaniem,
 - zagospodarowania energii odpadowej, biogazu ze składowisk odpadów i oczyszczalni ścieków,
5. opracowanie programu modernizacji dróg powiatowych i gminnych,
6. podjęcie działań zmierzających do wyeliminowania z ruchu pojazdów w złym stanie technicznym.

VIII. OCHRONA PRZED HAŁASEM

Cele długookresowe – do roku 2015

1. Integrowanie planów zagospodarowania przestrzennego z problemami zagrożenia hałasem.
2. Modernizacja sieci drogowej wraz z towarzyszącą infrastrukturą.
3. Rozwój alternatywnych rodzajów transportu.
4. Konsekwentne egzekwowanie od zakładów przemysłowych ograniczenia emisji hałasu (modernizacje, zmiany organizacyjne, których wdrożenie wymaga czasu).
5. Konsekwentne egzekwowanie od zarządców dróg i kolei map akustycznych podległych im rejonów oraz realizacji ewentualnych programów naprawczych.

Cele krótkookresowe – do roku 2006

1. Egzekwowanie od podmiotów korzystających ze środowiska przeglądów ekologicznych w przypadku podejrzenia negatywnego oddziaływania na środowisko hałasowe.

2. Tworzenie sieci tras rowerowych w ramach istniejącej sieci dróg, oraz uwzględnianie ich w ramach planowanych modernizacji dróg oraz budowy nowych odcinków.
3. Nasadzanie pasów zieleni ochronnej w pobliżu ciągów komunikacyjnych.
4. Ograniczanie ruchu ciężkiego na drogach przechodzących przez tereny zwartej zabudowy mieszkaniowej.
5. Wprowadzanie na terenach osiedli stref uspokojonego ruchu.
6. Utrzymywanie nawierzchni dróg w dobrym stanie technicznym.
7. Współdziałanie z policją w celu wyeliminowania z ruchu pojazdów w złym stanie technicznym, często będących istotnym źródłem hałasu.
8. Kontrola klimatu akustycznego panującego w miejscach przeznaczonych na rekreację.
9. Egzekwowanie na etapie powstawania nowych inwestycji raportów oddziaływania inwestycji na środowisko, zwłaszcza na terenach sąsiadujących z zabudową mieszkaniową oraz tych, na których obecny poziom hałasu jest wysoki.
10. Egzekwowanie ograniczenia emisji hałasu z zewnętrznych urządzeń wentylacyjno-klimatyzacyjnych poprzez odpowiednie izolowanie bądź zmianę lokalizacji (przeniesienie do budynku).
11. Inwentaryzacja źródeł emisji hałasu do środowiska, zwłaszcza hałasu komunikacyjnego i przemysłowego.
12. Opracowanie map akustycznych obszarów położonych wzdłuż głównych dróg i linii kolejowych, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach.
13. Opracowanie map akustycznych obrazujących rzeczywisty poziom hałasu wokół zakładów przemysłowych.
14. Egzekwowanie od zakładów przemysłowych, warsztatów usługowych ograniczenia emisji hałasu poprzez możliwe do zrealizowania w krótkim terminie inwestycje lub zmiany organizacyjne.

5. Turystyka

Powiat oławski ze względu na swoje bardzo dogodne położenie komunikacyjne (autostrada A4, główna linia kolejowa E-30, rzeka Odra, bliskie sąsiedztwo Wrocławia)

może stać się miejscem częstych odwiedzin przejezdnych turystów, którzy zechcą tu się zatrzymać na krótki odpoczynek, lub spędzić więcej czasu zapoznając się i korzystając z lokalnych atrakcji. Nie wyklucza to także wyboru powiatu jako docelowego miejsca na dłuższy pobyt, pod warunkiem poprawy i rozbudowy nowoczesnej infrastruktury rekreacyjnej, zachęcającej w sposób szczególny do korzystania z zasobów naturalnych oraz miejsc historycznych Oławy, Jelcza-Laskowic lub innych miejscowości. **Konieczna jest tutaj globalna interwencja inwestycyjna oraz promocyjna**, wsparta współfinansowaniem z funduszy strukturalnych, ponieważ w powiecie istnieją możliwości ożywienia obsługi ruchu turystycznego.

Ruch turystyczny w miastach i gminach według regionów w 2002 r.

Poniżej zaprezentowano dane tabelaryczne, dotyczące ruchu turystycznego w powiecie oławskim.

Tabela 4. Turyści korzystający z obiektów noclegowych turystyki na badanym obszarze w 2002 r.¹

Miasta i gminy	Liczba turystów ²					
	turyści		turyści krajowi		turyści zagraniczni	
	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%
Oława	1923	0,19	1531	0,21	392	0,16
gm. Oława	216	0,02	216	0,03	0	0
Jelcz-Lask.	1424	0,14	1150	0,16	274	0,11
Domaniów	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
Miasta i gminy	Liczba udzielonych noclegów turystom					
	turyści		turyści krajowi		turyści zagraniczni	
	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%
Oława	3544	0,18	2484	0,17	1060	0,22
gm. Oława	222	0,01	222	0,02	0	0
Jelcz-Lask.	1753	0,09	1234	0,08	519	0,11
Domaniów	-	-	-	-	-	-
Miasta i gminy	Średnia długość pobytu					
	Ogółem	turyści				
		krajowi	zagraniczni			
Oława	1,84	1,62	2,7			
gm. Oława	1,03	1,03	0			
Jelcz-Laskowice	1,23	1,07	1,89			
Domaniów	-	-	-			

¹ Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS za rok 2002.

² Dane procentowe dotyczą udziału obszaru pod względem prezentowanych wartości w stosunku do całego kraju.

Tabela 5 Obiekty uznane jako walory turystyczne.

Gminy	Rezerваты	Obszary chronionego krajobrazu	Pomniki przyrody	Użytki ekologiczne	Ogólna atrakcyjność przyrodnicza
Jelcz-Laskowice	1	0	9	0	11,74
m. Oława	0	0	1	0	9,49
gm. Oława	4	0	10	1	12,22

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS za rok 2002.

Tabela 6 Wskaźnik atrakcyjności

Miasta i gminy	Wielkość ruchu turystycznego ogółem	Wskaźnik Schneidera ³	Wskaźnik Charvata ⁴	Średnie wykorzystanie miejsc noclegowych w %
m. Oława	1923	6,05	11,15	17,1
gm. Oława	216	1,63	1,68	9,3
M. i g. Jelcz-Lask.	1424	4,24	8,07	16,5

³ liczba turystów/liczba mieszkańców x 100

⁴ liczba udzielonych noclegów/liczba mieszkańców x 100

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS za rok 2002.

5.1. Zasoby

Na terenie powiatu istnieje wiele niedużych rezerwatów przyrody (Kanigóra, Łacha-Jelcz, Zwierzyniec, Grodziska Ryczyńskie), gdzie można spotkać liczne ciekawostki florystyczne. Łączna powierzchnia obszarów prawnie chronionych ze względu na walory przyrodnicze to 25,4 ha. Te tereny można częściowo udostępnić, pod warunkiem stworzenia zaplecza technicznego dla uprawiania aktywnych form turystycznych.

W okolicy Jelcza-Laskowic mamy atrakcyjne zbiorniki wodne. Są to dobre punkty lokalizacji projektów inwestycyjnych, wspieranych przez fundusz EFRR (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) oraz SPO WKP (Sektorowy Program Operacyjny - Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw).

Samo miasto Oława, jako centrum powiatu, pełni funkcje turystyczne o znaczeniu lokalnym. Istnieją tu obiekty zabytkowe, takie jak np.: Sanktuarium Matki Boskiej Pocieszenia, kościół parafialny p.w. Św. Apostołów Piotra i Pawła, ratusz miejski, czy „zamek Luizy”. Nie stanowią one jednak silniejszego magnesu dla odwiedzin o charakterze turystycznym. Ofertą globalną może być centrum starówki, pod warunkiem zaistnienia dodatkowego celu (dobra gastronomia, sieć sklepów i butików, galerie artystyczne etc.) odwiedzane przy okazji pobytu w planowanym aquaparku lub

centrum sportów wodnych, które będą przyciągać okolicznych mieszkańców, a także Wrocławian.

Rys.11 . Kościół parafialny p.w. Św. Apostołów Piotra i Pawła w Oławie. Fot. P. Łuciw

Powiat ma niedostatecznie rozwinięte zaplecze turystyczne. Bazę noclegową dla osób przyjezdnych, dysponującą około dwustu miejscami noclegowymi (całorocznymi), stanowią m.in. hotele: „Viktor”, „Marta”, „Scan Incest”, „Zajazd Pod Czerwonym Kogutem”, motel „U Michelle”. Na obszarze powiatu funkcjonuje kilkadziesiąt barów i restauracji; zlokalizowanych jest również kilka zamkniętych parkingów całodobowych.

5.2. Turystyka tematyczna (kwalifikowana)

Turystyka tematyczna stanowi podstawę sprzedaży usług o charakterze standardowym (noclegi, wyżywienie, transport lokalny). Dobrze przemyślany i przygotowany projekt wpłynie na rozwój całego systemu drobnych usług. Fakt pozostawania w dorzeczu Odry i Oławy w naturalny sposób skłania do wykorzystania wody, jako centrum atrakcji turystycznych. Spływ rzeką z Brzegu do Oławy w okresie letnim może stać się dobrą zabawą dla mieszkańców powiatu.

Sporty wodne

Tworzenie stancji wodnej w Oławie oraz małej żeglugi turystycznej w okolicy może być przedmiotem szczegółowych projektów rozwoju turystyki w powiecie. Zorganizowane spływy kajakowe mogą, przy stosunkowo niskich nakładach inwestycyjnych, w ciepłych miesiącach przyciągnąć turystów z okolicznych miejscowości. Jest to jednak uwarunkowane podniesieniem czystości rzek lokalnych, przynajmniej do klasy zezwalającej na bezpieczną kąpiel. Budowa infrastruktury nadbrzeżnej powinna stanowić przesłanie dla planowanych inwestycji gminnych oraz międzygminnych. Dla aktywnych mieszkańców gminy - hasło do podjęcia inicjatywy biznesowej.

Turystyka rowerowa i motocyklowa

W powiecie oławskim istnieją potencjalnie doskonałe warunki do rozwoju turystyki rowerowej i motoryzacyjnej. Szczególnie w gminach Oława i Jelcz-Laskowice do odwiedzin zachęcają liczne kompleksy leśne, oczka wodne, zróżnicowany krajobraz, a przede wszystkim gęsta i dobra sieć dróg asfaltowych, gruntowych i polnych. Na stronach internetowych oraz w różnych przewodnikach można znaleźć opis szlaków w okolicy Oławy i Jelcza-Laskowic, niestety brakuje w tym zakresie typowych działań infrastrukturalnych. Niezbędna jest w tej kwestii promocja oraz wyznaczenie celu przyjazdu w określone miejsce. Aby ściągać takich turystów, konieczna jest stała działalność przenośnych zapleczy gastronomiczno-socjalnych (kuchnie polowe, namioty, nagłośnienie) wraz z jarmarcznymi imprezami. Takie zadania powinny zostać nałożone na centra kultury i wówczas całoroczny cykl może stanowić podstawę wystąpienia o dotacje celowe z funduszy strukturalnych.

Imprezy lokalne

Każda z gmin powiatu tworzy własną ofertę imprez (np. „Dzień Koguta” w Oławie, „Dni Holandii” w Jelczu-Laskowicach, itp.), które na stałe wpisały się w kalendarz. Mają one jednak charakter lokalny, organizowane są wysiłkiem pojedynczych samorządów gminnych i skierowane raczej do miejscowej społeczności. Aby zainteresować szerszą

publiczność, w tym turystów przyjezdnych, pożądane wydaje się zaplanowanie powiatowych imprez, z ciekawym tematem przewodnim. Włączenie do ich organizacji wszystkich samorządów oraz innych podmiotów lokalnych z terenu powiatu zagwarantowałoby odpowiednie finansowanie (także przy udziale funduszy strukturalnych), zaplecze logistyczne i medialne, a także wysoką rangę w kalendarzu wydarzeń regionalnych. Imprezy takie powinny stanowić zaczątek tworzenia zaplecza stałego, umożliwiającego przybliżenie ciekawych miejsc w powiecie i pozostawienie znaczących pieniędzy przez przyjezdnych u lokalnych gestorów obiektów oraz usług.

Dziedzictwo kultury

Bardzo trudny odcinek do zagospodarowania ze względu na konieczność posiadania zasobów na odpowiednim poziomie. Doświadczenia regionów wybitnie turystycznych w tym zakresie, np.: Prowansja, Katalonia, czy Lombardia pokazują, że oprócz ogromnych inwestycji w zasoby kulturowe, konieczne było stworzenie dodatkowego zaplecza, gdzie turysta może spokojnie pospacerować po starym mieście i usiąść w czystej i przytulnej knajpce. Niezależnie od tego trzeba go było tam zaprosić i namówić do zainwestowania swojego czasu. Takimi szansami dysponuje miasto Oława, pod warunkiem zainwestowania znaczących kwot w odbudowę starego miasta oraz, a może przede wszystkim wydania dużych środków na odbudowę lokalnego small bussinessu w kategorii usług gastronomicznych oraz usług turystycznych i wystawiennictwa. Unia Europejska stwarza takie szanse, ale wymaga bardzo przemyślanych projektów, a dobry biznes-plan musi być poparty precyzyjną analizą lokalnych preferencji w zakresie zakupu usług turystycznych.

Tabela 7. Ewidencja zabytków w powiecie olawskim

Wyszczególnienie	Nieruchome dobra kultury w ewidencji ODZ	Rejestr zabytków (zabytki nieruchome)						
		Liczba decyzji	Liczba obiektów	Obiekty według wybranych kategorii				
				Założenia przestrzenne	Architektura i budownictwo	Parki i cmentarze	Budownictwo przemysłowe	Stanowiska archeologiczne
Powiat olawski	2028	87	97	-	57	14	2	24

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS za rok 2002.

5.3. *Interesujące obiekty historyczne na terenie powiatu*

Najważniejsze zabytki powiatu skumulowane są głównie w mieście Oława. Tym niemniej w powiecie znajdują się interesujące, pojedyncze obiekty, które należy w tym opracowaniu przedstawić.

Kościół parafialny Matki Boskiej Pocieszenia w Oławie

Kościół Matki Boskiej Pocieszenia znajduje się przy placu Maksymiliana Marii Kolbego i jest bazyliką trój nawową z jedną emporą orientowaną w kierunku wschód – zachód. Całkowita długość budowli wynosi około 50 m, szerokości 30 m, wysokość kościoła 15 m a wysokość wieży, która jest najwyższa w Oławie 62 m.

W czasie wojny trzydziestoletniej w roku 1634 pułkownik von Rostock zajął miasto Oławę i kazał je podpalić, pożar strawił całkowicie kościół. Zniszczeniu uległa wieża i dach aż do sklepień. W 1643 r. Odbudowano wieże, w roku 1679 ufundowano wielki dzwon, a w 1694 dwa małe.

Do najciekawszych zakątków kościoła należy niewątpliwie epitafium księcia Jerzego Ernesta najstarszego syna księcia Joachima Fryderyka i jego żony Anny Marii Anhalckiej, zmarłego 6 listopada 1589 r. Jest to jedna z najlepszych płaskorzeźb tego typu, jakie zachowały się na Śląsku. Jest podtrzymywana z boków przez dwa anioły.

Od 17 grudnia 2004 r. w kościele mieści się Sanktuarium Matki Boskiej Pocieszenia.

Rys. 12. Nawa główna Kościoła Matki Boskiej Pocieszenia (2003 rok). Fot. P. Łuciw

Ratusz Olawski

Pierwotny budynek pochodził z 1353 r. Po zniszczeniach wojennych odbudowany został w 1585 r. w okresie świetności miasta. Ponownie wymagał odbudowy w latach 1637-1668 r. z powodu pożaru w 1634 r. w czasie wojny trzydziestoletniej. Z tego okresu pochodzi też wieża ratuszowa (wys. 54,6 m). Zegar ratuszowy zasługuje na szczególną uwagę. Wykonywali go przez wiele lat trzej mistrzowie Kapusta, Sałata i Burak. Pierwsze godziny wybił on w 1718 r. Wraz z wybijaniem godzin poruszają się figury, alegorie czasu: od strony pn-wsch kogut przepędza kurę, od pd-zach starzec w królewskiej szacie porusza berłem i otwiera usta jakby wywoływał godziny, od pn-zach księżyc biegnie swym odwiecznym torem po niebie, a od pd-wsch śmierć groźnie potrząsa kosą. Zegar ten jest zaliczany do arcydzieł europejskiego zegarmistrzowskiego kunsztu.

Rys. 13. Ratusz w Olawie (2003 rok). Fot. P. Łuciw

Zamek w Olawie

Został zniszczony podczas wojen husyckich w 1428 roku. W latach 1359 – 1398 książę Ludwik I zbudował w pn-zach części miasta drugi zamek. Przebudowa zamku nastąpiła za panowania księcia Fryderyka II w 1540 roku. W latach 1691 – 1737 syn polskiego króla Jakub Sobieski otrzymał zamek od cesarza Leopolda jako zastaw za niewypłacony posag. Przebudował on piętro północnej galerii, powiększył bibliotekę i stworzył galerię obrazów. Po jego śmierci, zamek niszczał, w dawnej książęcej siedzibie był szpital polowy, magazyny wojskowe i piekarnia. W latach 1833 – 1835 salę książęcą przebudowano na katolicki kościół p.w. Św. Apostołów Piotra i Pawła. Zamek uległ poważnemu zniszczeniu w 1945 r. Pozostałe części zostały odbudowane w latach 1958 - 1962 na potrzeby administracji. Obecnie mieści się w nich Urząd Miejski.

Rys. 14 Część dawnego kompleksu zamkowego, tzw. „Pałac Luizy – obecnie siedziba Urzędu Miejskiego w Oławie (2003 rok). Fot. P. Łuciw

Kompleks pałacowy w Oleśnicy Małej

Jest to dawna siedziba zakonów rycerskich – templariuszy, którzy przebywali na tych terenach od 1226 do 1312 r. Joanici przejęli komandorię po templariuszach i zarządzali nią do roku 1810. W 1814 r. do Oleśnicy Małej sprowadził się pruski bohater narodowy Hans Ludwik David Yorck von Wartenburg. Jego potomkowie mieszkali w Oleśnicy Małej do 1945 r. Zachował się pałac z XVII w., wielokrotnie przebudowywany, z kościołem w skrzydle południowym. W parku, otaczającym pałac, znajduje się mauzoleum Yorck'ów. Zabudowania gospodarcze pochodzą głównie z lat 1830-1835. Aktualnie w pałacu mieści się Zakład Doświadczalny Hodowli i Aklimatyzacji Roślin.

Rys. 15. Pałac w Oleśnicy Małej (2003 rok). Fot. P. Łuciw

Kompleks parkowo-palacowy w Jakubowicach

Kompleks pałacowy w Jakubowicach znajduje się na obrzeżach wsi, w pobliżu rzeki Oława. Otoczony jest kilkunastohektarowym geometrycznym parkiem, którego główną oś stanowi prostokątny długi staw.

Sam pałac wraz z otaczającymi go posiadłościami wielokrotnie zmieniał właścicieli, stąd też często był przebudowywany, szczególnie na przełomie XIX i XX w., kiedy to był w posiadaniu rodziny Schwarzwald. Obecnie jest to symetryczna, regularna budowla, z centralnie położoną klatką schodową. W mieszczącej się na parterze sieni zachował się kominek, a naprzeciw niego stare, kryształowe, fazowane lustro, w pięknych ramach, wsparte na giętej konsolce. Przed wejściem pałacu pilnują dwa sfinksy – to pamiątki po odkryciach archeologicznych w Egipcie, których dokonał krewny i wychowanek Schwarzwaldów znany archeolog Wilhelm Beliseus.

Obecnie w pałacu i sąsiednich zabudowaniach mieści się Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych.

Rys. 16. Pałac w Jakubowicach (2003 rok). Fot. P. Łuciw

Kościół parafialny w Domaniowie

W Domaniowie znajduje się kościół parafialny pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny z początku XIV wieku, wzniesiony w stylu gotyckim. Fundatorkami jego były niewątpliwie cysterki. Około roku 1700 kościół został przebudowany i uzyskał wówczas wystrój barokowy. Ołtarz główny i dwa boczne, wykonane z drewna polichromowanego pochodzą z połowy XVIII wieku. Na trykondygnacyjnej wieży, pokrytej barokowym, cebulastym hełmem, znajduje się dzwon noszący datę 1462 rok.

Kościół Św. Krzyża w Brzezimierzu

Jedna z najmniejszych wsi powiatu - Brzezimierz, w XIII-XIV w. była centrum dyspozycyjnym tego rejonu. Miał tutaj swoją siedzibę wspominany już Piotr Wojsławic, który na początku XIII w. wraz z rycerskim drobiazgiem z okolicznych wsi: Pełczyc, Bolechowa, Drzemlikowic, Jędrzychowic, Kurzątkowic, Wyszkowic i Szymanowic, ufundował prywatny kościół. Piotr miał prawo pobierać z tych wsi dziesięcinę. Grodzisko stożkowe znajdujące się w pobliżu kościoła to pozostałości jego obronnej wieży mieszkalnej. Aktualnie istniejący kościół pod wezwanie św. Krzyża wybudowany został w XV w. a w XIX został gruntownie przebudowany i powiększony. Do 1945 roku służył on protestantom.

Rys. 17. Gotycki kościół w Brzezimierzu (2003 rok). Fot. P. Łuciw

Zespoły pałacowo-parkowe w Jelczu-Laskowicach

Najbardziej godnym uwagi jest zespół pałacowo-parkowy i zabudowania podworskie w Jelczu-Laskowicach. Pałac i park pochodzą z lat 1869-1885. Pałac, będący aktualnie siedzibą Urzędu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice wybudowano w stylu niderlandzkiego neoromantyzmu. Główne wejście znajduje się pod dekorowanym kolumniadem balkonem. Wewnątrz pałacu zachowało się szereg pomieszczeń z zabytkowym wystrojem. Na uwagę zasługuje reprezentacyjna klatka schodowa, ciekawy kominek, sklepienia krzyżowo-żebrowe kilku pomieszczeń.

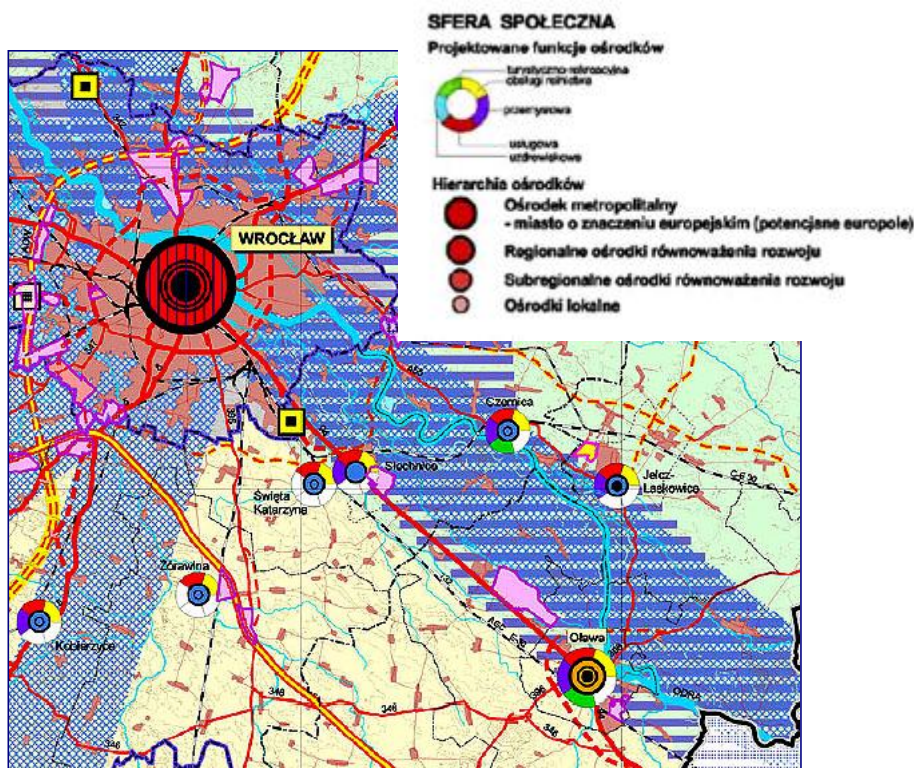

Rys. 18. Pałac w Jelczu-Laskowicach. Obecnie siedziba urzędu miasta i gminy. Fot. P. Łuciw

W Jelczu-Laskowicach znajduje się jeszcze jeden dobrze zachowany pałac, wybudowany w stylu neobarokowym, w latach 1780-1880. W parku otaczającym pałac obejrzeć można okazałe dęby będące pomnikami przyrody. Obydwa zespoły należały do hrabiowskiego rodu Saurma von Jeltsch.

6. Zagospodarowanie przestrzenne

Polityka rozwoju województwa określona w „Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego” przyjętej przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego Uchwałą nr XXVIII/511/2000 z dnia 15.12.2000 r. oraz „Strategii Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej” stanowi podstawę sformułowania kierunków polityki przestrzennej dla województwa dolnośląskiego i aglomeracji wrocławskiej. W tym kontekście powiat oławski stanowi bardzo ważny element mapy zagospodarowania przestrzennego województwa, zajmując miejsce nie tylko na głównej osi rozwoju (A4, Odra), ale również stając się częścią rozbudowującego się bieguna wzrostu jakim jest Wrocław. Taka lokalizacja zapewnia szybkie przenikanie do lokalnej gospodarki innowacji technologicznych, dostęp do centrów logistycznych i biznesowych, a co za tym idzie - gwarantuje szerokie zainteresowanie inwestorów.

Rys.19. Kierunki rozwoju w planie zagospodarowania przestrzennego Dolnego Śląska
Źródło: Strategia rozwoju woj. dolnośląskiego

6.1. Infrastruktura techniczna

Powiat oławski jest dość dobrze notowanym w zakresie infrastruktury. Istnieje duża dysproporcja w relacji długości sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej. Widać jednocześnie pewien zastój w rozwoju sieci kanalizacyjnych na przestrzeni 1999-2002. Wymaga to podjęcia interwencji ze środków pozabudżetowych, takich jak EFRR lub EFS dla wyrównania tej dysproporcji i jednocześnie podniesienia ilości odprowadzanych ścieków do poziomu ilości dostarczanej wody.

Tabela 8 *Infrastruktura wod-kan w powiecie w latach 1999-2002*

Lata	Sieć w km	
	wodociągowa	kanalizacyjna
1999	306,3	93,2
2000	344,4	93,7
2001	376,4	92,3
2002	380,5	92,7

Źródło: Rocznik Statystyczny Woj. Dolnośląskiego 2003

6.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Pobór wody na terenie powiatu szacuje się na poziomie 2 493 103 m³/rok, łącznie z ujęć wodociągowych i własnych (studnie wiercone i kopane). Zaopatrzenie w wodę na terenie gmin powiatu oławskiego praktycznie w całości realizowane jest z sieci wodociągowych.

Miasto Oława zaopatrywane jest w wodę z wodociągu miejskiego, bazującego na jednym złożu wodonośnym oraz dodatkowo z ZPW Mokry Dwór we Wrocławiu. Ujęcia wody (5 studni) zlokalizowane są poza granicami miasta, w kierunku południowym, w rejonie wsi Godzinowice. Zlokalizowane na terenie miasta zakłady przemysłowe pobierają wodę bądź tylko z sieci miejskiej, bądź z sieci miejskiej i własnych ujęć lub tylko z własnych ujęć. Obecne zużycie wody wynosi ok. 1 494 000 m³/rok.

Sieć wodociągowa w mieście jest dobrze rozbudowana. Jej długość wynosi 103,6 km, podłączone do niej są praktycznie wszystkie budynki z terenu gminy, a korzysta z niej 98% mieszkańców. Z siecią rozdzielczą współpracuje nowa stacja podwyższania ciśnienia przy ul. Zacisznej.

Ludność nieposiadająca dostępu do wodociągu zbiorowego zamieszkuje peryferyjne dzielnice miasta i zaopatruje się w wodę z ujęć indywidualnych. Przyjmując liczbę mieszkańców w gminie na 31 542 (dane dla roku 2003), to obecnie zapotrzebowanie na podłączenie do wodociągu zgłasza około 650 osób. Wymiany wymaga jednak wiele odcinków sieci. Niezbędna jest budowa nowych wodociągów w rejonach miasta przewidziana do finansowania w ramach Funduszu Spójności.

Gmina Oława posiada bardzo dobrze rozbudowaną sieć wodociągową. Długość rurociągów sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi ok. 165 km. Gmina jest zwodociągowana w około 99% (ilość przyłączonych budynków). W 2003 roku wykonane zostały wodociągi w miejscowościach Maszków i Godzikowice. Gminna sieć wodociągowa jest zaopatrywana z kilku ujęć wody.

Gmina Domaniów posiada bardzo dobrze rozbudowaną sieć wodociągową. Około 90% miejscowości gminy posiadają wodę z sieci wodociągowej. Tylko we wsiach Chawastnica, Radłowice, Pełczyce i Brzezimierz brak ogólnej sieci wodociągowej. Długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi ok. 47,8 km. Gminna sieć wodociągowa jest zaopatrywana z kilku gminnych ujęć wody.

Miasto i gmina Jelcz-Laskowice posiada bardzo dobrze rozbudowaną sieć wodociągową. Miasto Jelcz-Laskowice oraz wsie Nowy Dwór, Piekary, Chwałowice, Dębina, Kopalina, Miłocice Małe, Miłoszyce i Dziuplina czerpią wodę z wodociągu miejskiego z ujęcia wody we wsi Piekary i Nowy Dwór. Ujęcie pozwala na pobór wody w ilości 5000 m³ na dobę. Obecnie pracuje z wydajnością średnio 2500 m³ na dobę, dając wodę o wysokich parametrach bez potrzeby uzdatniania. Istniejąca rezerwa wydajności dobrze rokuje dla projektów inwestycyjnych w rozbudowę sieci wodociągowej. Pozostałe miejscowości posiadają sieci wodociągowe i nowoczesne lokalne stacje wydobywania i oczyszczania wody.

6.1.2. Odprowadzenie i unieszkodliwianie ścieków

Ścieki sanitarne z terenu gmin odprowadzane są na trzy sposoby: po oczyszczeniu na mechaniczno-biologicznych oczyszczalniach ścieków, do kanalizacji miejskiej miasta Oławy, do bezodpływowych osadników gnilnych okresowo opróżnianych oraz osadników wykonanych jako doły chłonne. Znane są również przypadki odprowadzania ścieków bytowo-gospodarczych bezpośrednio do kanalizacji deszczowej i rowów.

Tabela 9 Ilość ścieków odprowadzanych w latach 2001-2002

Lata	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania w dm ³
2001	2922
2002	3122

Źródło: Rocznik Statystyczny Woj. Dolnośląskiego 2003

Miasto Oława posiada istniejącą zmodernizowaną oczyszczalnię ścieków, która w pełni zabezpiecza potrzeby w zakresie oczyszczenia ścieków z całego obszaru miasta oraz jest w stanie przejąć ścieki z obszarów przewidzianych do rozbudowy. Obecne wykorzystanie mocy przerobowej oczyszczalni wynosi 65-70% normatywnej przepustowości. Modernizacji wymagają jedynie osadniki wtórne i zagęszczacz osadu. Całość ścieków z terenu miasta trafia na oczyszczalnię ścieków, która została zmodernizowana w końcu lat 90 tych. W chwili obecnej na oczyszczalnię, która została zaprojektowana na 10 250 m³ ścieków na dobę, trafia około 6500 m³ ścieków. Istnieje rezerwa zarówno ilościowa, jak również wyrażona ładunkiem dopływających zanieczyszczeń. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych odprowadzanych z oczyszczalni jest rzeka Odra w km 217 +265. Największe potrzeby występują w zakresie modernizacji istniejących sieci kanalizacyjnych i deszczowych w obrębie nowo rozbudowywanych osiedli mieszkaniowych oraz przebudowy odcinków tranzytowych, które uniemożliwiają włączenie nowych osiedli na obrzeżach miasta.

Wskaźnik skanalizowania miasta jest wysoki. W gminie miejskiej Oława gospodarka ściekowa jest uporządkowana w dużym stopniu. Długość kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami wynosi ok. 46,2 km. Jednak ze względu na zaszłości historyczne wiele

odcinków kanalizacji stanowią kolektory ogólnospławne. Zaspokojenie potrzeb w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków w chwili obecnej na terenie miasta wynosi około 90%. Niewielki procent ścieków, szacowany na około 4,7% tj. średnio 72 000 m³/rok, jest dowożony na oczyszczalnię ścieków w Oławie za pomocą wozów asenizacyjnych. Przyjmując liczbę mieszkańców w mieście 31 542 (dane z 2003 roku) obecne zapotrzebowanie na odbiór ścieków wnosi około 3 000 osób przy założeniu, że systemem wodno-ściekowym objętych zostanie 100% mieszkańców gminy

Gmina Oława jest tylko częściowo skanalizowana i nie posiada spójnego systemu kanalizacji i oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych. Ze względu na słabo rozbudowany układ sieci kanalizacyjnej, ścieki na terenie gminy gromadzone są przede wszystkim w zbiornikach bezodpływowych tzw. szambach i okresowo wywożone taborem asenizacyjnym do oczyszczalni. Na terenie gminy brak jest systemu kontroli zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych. W chwili obecnej na oczyszczalnię dopływają ścieki z miejscowości Oleśnica Mała, której długość wynosi 2,0 km ok. 32,4 do 55 m³/d ścieków. Z uwagi na rezerwy przepustowości oczyszczalni przewiduje się włączenie do niej w przyszłości również miejscowości Owczary. Ponieważ udokumentowane ilości ścieków dowożonych na istniejące oczyszczalnię są niewielkie w porównaniu z ilościami ścieków powstającymi na terenach nieskanalizowanych, można sądzić, że znaczna część ścieków bytowo-gospodarczych trafia do szczątkowej kanalizacji deszczowej i dalej wprost do cieków wodnych. Część gospodarstw domowych może posiadać nieszczelne szamba, a część w ogóle ich nie posiadać. W takim przypadku zanieczyszczane mogą być wody i ciekły w bezpośrednim sąsiedztwie gospodarstw. W 2003 roku wykonano sieć kanalizacyjną w następujących miejscowościach: Gać, Maszków, Psary, Chwalibóżyce, Jankowice Małe, Osiek i Niemil. Ścieki sanitarne z tych miejscowości zostaną odprowadzone do kanalizacji w Brzegu, a następnie po oczyszczeniu zostaną odprowadzone do rzeki Odry. Łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej objętej niniejszym projektem wynosi 44,7 km. Na terenie gminy Oława istnieją dwie czynne mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków w Oleśnicy Małej i w Stanowicach (zakładowa oczyszczalnia ścieków „The Lorenz Bahlsen Snack-World”).

Na obszarze gminy **Domaniów** sieci kanalizacyjne występują w miejscowości: Wierzбно (odprowadzenie ścieków z Osiedla 0,6 km sieci), oraz lokalne sieci w

Domaniowie. Pozostałe miejscowości nie posiadają zbiorczych systemów kanalizacyjnych. Ścieki odprowadzane są do lokalnych zbiorników bezodpływowych, bądź bezpośrednio do sieci kanalizacji deszczowej, które znajdują się w większości miejscowości i były wybudowane jeszcze w okresie przedwojennym. W miejscowości Polwica zlokalizowany jest zakład mięsny, który posiada lokalną sieć kanalizacyjną i zakładową oczyszczalnię ścieków - w chwili obecnej zakład nieczynny, własność AWRSP. W gminie Domaniów dominującą rolę odgrywać będą dwie oczyszczalnie ścieków: programowana w Domaniowie i modernizowana (rozbudowywana) w Wierzbnie. Zlewnie oraz przepustowości obu oczyszczalni będą zbliżone wielkością. Pozostały teren gminy obsługiwać będą oczyszczalnie lokalne w miejscowościach: Kuny, Brzezimierz, Chwastnica, Radłowice, Gostkowice, Danielowice, Grodziszowice oraz zlokalizowana w zlewni rzeki Oławy wieś Pełczyce. Z racji bliskości od granic gminy oczyszczalni w Borku Strzelińskim (gmina Borów), zasadne jest sprowadzenie ścieków ze wsi: Kuchary, Raduszkowice i Kończyce do tej właśnie oczyszczalni. Obszar gminy Domaniów przewiduje się do skanalizowania w systemie kanalizacji grawitacyjno – tłocznej z pompowniami sieciowymi.

Miasto i gmina Jelcz-Laskowice posiada istniejącą zmodernizowaną oczyszczalnię mechaniczno-biologiczną ścieków, która w pełni zabezpiecza potrzeby w zakresie oczyszczenia ścieków z całego obszaru miasta oraz jest w stanie przejąć ścieki z obszarów przewidzianych do rozbudowy. Całość ścieków z terenu miasta trafia na oczyszczalnię. Oczyszczalnia została zaprojektowana na 5400 m³/dobę. Istnieje rezerwa zarówno ilościowa, jak również wyrażona ładunkiem dopływających zanieczyszczeń. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych odprowadzanych z oczyszczalni jest rzeka Odra w km 225 +120. W ostatnim okresie wykonano kanalizację we wsiach Łęg, Nowy Dwór i Piekary.

W ostatnich latach powszechnie stosowanym rozwiązaniem zmierzającym do oczyszczania ścieków komunalnych jest stosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków. Oczyszczalnie takie są stosowane na osiedlach domków jednorodzinnych lub na wsiach. Dokładna ilość wszystkich oczyszczalni ścieków funkcjonujących na terenie powiatu oławskiego jest trudna do określenia, chociażby ze względu na stale rosnącą ich liczbę.

Gospodarka odpadami stałymi

Powiat jest w trakcie tworzenia programu gospodarki odpadami.

Do roku 2001 nieczystości stałe z miasta Oława były przewożone na wysypisko znajdujące się na terenie miasta Oława przy ul. Oleśnickiej. Po zlikwidowaniu miejskiego wysypiska śmieci odpady komunalne z miasta wywożone są do Zakładu Gospodarowania Odpadami Sp. z o.o. znajdującego się na terenie gminy wiejskiej Oława, w miejscowości Gać. Jest to nowopowstały zakład, powstały z inicjatywy pięciu gmin. Obsługuje on: miasto Oławę, gminę wiejską Oława, miasto Brzeg, gminę Skarbimierz i gminę Lubsza. Zakład odpowiada wszelkim obowiązującym standardom w zakresie ochrony środowiska, a jego pojemność gwarantuje, że problemu z usuwaniem odpadów Oława nie będzie miała przez najbliższe 20 lat.

Miasto i gmina Jelcz-Laskowice korzysta z nowego, powstałego w roku 1993 wysypiska śmieci położonego w obrębie wsi Brzezinki, wykonanego i eksploatowanego zgodnie z zasadami ochrony środowiska (uszczelnienie folią, z drenażem na odcieki oraz studniami odgazowującowymi). Byłe wysypisko odpadów w Miłoszycach zostało zrekultywowane. Obecne wysypisko zabezpiecza potrzeby gminy w zakresie utylizacji odpadów na 50 lat.

Najmniej uporządkowana sytuacja występuje w gminie Domaniów, która nie posiada wydzielonego wysypiska śmieci spełniającego ustawowe normy. Część odpadów wywożona jest na wysypiska w sąsiednich gminach, jednak większość trafia na dzikie wysypiska na terenie gminy Domaniów.

6.1.3 Zaopatrzenie w gaz

Zaopatrzenie miasta Oława w gaz odbywa się z gazociągu przesyłowego gazu wysokometanowego relacji Zdieszowice (Górny Śląsk) - Ołtaszyn (Wrocław). Jest to gazociąg wysokoprężny o średnicy Dn 350. Na terenie miasta jest 9510 odbiorców gazu,

obsługiwanych przez cztery stacje redukcyjno-pomiarowe. Planuje się również budowę nowej stacji redukcyjno-pomiarowej.

Miasto Oława posiada bardzo dobrze rozbudowaną sieć rozdzielczą, która jest w dobrym stanie technicznym. Według ocen DOZG Oława – potencjalna liczba odbiorców, którzy mogliby wykorzystywać gaz sieciowy do celów grzewczych wynosi około 1000. Gaz propan - butan dla celów kuchennych i grzewczych również może być dostarczany w nieograniczonym zakresie.

Miasto i gmina Jelcz-Laskowice - osiedle miejskie zasilane jest gazem ziemnym zaazotowanym z obwodnicy wrocławskiej. Na terenie miasta znajduje się Rozdzielnia Gazu, która zaopatruje mieszkańców w gaz zaazotowany wysokometanowy GZ50. Źródłem gazu dla miasta jest gazociąg DN200 wysokiego ciśnienia poprowadzony z obwodnicy wrocławskiej, który poprzez istniejące odgałęzienia zasila stacje redukcyjno-pomiarowe I i II stopnia. Gazyfikacja całego terenu gminy nastąpi etapowo, zgodnie z opracowaną koncepcją programową, której realizacja rozpoczęła się w 1998 roku.

6.1.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Tabela 10 Zużycie energii elektrycznej w powiecie oławskim w latach 1999-2002.

Lata	Zużycie w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca
	Energi elektrycznej w kW·h
1999	510,3
2000	506,0
2001	512,8
2002	520,3

Źródło: Rocznik Statystyczny Woj. Dolnośląskiego 2003

W Oławie jest 10 472 odbiorców energii, a zużycie ogółem wynosi 17 517 MWh, co daje 548,9 kWh na jednego mieszkańca. Zaopatrzenie miasta Oławy w energię elektryczną odbywa się z Głównego Punktu Zasilania 110/20kV/R-186, zlokalizowanego w południowej części miasta, przy ul. Kilińskiego. GPZ zasilany jest liniami napowietrznymi wysokiego napięcia 110kV z kierunków:

Brzeg - Olawa

Jelcz Laskowice - Olawa

Siechnice (Czechnica) - Stanowice.

Z GPZ wyprowadzonych jest 10 linii napowietrznych średniego napięcia (20 kV), oraz cztery linie kablowe średniego napięcia (20kV). GPZ posiada dwa transformatory o mocy 2 x 25 MVA pracujące jednocześnie. Aktualne obciążenie GPZ wynosi około 70% całkowitej mocy GPZ. W rejonie służący na kanale Odry istnieją dwie elektrownie wodne.

W okolicy miasta Jelcz-Laskowice znajduje się rozdzielcza linia wysokiego napięcia (WN) przechodząca przez zachodnią część miasta i zasilająca:

Główny Punkt Zasilania usytuowany w Miłoszycach,

Rozdzielnię wysokiego napięcia (WN) znajdującą się na terenie Zakładów Samochodowych "Jelcz" SA i wyłączona z eksploatacji Rejonu Energetycznego w Oleśnicy.

Napięcie sieci średniego napięcia (SN) wynosi 20 kV, a napięcie sieci niskiego napięcia (NN) wynosi 380/220. Rozdzielcza sieć SN i sieć NN zrealizowane są jako kablowe i napowietrzne. Nowo budowane linie są typu kablowego. Remontowane i przebudowywane linie napowietrzne są zastępowane przez linie kablowe. Równoległe ze zmianami kabli modernizowane są stacje transformatorowe. Aktualnie przeważającą ilość linii stanowią linie napowietrzne.

6.1.5. Telekomunikacja

Na terenie miasta Olawa istnieją trzy centrale telefoniczne: centrala typu Stroger 32 AB o pojemności 4 000 numerów, przy ul. Młyńskiej 11 oraz dwie centrale kontenerowe o pojemności 1 000 numerów każda (posiadające charakter central osiedlowych) przy ul. Fryderyka Chopina i ul. Bolesława Chrobrego. Ilość abonentów w Olawie 8592 przy obecnej liczbie mieszkańców wynoszącej około 32 tysiące daje nasycenie około 27 numerów/100 mieszkańców.

W Jelczu-Laskowicach powstała nowa centrala telefoniczna z elektronicznym systemem łączności pozwalającym na bezkolizyjne połączenia międzynarodowe

(światłowodowy). Jest to obecnie główna centrala połączeniowa na trasie Oława-Wrocław. Łączność telefoniczna dociera do każdej miejscowości z terenu gminy.

Teren powiatu pokryty jest pełnym zasięgiem sieci ruchomych GSM/DCS 900/1800 MHz ERA GSM, PLUS GSM, IDEA Centertel. Wszystkie miejscowości mają obecnie dostęp do sieci TPSA oraz Internetu.

6.2. Komunikacja

6.2.1. Infrastruktura drogowa

Powiat i miasto Oława leżą na trasie III paneuropejskiego korytarza komunikacyjnego wschód - zachód; przebiegają przez nie magistrała kolejowa nr 132 (E-30) oraz Autostrada A4, której węzeł znajduje się na terenie gminy Domaniów, we wsi Brzezimierz. Powiat oławski dysponuje również dostępem do transportu rzeczno (rzeka Odra). Ma także dobrze rozwiniętą sieć dróg publicznych krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych o długości 338,506 km (drogi o nawierzchni twardej). Na 1 km kwadratowy przypada 0,64 km dróg twardych.

Tabela 11 Drogi w powiecie oławskim

Drogi w powiecie oławskim		kategoria jakości					
		0	1	2	3	4	5
Drogi	długość mb	%	%	%	%	%	%
Międzynarodowe	12 800				100	100	100
Krajowe	24 755	64	16				20
Wojewódzkie	59 586	7	17	76			
Powiatowe	268 813	22	41	31	-	6	6
Gminne	137 964	24	19	17	5	29	6
Pozostałe	1 386 134	3	1	1	1	93,5	0,5
Razem	1 890 052	kategoria jakości: 0 - wymaga przebudowy 1 - wymaga wymiany nawierzchni 2 - wymaga naprawy nawierzchni 3 - nie wymaga napraw 4 - nie będzie wymagać napraw w ciągu najbliższych lat 5 - nowopowstała lub zmodernizowana					

Źródło: Powiatowy Zarząd Drogowy w Oławie

Obecny układ transportowy nie spełnia w znaczącej części wymagań w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U.43.430. Rozporządzenia MTiGM z dnia 2 marca 1999 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie). W szczególności dotyczy to dróg powiatowych i gminnych ich bezpieczeństwa użytkowania (szerokość jezdni, pobocza, brak chodników, odwodnienia itd.) oraz nośności i stateczności konstrukcji.

6.2.1.1. Drogi powiatowe

Obecnie powiat oławski obejmuje swoim zasięgiem 239,520 km dróg zamiejskich w tym: 212,218 km o nawierzchni twardej i 27,302 km gruntowych oraz 29,293 km dróg miejskich – ulic w mieście Oława i Jelcz-Laskowice. Stan wielu dróg jest niezadowolający, występują duże zróżnicowania jakości nawierzchni. Odpowiedzialny za drogi powiatowe – Powiatowy Zarząd Drogowy w Oławie – otrzymuje środki, które pozwalają tylko na niezbędne remonty. Jedyna nadzieja na obecnym etapie to znaczące środki pomocowe, zarówno krajowe jak i zagraniczne.

Tabela 12 Drogi powiatowe w powiecie oławskim

Numer i nazwa drogi (odcinki drogi)	Pikietaż		DROGI ZAMIEJSKIE				DROGI MIEJSKIE			
			Długość-km				Długość-km			
			w tym dróg o nawierzchni				w tym dróg o nawierzchni			
	od	do	Ogółem	twardej	gruntowej		Ogółem	twardej	gruntowej	
					ulepszonej	nieulepszonej			ulepszonej	nieulepszonej
1. Gmina Domaniów-razem			65,974	61,543	0,000	4,431				
droga 1590D dr. nr 346 Piskorzów - Piskorzówek - Domaniów - Kończyce - gr. powiatu	0,000	8,432	8,432	8,432						
droga 3105D dr. nr 1598D - dr. nr 396 - gr. powiatu	0,000	0,632	0,632	0,632						
droga 3057D gr. powiatu - Grodziszowice- gr. powiatu		1,707	1,707	1,707						
droga 1942D gr. powiatu-Gęsice-Swojków-dr. woj. nr 396 Piskorzów	0,000	4,020	4,020	4,020						
droga 1591D dr. nr 396-Polwica-Piskorzówek-gr. powiatugr.gminy	0,000	10,464	10,464	10,464						
droga 1564D dr. nr 396 Pełczyce - gr. gminy Domaniów Niwnik	0,000	0,900	0,900			0,900				
droga 1598D dr. nr 1590D Kończyce-Wyszkowice- Goszczyna - gr. powiatu	0,000	7,267	7,267	7,267						

droga 1599D nr 1590D Kończyce - dr. nr 3057D Grodzieszowice	dr.	0,000	2,757	2,757	2,757						
droga 1596D dr. nr 1595D Skrzypnik - dr. nr 1598D Wyszkowice		0,000	2,943	2,943	2,943						
droga 1597D dr. nr 1596D Wyszkowice - dr. nr 1590D Domaniów		0,000	3,236	3,236	3,236						
droga 1595D dr. nr 396 - Skrzypnik - Domaniów - dr. nr 1594D		0,000	7,796	7,796	5,607		2,189				
droga 1594D gr. powiatu - Kuchary - dr. nr 1591D Danielowice		0,000	3,122	3,122	3,122						
droga 1592D dr. nr 396 Brzezimierz - Kuny - Polwica - Wierzbno - gr.gminy Domaniów		0,000	7,500	7,500	6,158		1,342				
droga 1593D dr. nr 1592D Wierzbno-Janków-Teodorów-dr. nr 1972D		0,000	4,198	4,198	4,198						
droga 1972D gr. powiatu - gr. gminy Domaniów		0,000	1,000	1,000	1,000						
2. Gmina Miasto i gmina Jelcz-Laskowice razem				79,318	70,226	4,693	4,399	9,375	9,375		0,000
droga 1535D gr.powiatu-Miłoszyce-Miasto i gmina Jelcz- Laskowice(ul.Witosa)-dr. nr 396 Biskupice Oł.		0,000	17,820	16,146	16,146						
Droga 1535D ul.W. Witosa		3,788	5,462					1,674	1,674		
droga 1536D gr. powiatu-Miłocice-dr. nr 1535D Minkowice Oł.		0,000	5,396	5,396	5,396						
droga 1537D gr. powiatu - Wójcice - dr. nr 396 Kurzawa		0,000	2,316	2,316	2,316						

droga 1466D gr. powiatu - dr. nr 1538D Grędzina	0,000	1,635	1,635	1,635						
droga 1459D gr. powiatu - dr. nr 1538D Grędzina	0,000	2,367	2,367	2,367						
droga 1538D dr. nr 1535D Miasto i gmina Jelcz-Laskowice (ul. Oleśnicka) - Grędzina - gr. powiatu	0,752	8,816	8,064	8,064						
droga 1538D ul. Oleśnicka	0,000	0,752					0,752	0,752		
droga 1539D dr. nr 1535D Miłoszyce - Dziuplina - (ul. Dziuplińska) Miasto i gmina Jelcz-Laskowice dr. nr 1538D	0,000	3,579	3,579	3,579						
droga 1539D ul. Dziuplińska	3,579	3,775					0,196	0,196		
droga 1540D dr. nr 1538D - Brzezinki - gr. powiatu	0,000	2,025	2,025	1,695		0,330				
droga 1541D dr. nr 1535D Miasto i gmina Jelcz-Laskowice (ul. Chwałowicka)-Chwałowice-Dębina-dr. nr 1538D	0,350	6,512	6,162	3,753	2,409					
droga 1541D ul. Chwałowicka	0,000	0,350					0,350	0,350		
droga 1542D dr. nr 1535D Kopalina - Miłocice M.- dr. nr 1536D Miłocice	0,000	6,807	6,807	6,807						
droga 1543D dr. nr 1551D Jelcz Laskowice - dr. nr 1546D Nowy Dwór	0,893	3,780	2,887	0,603	2,284					
droga 1543D ul. Stawowa	0,000	0,893					0,893	0,893		
droga 1544D Biskupice Oł. (stacja kolejowa) - dr. nr 396 - gr. powiatu	0,000	2,050	2,050	2,050						
droga 1545D dr. nr 1535D Miłoszyce - Jelcz Laskowice (ul. Inżynierska)	0,000	1,865	1,865	1,865						

droga 1546D dr. nr 1535D Piekary - Nowy Dwór - dr. nr 396	0,000	6,563	6,563	2,944		3,619				
droga 1547D dr. nr 1548D - dr. nr 396 - dr. nr 1537D Wójcice	0,000	3,531	3,531	3,531						
droga 1548D dr. nr 1535D Minkowice Oł.- gr.gminy Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	0,000	2,200	2,200	2,200						
droga 1549D dr. nr 455 - gr. gminy Miasto i gmina Jelcz- Laskowice (Janików)	0,000	4,200	4,200	4,200						
droga 1929D gr. powiatu - dr. nr 1535D Miłoszyce	0,000	1,075	1,075	1,075						
droga 1930D gr. powiatu - dr. nr 1466D	0,000	0,450	0,450			0,450				
droga 1551D ul.Oławska	0,000	3,335					3,335	3,335		
droga 1550D ul. Zachodnia	0,000	2,175					2,175	2,175		
3. Gmina Oława-razem			94,228	80,449	2,230	11,549				
droga 1548D gr. gminy Miasto i gmina Jelcz-Laskowice - dr. nr 396 - dr. nr 1549D Bystrzyca Oł.	2,200	8,004	5,804	5,804						
droga 1549D gr. gminy Miasto i gmina Jelcz-Laskowice - Janików - dr. nr 396 - Bystrzyca - gr. powiatu	4,200	9,574	5,374	5,374						
droga 1560D dr. nr 94 Godzikowice - Chwalibóżyce - Jankowice M. - dr. nr 39 - gr.powiatu	0,000	8,272	8,272	8,272						
droga 1565D dr. nr 346 Jaczkowice - Niwnik - Siecieborowice - gr.powiatu	0,000	7,396	7,396	7,396						

droga 1561D dr. nr 346 Godzikowice - Osiek - Niemil - Oleśnica Mł. - gr.powiatu	0,000	10,442	10,442	10,442						
droga 1562D dr. nr 39 - Owczary - dr. nr 1560D	0,000	2,195	2,195	2,195						
droga 1570D gr. miasta Oława - Siedlce - Zakrzów - dr. nr 94 Marcinkowice	3,300	12,577	9,277	9,277						
droga 1933D gr. powiatu - dr. nr 1570D Zakrzów	0,000	1,457	1,457	1,457						
droga 1571D gr. miasta Oława - Ścinawa Pol. - Ścinawa - dr. nr 94 Godzikowice	2,208	7,112	4,904	2,994	1,910					
droga 1572D gr. miasta Oława - Ścinawa - gr. powiatu	2,400	6,021	3,621	2,458		1,163				
droga 1573D dr. nr 94Gać - Psary - Maszków - dr. nr 94 Gać	0,000	6,487	6,487	2,725		3,762				
droga 1564D gr. gminy Domaniów - Niwnik - Osiek - dr. nr 1560D	0,900	7,808	6,908	2,304		4,604				
droga 1563D gr. powiatu - dr. nr 1561D Oleśnica Mł.	0,000	0,863	0,863	0,863						
droga 1566D dr. nr 1565D - Dzemlikowice - dr. nr 1565D Siecieborowice	0,000	2,522	2,522	2,522						
droga 1592D gr.gminy Domaniów - dr. nr 1972D Sobocisko	7,500	8,860	1,360	1,360						
droga 1568D dr. nr 1592D Sobocisko - Miłonów - dr. nr 346 Marszowice	0,000	3,578	3,578	3,578						
droga 1567D gr. miasta Oława - Zabardowice - dr. nr 1972D Lizawice	1,400	6,820	5,420	5,420						

droga 1569D dr. nr 94 Stanowice - dr. nr 1972D Lizawice	0,000	2,744	2,744	0,404	0,320	2,020				
droga 1972D gr. gminy Domaniów - Sobocisko - Lizawice - dr. nr 94 Marcinkowice	1,000	5,720	4,720	4,720						
droga nr 1574D gr. miasta Oława - dr. nr 346 Jaczkowice	2,491	3,375	0,884	0,884						
4.Gmina - miasto Oława razem							19,918	19,833	0,000	0,085
dr. 1577D ul. 1 Maja dr. nr 94 - skrzyż. z ul. Brzeską	0,000	0,350					0,350	0,350		
dr. 1572D ul. 3 Maja, Ofiar Katynia dr. nr 396 - gr. gminy Oława	0,000	2,400					2,400	2,400		
droga 1575D ul. Baczyńskiego, Nowy Górnik dr. nr 1570D - dr. nr 94	0,000	1,879					1,879	1,879		
droga 1567D ul. Broniewskiego, Zacisza dr. nr 396 - gr. gminy Oława	0,000	1,400					1,400	1,400		
droga 1583D ul. Dzierżonia zakład SCA - gr. gminy Oława	0,000	0,469					0,469	0,469		
droga 1574 ul. Kilińskiego dr. nr 396 - gr. gminy Oława	0,000	2,491					2,491	2,491		
droga 1571D ul. Janowskiego, Zwierzyniecka, Portowa dr. nr 1572D - gr. gminy Oława	0,000	2,208					2,208	2,208		
droga 1570D ul. Lipowa, Siedlecka dr. nr 396 - skrzyż. z dr. nr 94 - gr. gminy Oława	0,000	3,300					3,300	3,300		
droga 1579D ul. Młyńska dr. nr 396 - dr. nr 1571D	0,000	0,242					0,242	0,242		
droga 1576D pl. Zamkowy	0,000	0,385					0,385	0,385		

dr. nr 396 - dr. nr 94										
droga 1584D ul.Spacerowa, Różana, Sikorskiego dr. nr 94 - dr. nr 1572D	0,000	0,990					0,990	0,990		
droga 1580D ul.Rybacka dr. nr 396 - dr. nr 1571D	0,000	0,690					0,690	0,690		
droga 1582D ul.Zielna dr. nr 1572D - dr. nr 1571D	0,000	0,905					0,905	0,905		
droga 1581D ul.Zwierzyniec Duży dr. nr 1571D - gr. gminy Oława	0,000	1,925					1,925	1,925		
droga 1578D ul. Żołnierza Pol. dr. nr 1577D - dr. nr 1572D	0,000	0,138					0,138	0,138		
RAZEM POWIAT			239,520	212,218	6,923	20,379	29,293	29,208	0,000	0,085

Źródło: Powiatowy Zarząd Drogowy w Oławie

6.2.1.2. Ocena dróg powiatowych.**Gmina Domaniów.**

A. Drogi wymagające drobnych robót naprawczych prowadzonych w okresie lata i jesieni – remontów cząstkowych – nakładek do 200 mb, ścinki pobocza, utrzymania zieleni, których stan jest dobry.

1. 1590 D Piskorzów – Piskorzówek- Domaniów – Kończyce – (Borek Strzeleński) - 6.0 km - brak chodników w miejscowościach
2. 3105 D skrzyżowanie z drogą 1598 D – skrzyżowanie z drogą 396 koło punktu skupu buraków, – 0,632 km
3. 3057 D (Kojęcin) – Grodziszowice – (Wawrzeńce) - 0,900 km za wyjątkiem m. Grodziszowice
4. 1942 D Piskorzów – Swojków - Gęsice - 4,020 km
5. 1591 D Piskorzówek – Polwica - 3,000 km
6. 1597 D Wyszkowice – Domaniów - 3,236 km
7. 1595 D Skrzypnik – Domaniów - 2,307 km (wykonana nakładka + Skrzypnik)
8. 1972 D Sobocisko – Jarosławice 1,000 km

RAZEM 21,095 km

B. Drogi wymagające odnowy ułożenie nakładki z mas bitumicznych – Nawierzchnie dróg spękałe i załamany profil poprzeczny i podłużny

1. 1591 D Pełczyce – Polwica, Piskorzówek – (Nowojowice) 7.464 km
2. 1598 D Goszczyna – Kończyce, - 5,867 km w miejscowościach remonty kapitalne
3. 1599 D Kończyce – Grodziszowice – 2,757 km (nakładka 8,0 cm masy)
4. 1596 D Skrzypnik – Wyszkowice - 2,943 km
5. 1595 D Brzezimierz – Skrzypnik – Domaniów – 3,300 km
6. 1594 D Danielowice – Kuchary - 3,122 km (nakładka 8,0 cm masy)
7. 1592 D Kuny – Polwica – Sobocisko - 6,158 km
8. 1593 D Wierzbno – Teodorów – 4,198 km

RAZEM 35,809 km

- C. Drogi wymagające kapitalnych remontów - przebudowy roboty w wyniku których nastąpi podwyższenie parametrów technicznych (budowa chodników i kanalizacji)

1. 1590 D Piskorzów – Piskorzówek- Kończyce miejscowości 2,432 km
2. 3057 D Grodziszowice - 0,807 km
3. 1598 D Goszczyna , Kończyce, Wyszkowice, Kurzątkowice 1,400 km

RAZEM 4.639 km

- D. Budowa dróg

3. 1592 D Brzezimierz – Kuny – 1,342 km
4. 1595 D Domaniów – Kuchry - 2,189 km
5. 1564 D Osiek – Niwnik – Pełczyce - 0,900 km

RAZEM 4,6 km

Gmina Jelcz – Laskowice i m. Jelcz – Laskowice

- A. Drogi wymagające drobnych robót naprawczych prowadzonych w okresie lata i jesieni – remontów częściowych – nakładek do 200 mb, ścinki pobocza, utrzymania zieleni , których stan jest dobry .

1. 1536 D Miłocice – granica gminy – 1,800 km
2. 1459 D Grędzina ciąg dalszy miejscowości od skrzyż.na Zbytową - 2,367 km
3. 1538 D Grędzina – Zbytowa - 0,8 km
4. 1543 D Jelcz – Laskowice – Nowy Dwór – 1,496 km (w tym Stawowa)
5. 1546 D Piekary – Nowy Dwór – Janików -2,944 km
6. 1547 D m. Wójcice - 2,031 km (brak chodników)
7. 1549 D Jelcz – Hanna – Janików – 2,2 km (wykonano po powodzi)

RAZEM 13,638 km

- B. Drogi wymagające odnowy ułożenie nakładki z mas bitumicznych – Nawierzchnie dróg spękane i załamany profil poprzeczne i podłużny.

1. 1535 D Wrocław – Miłoszyce – Biskupice Oł. – 14,0 km (bez m. Miłoszyce i ul. Witosa w Jelczu – Laskowicach)
2. 1536 D Minkowice – Miłocice 3,596 km (brak chodnika w m. Miłocice)
3. 1537 D Wójcice – Brzeg - 2,316 km
4. 1466 D Grędzina – Oleśnica – 1,635 km
5. 1538 D (Jelcz – Laskowice) skrzyż. - Grędzina 3,0 km
6. 1539 D Miłoszyce – Jelcz Laskowice - 2,775 km (bez Miłoszyce, Dziuplina chodniki)
7. 1540 D Brzezinki - 1,695 km + poszerzenia
8. 1542 D Kopalina – Miłocice 6,807 km
9. 1544 D Biskupice – Barucice – 2,055 km
10. 1545 D Miłoszyce – Jelcz – Laskowice – 1,865 km
11. 1547 D Minkowice – Wójcice – 1,5 km
12. 1548 D Minkowice – Bystrzyca – 2,2 km
13. 1549 D Hanna – Janików 2,0 km
14. 1929D droga do nowopowstającego osiedla – naw. tłuczniowa wykonana przez prywatnego inwestora – 1,075 km
15. 1550 D ul. Zachodnia 2,175 km

RAZEM 48,694 km

C. Drogi wymagające modernizacji - przebudowy roboty w wyniku których nastąpi podwyższenie parametrów technicznych – budowa chodników – kanalizacji

1. 1538 D Jelcz- Laskowice – Oleśnica 5,016 km w tym Oleśnicka brak nośności pobocza strona prawa
2. 1535 D Miłoszyce i ul. Witosa - 3,820 km
3. 1551 D ul. Oławska 3,335 km
4. 1539 D Miłoszyce – Dziuplina - 1,000 km
5. 1541 D Chwałowice, Dębina - 4,103 km

RAZEM 17,274 km

D. Budowa dróg

1. 1543 D Jelcz – Laskowice – Nowy Dwór – 2,284 km

2. 1546 D Nowy Dwór – Janików – 3,619 km

RAZEM - 5,903 km

Gmina Oława

- A. Drogi wymagające drobnych robót naprawczych prowadzonych w okresie lata i jesieni – remontów częściowych – nakładek do 200 mb, ścinki pobocza, utrzymania zieleni, których stan jest dobry.

1. 1565 D Jaczkowice – Siecieborowice – 7,396 km
2. 1561 D Godzikowice – Oleśnica Mł. – 8,442 km (bez miejscowości)
3. 1562 D Owczary 2,195 km
4. 1570 D Oława – Siedlce – Marcinkowice 8,577 km za wyjątkiem. m. Siedlce brak chodników i Zakrzów chodniki i nawierzchnia
5. 1571 D Oława – Ścinawa Pol. – Godzikowice – 1,694 km
6. 1572 D Oława – Ścinawa – 2,458 km
7. 1573 D m. Psary, kostka kam. – 0,925 km
8. 1564 D Chwalibożyce – Osiek, Niwnik – 2,304 km
9. 1563 D Oleśnica – Witowice – 0,863 km
10. 1566 D Siecieborowice – Drzemlikowice 2,522 km
11. 1568 D Miłonów – Sobocisko – 2,300 km
12. 1567 D Oława – Zabardowice – Lizawice - 1,000 km (kostka kamienna)
13. 1569 D Stanowice – Lizawice - 0,404 km
14. 1972 D Marcinkowice – Sobocisko – 2,220 km (bez Sobociska i Lizawic)

RAZEM 43,300 km

- B. Drogi wymagające odnowy ułożenie nakładki z mas bitumicznych – Nawierzchnie dróg spękane i załamany profil poprzeczne i podłużne

1. 1560 D Chwalibożyce – Owczary 3,500 km Owczary – budowa ronda skrzyżowanie z drogą krajową
2. 1548 D Minkowice – Bystrzyca – 5,804 km
3. 1933 D Zakrzów – Kotowice 1,457 km
4. 1571 D Ścinawa Pol. – Ścinawa - 1,300 km
5. 1573 D Gać - Psary – 1,800 km

6. 1592 D Wierzbno – Sobocisko – 1,360 km
7. 1568 D Marszowice - Miłonów – 1,278 km
8. 1567 D Oława – Zabardowice – Lizawice – 4,420 km

RAZEM 20,919 km

C. Drogi wymagające modernizacji - przebudowy roboty w wyniku których nastąpi podwyższenie parametrów technicznych – budowa chodników – kanalizacji

1. 1560 D Godzikowice – Chwalibożyce – 4,772 km poszerzenie + nawierzchnia
Godzikowice – Chwalibożyce i chodniki Chwalibożyce
2. 1549 D Janików – Bystrzyca – 5,374 km
3. 1972 D Sobocisko, Lizawice – 2,500 km
2. 1561 D Osiek, Niemil, Oleśnica Mł. – 2,000 km
3. 1570 D Zakrzów 0,700 km
4. 1574 D Oława – Jaczkowice (koło działek) – 0,884 km (wzmocnienie)

RAZEM – 16,230 km

D. Budowa dróg

1. 564 D Osiek – Niwnik – Pełczyce - 4,604 km
2. 571 D Godzikowice – Ścinawa – 1,910 km

RAZEM 6,514 km

Miasto Oława

A. Drogi wymagające drobnych robót naprawczych prowadzonych w okresie lata i jesieni – remontów częściowych – nakładek do 200 mb, ścinki pobocza, utrzymania zieleni, kórych stan jest dobry .

1. 577 D ul. 1 Maja, - 0.350 km
2. 1583 D ul. Dzierżonia 0,530 km
3. 1574 D ul. Kilińskiego - 0,491 km
4. 1571 D ul. Ks. Janowskiego, Zwierzyniecka, Portowa – 2,208 km
5. 1570 D ul. Lipowa, Siedlecka - 3,300 km
6. 1579 D ul. Młyńska – 0,242 km

7. 1576 D pl. Zamkowy – 0,385km
8. 1584 D ul. Różana, Spacerowa – 0,590 km
9. 1582 D ul. Zielna 0,905 km
10. 1578 D ul. Żołnierza Polskiego – 0,138 km
11. 1580 D ul. Rybacka – 0,150 m
12. 1575 D ul. Baczyńskiego – 1,300 km
13. 1567 D ul. Broniewskiego, Zaciszna – 0,500 km

RAZEM 11,089 km

B. Drogi wymagające Odnowy ułożenie nakładki z mas bitumicznych – nawierzchnie dróg spękanne i załamany profil poprzeczne i podłużne

1. 1580 D ul. Rybacka - 0,540 km
2. 1572 D ul. 3 Maja, Ofiar Katynia - 2,400 km
3. 1584 D ul. Sikorskiego – 0,4 km (z naprawą kanalizacji deszczowej)
4. 1567 D ul. Zaciszna - 0,900 km

RAZEM 4,240 km

C. Drogi wymagające modernizacje - przebudowy roboty w wyniku których nastąpi podwyższenie parametrów technicznych – budowa chodników – kanalizacji

1. 1581 D ul. Zwierzyniec Duży - 1,925 km
2. 1575 D ul. Nowy Górnik - 0,579 km
3. 1574 D ul. Kilińskiego - 2,00 km (działki)

RAZEM 4,504 km

6.2.1.3. Ocena obiektów mostowych

Na drogach powiatowych znajdują się również obiekty mostowe Ilość i długość przedstawiono poniżej

Tabela 13 Obiekty mostowe w powiecie oławskim

Lp.	Przeszkoda	Nr. drogi i kilometraż	Najbliższa miejscowość	Długość obiektu i liczba przęseł	materiał
1.	kan. Psarski Pot.	1560D, 1+332	Chwalibożycze	9,0mb-1	żelbet
2.	Rzeka Mszana	1590D, 0+184	Piskorzów	4.5mb-1	żelbet
3.	suchy rów	1590D, 6+574	Kończyce	4.3mb-1	żelbet
4.	Rzeka Żurawka	1590D, 7+908	Kończyce	5.8mb-1	żelbet
5.	kan. Psarski Pot.	1561D, 1+020	Osiek	8.9mb-1	żelbet
6.	rz. Gnojna	1561D, 7+083	Niemil	5.2mb-1	kamień
7.	potok b/n	1561D, 7+130	Niemil	9.1mb-1	kamień
8.	potok b/n	1561D, 8+520	Oleśnica Mł.	5.0mb-1	kamień
9.	rz. Gnojna	1561D, 9+020	Oleśnica Mł.	9.1mb-1	kamień
10.	suchy rów	1561D, 9+520	Oleśnica Mł.	3.0mb-1	cegła
11.	suchy rów	1570D, 10+673	Marcinkowice	9.0mb-1	żelbet
12.	Kanał Zakrzowski	1570D, 11+168	Marcinkowice	10.0mb-1	żelbet
13.	rz. Oława	1570D, 11+335	Marcinkowice	13.5mb-2	żelbet
14.	rz. Żurawka	1942D, 2+678	Swojków	5.7mb-1	żelbet
15.	rz. Żurawka	1591D, 10+457	Nawojowice	6.0mb-1	stal-żelbet
16.	Psarski Potok	1571D, 3+703	Ścinawa Pol.	9.0mb-1	żelbet
17.	Psarski Potok	1571D, 5 + 748	Ścinawa Pol.	13.0mb-1	żelbet
18.	Psarski Potok	1572D 3 + 215	Ścinawa	8.5mb-1	stal-żelbet
19.	rz. Młynówka	1564D, 3+697	Niwnik	11.2mb-1	żelbet
20.	rz. Oława	1564D, 3+882	Niwnik	11.7mb-1	żelbet
21.	rz. Żurawka	1598D, 5+817	Goszczyna	3.3mb-1	żelbet
22.	rz. Kuna	1567D, 6+484	Zabardowice	6.2mb-1	żelbet
23.	rz. Żurawka	1594D, 1+249	Kuchary	5.5mb-1	żelbet
24.	rz. Szalona	1972D, 3+623	Lizawice	4.1mb-1	żelbet
25.	Rz. Zielona	1972D ...4+813	Lizawice	4,0 mb-1	żelbet
26.	rz. Graniczna	1538D, 4+634	Brzezinki	9.2mb-3	żelbet
27.	tory PKP	1545D, 1+026	Miłoszyce	46.6mb-4	żelbet
28.	tory PKP	1548D, 0+846	Minkowice	15.2mb-1	żelbet
29.	rz. Leśna Woda	1549D, 3+736	Hanna-stadnina	21.4mb-1	żelbet
30.	tory PKP	1551D ul.Oławska 2+735	JelczLaskowice	22.5mb-2	żelbet
31.	potok b/n	1571D ul.Zwierzyniecka 0 + 925	Oława	16.6mb-1	żelbet
32.	rz. Oława	1570D ul.Siedlecka 1+376	Oława	44.0mb-2	żelbet
33.	kan. Odry-śluza	1581D ul.Zwierzyniec D 0 + 078	Oława	47.9mb-1	żelbet
34.	kan. Oławski-Odra	1581D ul.Zwierzyniec D 0 + 300	Oława	49.6mb-3	żelbet

Źródło: Powiatowy Zarząd Drogowy w Oławie

Stan obiektów mostowych oceniono na podstawie instrukcji o przeglądach podstawowych. Zakres prac remontowo utrzymaniowych na obiektach mostowych powinien obejmować :

- wymianę izolacji pomostów w związku z przeciekaniem budowli,
- wymianę i odnowę nawierzchni na mostach i dojazdach,
- remont barier i belek podporęczowych na mostach kamiennych i żelbetowych oraz odnowa barier stalowych,
- zabezpieczenie zbrojenia i powierzchni betonu przed korozją fizykochemiczną,
- utrzymanie nasypów i skarp w odpowiednim stanie.

Najpilniejsze remonty :

a) Remont mostu - droga 1567 D, koło m. Lizawice

Remont został zaplanowany ze względu na zniszczenie obiektu.

Wartość robót – 0,35 mln złotych

Termin realizacji – 2006 rok

b) Remont mostu - droga 1572 D , koło m. Ścinawa

Remont został zaplanowany ze względu na zniszczenie obiektu.

Wartość robót – 0,35 mln złotych

Termin realizacji – 2005 rok

Te zadania powinny znaleźć się w planie inwestycyjnym w miarę możliwości finansowych starostwa powiatowego. Wszystkie, przedstawione zadania kwalifikują się do wsparcia z funduszy strukturalnych EFRR.

6.2.2. Transport kolejowy

Powiat oławski posiada bardzo dobrą strukturę sieci kolejowej. Miasto Oława leży bezpośrednio przy magistralnej linii kolejowej nr 132 (E-30), zelektryfikowanej, 2-torowej Wrocław - Bytom o znaczeniu państwowym. Warto wspomnieć, że linia ta była pierwszą

linią kolejową na Dolnym Śląsku i pierwszy pociąg z Wrocławia do Oławy odszedł już w 1842 r. Na stacji w Oławie zatrzymują się pociągi relacji Szczecin - Wrocław - Opole - Katowice - Kraków - Przemyśl. Poprzez stacje we Wrocławiu i Opolu istnieje możliwość połączeń z innymi miastami kraju.

Równie dobrą sytuację posiada miasto i gmina Jelcz-Laskowice, przez którą przebiega linia lokalna, łącząca Wrocław z Opolem. Daje to możliwość organizacji transportu towarów drogą kolejową i stanowi poważny atut gminy przy ofercie terenów inwestycyjnych.

6.2.3. Transport śródlądowy

Rzeka Odra stanowi główną oś transportu śródlądowego w Polsce. Wiąże się z systemem polskich (poprzez Wartę - Noteć - Kanał Bydgoski - Wisłę) i europejskich (poprzez kanały Odra-Szprewa i Odra-Hawela) dróg wodnych oraz ich portami i nabrzeżami przeładunkowymi.

Na infrastrukturę żeglugową odrzańskiej drogi wodnej w Oławie składa się m. in. główny kanał żeglugowy o długości 2,5 km z dużą śluzą o długości 187 m i szerokości 9,6 m, nabrzeże o długości 150 m (przy elewatorze zbożowym) i nabrzeże przeładunkowe o długości 140 m. Do obu nabrzeży dochodzi bocznica kolejowa. Miasto nie posiada żadnej przystani lub nabrzeża o charakterze turystyczno-rekreacyjnym. Nabrzeża w chwili obecnej ze względu na brak zapotrzebowania nie są używane do przeładunku towarów za wyjątkiem rozładunku piasku rzeczno używanego do budowy autostrady. Ruch żeglugowy w sezonie nawigacyjnym sięga od kilku do kilkunastu jednostek dziennie. Są to głównie przewozy mialu węglowego do ZEC Wrocław – Kogeneracja SA, czasami trafia się transport rudy z zespołu portowego Szczecin-Świnoujście na Śląsk.

W planach rozbudowy odrzańskiej drogi wodnej zawartych w programie „Odra 2006” przewiduje się szereg inwestycji przywracających funkcjonalność istniejącej infrastrukturze żeglugowej oraz zapewniających odpowiednie możliwości tranzytowe samej rzeki.

6.3. Identyfikacja problemów

1. Konieczność zakończenia działań modernizacyjnych i rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.
2. Konieczność poprawy stanu infrastruktury drogowej oraz komunikacyjnej.
3. Potrzeba wybudowania obwodnicy miasta.
4. Osiągnięcie pełnej gospodarki odpadami na terenie miasta.
5. Słabo rozwinięta baza turystyczno-hotelarska.
6. Zbyt mały udział zagospodarowanych terenów zielonych i rekreacyjnych.

7. Mieszkalnictwo

Tabela 14 Mieszkania oddane do użytku w okresie I- III 2004 r.

Wyszczególnienie A- analogiczny okres roku poprzedniego =100	Mieszkania			Powierzchnia użytkowa m2		
	ogółem		W tym budow. indywidual ne	ogółem		W tym budownictwo indywidualne
	W liczbach bezwzględnych	A		W liczbach bezwzględ nych	A	
Województwo	1898	76,5	1248	205423	89,1	174196
wrocławski	554	179,9	436	61025	136	56016
Powiat oławski	43	226,3	43	6099	261	6099

Źródło: WUS Wrocław

Zasoby mieszkaniowe zamieszkane i podstawowe wskaźniki warunków mieszkaniowych przedstawiono w tabeli 15.

Tabela 15 Zasoby mieszkaniowe – podstawowe wskaźniki

Wyszczególnienie	Mieszkania zamieszkane		Izby w tys.	Pow. użytkowa mieszkań w m ² tys.	Ludność w mieszkaniach w tys.	Przeciętna liczba			Przeciętna powierzchnia użytkowa	
	Razem w tys.	zamieszkałe stale w tys.				Izb w 1 mieszkaniu	Osób w 1 mieszkaniu	Osób na 1 izbę	1 mieszkania w m ²	Na 1 osobę (w m ²)
W mieszkaniach zamieszkałych stale										
Powiat oławski	21	20,7	78,7	1426,2	70,4	3,8	3,41	0,9	69,1	20,2
gm. m. Oława	10,1	10	35,3	601,7	31	3,5	3,1	0,88	60,4	19,4
gm. w. Domaniów	1,3	1,3	5,6	106	5,3	4,3	4,02	0,93	81,6	20,2
gm. Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	6,2	6,1	23,1	408,6	21,2	3,8	3,49	0,92	67,3	19,2
m. Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	4,6	4,5	16,1	266,6	15,2	3,6	3,38	0,95	59,4	17,5
w. Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	1,6	1,6	7	142	6,1	4,4	3,82	0,87	89,6	23,4
gm. w. Oława	3,3	3,3	14,7	309,9	13	4,4	3,92	0,89	93,6	23,8

Źródło: Raport z wyników spisów powszechnych województwo dolnośląskie 2002 rok.

Tabela 16 *Liczba mieszkań oddanych wg typów.*

Lata	Ogółem	Komunalne	Spółdzielcze	Na sprzedaż	Indywidualne
2000	255	80	24	0	151
2001	214	29	0	70	115
2002	121	0	36	0	85

Źródło: Wojewódzkie Roczniki Statystyczne lata 2001 – 2003.

Powiat oławski należy do grupy regionów województwa dolnośląskiego charakteryzujących się dobrym wskaźnikiem przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań. Według rocznika statystycznego w roku 2002 wyniósł on 55,8 m² i był niższy o 5,2 m² od średniej wojewódzkiej i o 5,9 m² od średniej krajowej. Przeciętna liczba osób zasiedlających jedno mieszkanie wynosiła 3,41. Średnio na jedną osobę przypadało 20,2 m² powierzchni użytkowej. Standard wyposażenia lokali mieszkalnych w media oraz ich stan techniczny był i jest niezadowalający, a braki te dotyczą przede wszystkim sieci kanalizacji sanitarnej, gazyfikacji i ogrzewania.

8. Gospodarka

Tabela 17. Podmioty gospodarki narodowej - stan w dniu 31 marca 2004

Wyszczególnienie A – analogiczny okres ogółem roku poprzedniego =100	A	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej				
		razem		W tym		
		W liczbach bezwzględnych	A	przedsiębiorstwa	spółdzielnie	
Województwo dolnośląskie	305277	102,9	73059	105,8	82	1505
Powiat oławski	6698	105,7	1177	111,5	2	35

Źródło: WUS Wrocław

Tabela 18. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według rodzaju - stan w dniu 31 III 2004 r.

Wyszczególnienie	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą						
	w tym						
	Budownictwo	Handel i naprawy	Hotele i restauracje	Transport, gospodarka, magazynowa i łączność	Pośrednictwo finansowe	Obsługa nieruchomości i firm; nauka	Pozostała działalność
Województwo dolnośl.	25708	84387	7361	20733	10214	33961	9791
Powiat oławski	803	2040	130	424	265	696	245

Źródło: WUS Wrocław

Tabela 19. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w systemie REGON - Stan w dniu 31 grudnia 2003 roku.

Wyszczególnienie	ogółem	Podmioty o liczbie pracujących			
		9 i mniej	10 - 49	50 - 249	> 250
Województwo dolnośląskie	295069	283588	8939	2124	418
Powiat oławski	6274	6006	211	50	8

Źródło: WUS Wrocław

Tabela 20. Nakłady inwestycyjne i wartość brutto środków trwałych - stan na 31 grudnia 2003 roku.

Wyszczególnienie	Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)		Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne)	
	W mln zł	Na 1 mieszkańca w zł	W mln zł	Na 1 mieszkańca w zł
Województwo dolnośląskie	6173,3	2123	67041,3	23080
Powiat oławski	69,5	984	1260,0	17789

Źródło: WUS Wrocław

8.1. Główni pracodawcy/struktura i trendy

Na terenie miasta Oława działalność gospodarczą prowadzi dość znaczna ilość przedsiębiorstw. Gospodarkę miasta kształtują przede wszystkim większe zakłady produkcyjne branży hutniczej, chemicznej, samochodowej czy spożywczej, a działalność tych przedsiębiorstw i ich rozwój ma dominujący wpływ na rynek pracy w Oławie. Znane polskie i zagraniczne firmy zlokalizowane w Oławie:

- Autoliv Poland Sp. z o.o. - produkcja pasów i poduszek bezpieczeństwa do aut
- Huta „Oława” S.A. - produkcja bieli cynkowej i mini ołowianej
- SCA Packaging Poland Sp. z o.o.- produkcja opakowań
- „Centrozłom” Przedsiębiorstwo Przerobu Złomu Metali - oddział
- The Lorenz Bahlsen Snack-World Sp. z.o.o. - produkcja art. spożywczych
- „Eurofilms Polska” Grupa Ergis S.A.- produkcja tworzyw sztucznych
- Tabex - produkcja części samochodowych
- Zakpol - produkcja ościeżnic metalowych
- Rotex - produkcja art. z tworzyw sztucznych
- „Kott” Sp. z o.o. przedsiębiorstwo produkcyjno-handlowe art. motoryzacyjnych
- Glazbud - handel art. hutniczymi
- Schmitt Asphalttechnik Polska sp. z o.o. - firma drogowa
- Lorenc Stanisław Zakład Remontowo-Budowlany
- Erjot - produkcja art. motoryzacyjnych
- ZNTK Oława Sp.z o.o.- kolejnictwo
- „Tuluza” Sp. z o.o. - supermarket „Intermarche”
- „Carefour Polska” Sp. z o.o. – supermarket „Champion”
- Zakłady Papiernicze Grzegorz Fischoeder
- „Społem” PSS - produkcja i handel
- Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Samochodowej w Oławie.

Miasto i gmina Jelcz-Laskowice jest bardzo atrakcyjną lokalizacją inwestycyjną ze względu na utworzoną podstrefę Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Dnia 21 sierpnia 2001 roku na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 2001 r.

*Rrys. 20. Widok na podstrefę wałbrzyskiej SSE – Jelcz-Laskowice
Fot. Archiwum UmiG Jelcz-Laskowice*

zmieniającego rozporządzenie w sprawie ustanowienia wałbrzyskiej specjalnej strefy ekonomicznej.(Dz. U. Nr 107, poz. 1179) teren Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej powiększono m.in. o podstrefę w Jelczu - Laskowicach. Znalazły tutaj swoją siedzibę znaczące podmioty gospodarcze:

TOYOTA MOTOR INDUSTRIES POLAND Sp. z o. o. - produkcja: silniki Diesla
do samochodów osobowych,

SIMOLDES PLASTICOS Sp. z o. o. - produkcja: produkcja części z tworzyw
sztucznych

NTK TECHNICAL CERAMICS Sp. z o.o. - produkcja: wyroby ceramiczne,
elementy narzędziowe, świece zapłonowe

ITALMETAL Sp. z o. o - produkcja: wyroby metalowe

ACCUROMM CENTRAL EUROPE - produkcja: narzędzia precyzyjne

W samym mieście funkcjonują firmy, spośród których warto wymienić następujące:

- "Jelcz" S.A. (producent autobusów, samochodów ciężarowych i specjalizowanych),
- Przedsiębiorstwo Obrotu Samochodami i Częściami Zamiennymi "Polmozbyt" (sprzedaż samochodów i części zamiennych),
- Przedsiębiorstwo Usług Techniczno - Socjalnych PUTS (producent i dostawca energii cieplnej, usług transportowych, hotelowych i narzędziowych)
- Zakłady Wyrobów Cukierniczych "Miś" Sp. z o.o. Oborniki Śląskie, Zakład nr 2 w Jelczu-Laskowicach (producent pieczywa i wyrobów cukierniczych),
- Spółdzielnia Usług Rolniczych,
- Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.,
- Zakład Gospodarki Mieszkaniowej-Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
- "Karko" Beata Kochanek, Zbigniew Kochanek, Sp. Jawna,
- "AUTO-MATUNIN", Sp. z o.o.
- Dolnośląska Fabryka Zapraw "MIX" Sp. z o.o.
- "DYKA" Spółka z o.o.,
- "SAKRET" Sp. z o.o.
- "CHEMIX", Spółka Jawna, K. Matunin i Wspólnicy,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowo - Usługowe "Ł & K" Sp. Jawna, Łabentowicz i Kołodziejczyk,
- „Autoliv Poland” Sp. z o.o – produkcja pasów bezpieczeństwa do samochodów
- "RONAL POLSKA" Sp. z o.o,
- "Müller-Jelcz Laskowice" Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny,
- Instytut Mechaniki Sp. z o.o. Lesław Danilewicz,
- Zakład Wytwarzania Części Zamiennych i Narzędzi Specjalnych, Lesław Danilewicz.
- Przedsiębiorstwo budowlane "COMPLEX - BUD". Leon Szuturma,
- PPUH "SAREL". Ryszard Sabik,
- Usługi Ogólnobudowlane Transport Ciężarowy. Zbigniew Bojakowski.

Gmina Domaniów. Przodującą gałęzią gospodarki jest rolnictwo. Niemniej jednak pojawiają się oznaki rozwoju działalności pozarolniczej, głównie w sferze małych i średnich przedsiębiorstw. Najważniejsi pracodawcy to:

- "PALEF" Sp. z o.o. - odlewnictwo metali
- "Makart-Box" - produkcja Opakowań z Tektury
- GS "Samopomoc Chłopska"
- "Benrom" S.C. Stacja Paliw
- Bank Spółdzielczy w Oławie Oddział w Domaniowie

Gmina Oława, pomimo znaczącej roli jaką odgrywa rolnictwo, stworzyła bardzo dogodne warunki dla inwestorów z branży pozarolniczej. Szczególne znaczenie w ostatnich latach nabrała gminna strefa inwestycyjna w Stanowicach, na terenie której ulokowało się już wiele firm, również z kapitałem zagranicznym. Najważniejsi pracodawcy to:

- "Bims Plus" Sp. z o.o. – handel instalacjami sanitarnymi
- "Kott" Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe
- "Bartek" – produkcja świec ozdobnych
- „METALERG” – produkcja instalacji metalowych
- „Zakład Gospodarowania Odpadami” Sp. z o.o.
- „DEK-REM” – zakład budowlany
- "Awida" Sp. z o.o. – kopalnia piasku
- "Modmar" – produkcja opakowań
- "Słowik" Sp. z o.o. – produkcja poziomic budowlanych
- The Lorenz Bahlsen Snack-World Sp. z o.o. - produkcja art. spożywczych

8.2. Rolnictwo

Tabela 21. Struktura gruntów wg. typu

Grunty i ich wykorzystanie	Powierzchnia w ha	Udział w %
Grunty orne	30 465	58,2
Sady	178	0,3
Łąki	1 890	3,6
Pastwiska	414	0,7
Lasy i grunty leśne	10 508	20,1
Pozostałe	8 918	17,1
Razem	52 373	100,0

Dane: Raport z wyników spisów powszechnych Województwo Dolnośląskie 2002 rok

Według najnowszych danych szacunkowych na terenie powiatu oławskiego istnieje 2680 gospodarstw. Z tej liczby 30% to gospodarstwa o profilu hodowlanym, 60% zajmuje się produkcją roślinną, pozostałych 10 % kwalifikuje się do kategorii innych gospodarstw. W powiecie zarejestrowanych jest 2500 gospodarstw, którym nadany został numer producenta ARiMR. Spośród tej liczby gospodarstw, wnioski o dopłaty powierzchniowe złożyło 2087 producentów.

Tabela 22. Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych z uwzględnieniem typu użytków

Wyszczególnienie	Powierzchnia					
	ogółem	użytki rolne	grunty rolne	zasiewy	sady	Lasy i grunty leśne
	W hektarach					
Powiat oławski	7,1	6,82	6,27	5,7	0,03	0,04

Dane: Raport z wyników spisów powszechnych Województwo Dolnośląskie 2002 rok

W powiecie oławskim jest 680 siedzib stad, w których zgromadzone są zwierzęta, podlegające obowiązkowi rejestracji.

Tabela 23. Zwierzęta hodowlane w powiecie oławskim w 2004 r.

wyszczególnienie	ilość siedzib	ilość sztuk zwierząt
bydło	540	3090
trzoda	560	4400
owce	2	19
kozy	51	116

Dane: Biuro Powiatowe ARiMR

Spośród upraw największe znaczenie mają zboża, w tym pszenica. Istotną rolę odgrywają również uprawy przemysłowe takie jak (buraki cukrowe), oraz ziemniaki.

Tabela 24. Powierzchnia zasiewów według rodzaju upraw w 2002 r. W hektarach

Wyszczególnienie	Pow. zasiewów ogółem	Zboża		Strączkowe jadalne	Ziemniaki	Przemysłowe	Pastewne	Pozostałe
		ogółem	podstawowe					
	W hektarach							
województwo dolnośląskie	707186	556045	460960	1949	35735	84653	16757	12047
Powiat oławski	27860	19951	14843	526	1693	4828	413	451

Dane: Raport z wyników spisów powszechnych Województwo Dolnośląskie 2002 rok

Tabela 25. Ciągniki, samochody ciężarowe wybrane maszyny w gospodarstwach rolnych

Wyszczególnienie	ciągniki	Samochody ciężarowe	Przyczepy	Kombajny		
				zbożowe	buraczane	ziemniaczane
	W sztukach					
województwo dolnośląskie	60826	7083	56600	7256	3146	2935
Powiat oławski	1982	132	2173	168	233	142

Dane: Raport z wyników spisów powszechnych Województwo Dolnośląskie 2002 rok

8.3. Bezrobocie i jego struktura

Problem bezrobocia w powiecie oławskim jest znaczącym zagadnieniem społecznym. Niezależnie od bezwzględnego wymiaru liczbowego 26% bezrobocie nie jest równomiernie rozłożone. Dominują w tej kwestii gminy wiejskie powiatu. Dywersyfikacja rozkładu możliwa jest jedynie przy powstaniu odpowiedniej liczby miejsc pracy na osi Oława – Miasto i gmina Jelcz-Laskowice i organizacji sprawnego transportu pracowników z miejscowości przyległych.

Utrzymujący się od kilku lat wzrostowy trend liczby długotrwale bezrobotnych (obecnie 3487 osób tj. 50,9 %) co przy kumulacji cech (brak zasiłku, brak wykształcenia, długotrwale bezrobocie) kształtuje grupę o wysokim ryzyku wykluczenia społecznego. Po 2006 roku rynek pracy nie będzie „zasilony” przez młodzież z wyżu społecznego, co pozwala ostrożnie przewidywać, że liczba osób długotrwale bezrobotnych będzie się od tego momentu zmniejszać.

Analizując problem bezrobocia w powiecie, należy uwypuklić następujące problemy, wymagające wsparcia na poziomie dotacji celowych.

Tabela 26 Liczba bezrobotnych.

LICZBA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH ORAZ STOPA BEZROBOCIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW, PODREGIONÓW I POWIATÓW		
Stan na koniec czerwca 2004r.		
region	Bezrobotni w tys.	Stopa bezrobocia (w % aktywnych zawodowo)
POLSKA	3071,2	19,5
DOLNOŚLĄSKIE	266,3	23,1
Powiat oławski	6,8	26,5

Źródło: GUS

Tabela 27 Liczba bezrobotnych w powiecie – struktura w latach

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA													
	XII 1997		XII 1998		XII 1999		XII 2000		XII 2001		XII 2002		XII 2003	
Bezrobocie ogółem	4 060		4 096		5 325		6 108		7 038		7 486		7 361	
kobietv	2 753		2 680		3 173		3 481		365		3 849		3 838	
z prawem do zasiłku	1 250		969		1 292		1 452		1 741		1 567		1 322	
absolwenci	197		219		335		315		365		294		255	
Bezrobotni objeci programami rvnku pracy														
prace interwencyjne	561		496		393		326		25		153		407	
roboty publiczne	163		70		34		152		13		13		29	
szkolenia	162		285		316		232		36		107		432	
aktywizacja bezrobotnych absolwentów	72		120		124		268		7		249		549	
Wydatki	11 620 190		9 640 703		13 819 888		19 480 046		25 157 300		31 815 282		33 100 069	
zasiłki	7 817 552		5 498 515		6 210 014		9 047 240		10 905 126		12 247 887		11 121 707	
programy rynku pracy	2 274 965		2 098 951		2 125 000		2 089 725		1 306 648		1 310 126		3 301 607	
zasiłki i świadczenia przedemerytalne	(173)		(363)		(791)		(1230)		(1857)		(1895)		18 676 775	
Bezrobotni ze wzaledu na wiek	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba
18-24	29,7	1 206	30,2	1 240	30,8	1 643	30,5	1 865	28,8	2 033	27,5	2 010	24,7	1 819
25-34	25,3	1 029	23,9	983	23,0	1 229	24,1	1 476	25,0	1 762	24,7	1 940	26,9	1 986
35-44	27,1	1 104	25,6	1 050	24,9	1 329	22,3	1 368	22,1	1 556	20,2	1 560	20,7	1 530
45-54	15,9	646	17,8	730	19,0	1 017	20,5	1 258	21,4	1 513	22,2	1 755	23,6	1 742
55-59	1,4	58	1,8	77	1,5	81	1,8	112	2,0	143	2,3	189	3,3	250
60-64	0,3	15	0,3	15	0,4	25	0,4	29	0,4	31	0,4	32	0,4	34
Bezrobotni wa wvkształcenia														
Wyższe	0,6	27	0,9	38	1,2	64	1,7	105	2,5	177	2,7	201	3,2	238
policealne, średnie zawodowe	19,7	803	19,2	862	19,8	1 079	19,3	1 180	20,1	1 417	19,6	1 469	19,4	1 428
średnie ogólne	6,1	249	5,8	233	6,4	303	5,5	341	5,4	385	5,8	437	5,8	431
zasadnicze zawodowe	38,7	1 572	38,6	1 552	39,6	2 056	36,7	2 245	36,4	2 564	34,9	2 616	34,0	2 507
podstawowe i niepełne podstawowe	39,7	1 409	39,7	1 441	33,5	1 823	36,6	2 237	35,4	2 495	36,9	2 763	37,1	2 757
Stona bezrobocia (%)	13.7		13.9		17.8		21		24		25.5		25.5	

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Oławie

Tabela 28 Liczba bezrobotnych – struktura w latach w rozbiciu na gminy powiatu olawskiego

kategoria	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Ilość bezrobotnych											
M. Oława	2 393	2 457	2 384	2 130	1 659	1 714	2 170	2 688	2 982	3 119	3 051
G. Oława	771	889	906	794	704	715	960	855	1 034	1 175	1 186
G. Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	1 871	2 061	1 914	1 664	1 492	1 432	1 897	2 188	2 588	2 650	2 593
G. Domaniów	294	292	275	225	205	175	298	377	434	542	531
POWIAT	5 329	5 700	5 479	4 813	4 060	4 096	5 325	6 108	7 038	7 486	7 361
W tym kobiety											
M. Oława	1 346	1 296	1 371	1 321	1 106	1 084	1 236	1 528	1 563	1 581	1 551
G. Oława	406	459	498	494	446	456	565	463	495	555	558
G. Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	1 149	1 252	1 231	1 203	1 076	1 034	1 220	1 283	1 457	1 452	1 469
G. Domaniów	149	153	152	133	125	106	152	207	211	261	260
POWIAT	3 050	3 161	3 252	3 151	2 753	2 680	3 373	3 481	3 726	3 849	3 838
Z prawem do zasiłku											
M. Oława	1 350	1 280	1 528	1 109	542	427	570	606	733	669	577
G. Oława	496	471	549	382	219	180	231	225	281	260	217
G. Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	997	876	923	738	424	320	417	527	632	543	452
G. Domaniów	183	168	174	116	65	42	74	94	95	95	76
POWIAT	3 026	2 802	3 174	2 345	1 250	969	1 292	1 452	1 741	1 567	1 322
Zasiłki i świadczenia przedemerytalne											
M. Oława	-	-	-	-	115	223	461	703	1 015	1 039	1 062
G. Oława	-	-	-	-	28	41	83	128	195	208	233
G. Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	-	-	-	-	27	95	240	389	629	657	715
G. Domaniów	-	-	-	-	3	4	7	10	18	19	38
POWIAT	-	-	-	-	173	363	791	1 230	1 857	1 923	2 048
Stopa bezrobocia	15,7	16,6	16,2	14,9	13,7	13,9	17,8	21,0	24,6	25,6	25,5

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Oławie

- Bardzo wysoki, bezwzględny przyrost liczby bezrobotnych o niskich kwalifikacjach zawodowych,
- Niski udział uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych w populacji, stwarzający grupę wykluczenia społecznego,
- Rosnąca liczba bezrobotnych z wyższym wykształceniem ,
- Małe możliwości wchłaniania kolejnych roczników absolwentów przez lokalnych pracodawców,
- Przewaga rejestrujących się nad wyrejestrowanymi,
- Maleje liczba zasiłkobiorców, co jest odzwierciedleniem kurczącego się rynku pracy – bezrobotni podejmują krótkotrwale zatrudnienie, eliminując ich uprawnienia do zasiłku,
- Znacząco wzrosła liczba osób bezrobotnych w „wieku zaawansowanym”, co jest wyrazem dyskryminacji osób starszych na rynku pracy, jak również wprowadzenia bardzo atrakcyjnych narzędzi aktywizacji młodzieży,
- W powiecie oławskim, jako jednym z nielicznych na Dolnym Śląsku, odnotowano spadek liczby bezrobotnych na koniec 2003 roku w porównaniu z rokiem poprzednim,
- Pomimo wkraczania na rynek pracy kolejnych roczników wyżu demograficznego, zmniejszył się odsetek bezrobotnej młodzieży do 24 życia dzięki realizacji programu PIERWSZA PRACA.

Najwyższy poziom bezrobocia we wszystkich gminach, za wyjątkiem gminy Oława, odnotowano w roku 2002. Dzięki uzyskaniu zwiększonej puli środków na aktywne programy przeciwdziałania bezrobociu w roku 2003 udało się powstrzymać tendencję wzrostową charakterystyczną dla lat 1997 – 2002 .

Niezwykle dotkliwe a zarazem trudne do opanowania jest bezrobocie wśród kobiet. Pomimo powstania w naszym powiecie kilku zakładów zorientowanych na zatrudnienie kobiet oraz istnienia wielu instytucji o sfeminizowanych załogach wiele kobiet ma trudności ze znalezieniem pracy.

Problemów bezrobocia nie da się rozwiązać lokalnie. Wymagane są tutaj przede wszystkim inwestycje oraz nowe miejsca pracy, na co samorząd lokalny może mieć istotny wpływ wyłącznie w kategorii stwarzania korzystnych warunków rozwoju

przedsiębiorczości. Ale bez znaczącego napływu kapitału z zewnątrz i pomocy pozabudżetowej nie da się tego zrealizować.

Od 1 maja 2004 r., czyli wraz z wejściem Polski do Unii Europejskiej Powiatowy Urząd Pracy w Oławie korzysta z możliwości pozyskania środków finansowych z funduszy unijnych.

W chwili obecnej Urząd jest w trakcie realizacji programów w ramach SPO RZL (Sektorowy Program Operacyjny – Rozwój Zasobów Ludzkich) Działanie 1.2. i 1.3.

- Działanie 1.2. Perspektywy dla młodzieży

„Z pracą w dorosłość – organizowanie zatrudnienia dla młodzieży” – W ramach programu przewiduje się skierowanie na szkolenia 205 osób, organizację staży dla 178 osób oraz przyznanie 5 dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej bezrobotnej młodzieży do 25 roku życia z powiatu oławskiego. Całkowite wydatki Projektu posiłkowego wynoszą 669 100,00 zł, w tym do sfinansowania w 2004 roku 461 100,00 zł oraz w 2005 roku 208 000,00 zł.

- Działanie 1.3. Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwale bezrobocia

„Reaktywacja – organizowanie zatrudnienia dla długotrwale bezrobotnych” – W ramach programu przewiduje się skierowanie na szkolenia 84 osób, organizację przygotowania zawodowego dla 43 osób oraz przyznanie 4 dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej osobom długotrwale bezrobotnym z powiatu oławskiego. Całkowite wydatki Projektu posiłkowego wynoszą 196 900,00 zł, w tym do sfinansowania w 2004 roku 149 100,00 zł oraz w 2005 roku 47 800,00 zł.

9. Sfera społeczna

9.1. Warunki i jakość życia mieszkańców

Dobrze funkcjonujący system opieki społecznej i zdrowotnej wpływa na poprawę jakości standardu życia mieszkańców.

Dom Pomocy Społecznej w Oławie jest samorządową jednostką budżetową Powiatu Oławskiego zapewniającą całodobową opiekę oraz potrzeby bytowe, edukacyjne, społeczne i religijne jej mieszkańców, zgodnie z obowiązującymi standardami. Działa od

1 lipca 1994 r. wprowadzając nowatorskie rozwiązania organizacyjne, uwzględniając zmieniającą się rolę w systemie pomocy społecznej.

Wprowadzono: plany indywidualnej opieki, aktywizację mieszkańców, zespołową organizację pracy, szeroko rozwinięty system szkoleń.

9.1.1. Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające w sferze społecznej

Są to potencjalni partnerzy samorządu w zakresie aplikacji o środki pomocowe, kierowane na grupy społeczne i defaworyzowane. W tej kwestii powiat oławski ma doskonałą reprezentację.

Bezpartyjny Blok Samorządowy Oława - ponad partyjne działanie na rzecz promocji, zrównoważonego rozwoju ziemi oławskiej

Klub Dyrektorów i Menadżerów Ziemi Oławskiej - podejmowanie inicjatyw na rzecz rozwoju gospodarczo-społecznego Ziemi Oławskiej

Klub Demokratycznej Unii Kobiet – Koło w Oławie - ochrona interesów i praw kobiet oraz równości ich szans w każdej dziedzinie życia, walka ze społeczną, zawodową, obyczajową i polityczną dyskryminacją kobiet

Koło Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów w Oławie - zrzeszanie emerytów i rencistów, byłych funkcjonariuszy, żołnierzy i pracowników cywilnych resortu spraw wewnętrznych oraz wdów po nich, dla poprawy warunków socjalno-bytowych

Mam Prawo – Oława - rozbudzanie aktywności i świadomości swoich praw w systemie demokracji wśród szerokich mas społeczności lokalnej bez względu na wiek, pochodzenie i światopogląd

Oławska Inicjatywa Ochrony Mieszkańców - inspirowanie i popieranie działań mieszkańców na rzecz prawidłowego funkcjonowania lokalnych organów samorządowych, urzędów i zakładów budżetowych.

Oławskie Stowarzyszenie Muzyków - rozwijanie szeroko pojętej kultury i sztuki, kształtowanie zainteresowań artystycznych, podnoszenie poziomu ruchu amatorskiego, działanie na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijanie kontaktów i współpracy między społeczeństwami, promocja miasta i gminy Oława

Oławskie Stowarzyszenie Taksówkarzy Zawodowych „CITY” - reprezentowanie i ochrona interesów zawodowych członków stowarzyszenia, ochrona praw zawodowych członków stowarzyszenia oraz praw klientów korzystających z usług transportu osobowego.

Polski Związek Mieszkańców Wsi –Sport –Rolnictwo Obrona Proletariatu – Gać -: zgłaszanie wniosków petycji i podań do organów władzy publicznej , organizacja imprez kulturalnych

Regionalne Towarzystwo Gospodarcze w Oławie propagowanie i promowanie możliwości produkcyjno-usługowych członków

Stowarzyszenie Ekorozwoju wsi Niemil - wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju społecznego kulturalnego i gospodarczego wsi Niemil w gminie Oława

Stowarzyszenie Kupców i Przemysłowców w Jelczu-Laskowicach - reprezentowanie interesów członków stowarzyszenia w ich działalności handlowej i przemysłowej

Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Oława - wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju społecznego , kulturalnego i gospodarczego w Gminie Oława

Stowarzyszenie na Rzecz Walki z Korupcją oraz Promowania Modelu Społeczeństwa Obywatelskiego „ŁAD - walka z korupcją i wszelkimi przejawami nadużywania władzy oraz promowanie i wdrażanie modelu społeczeństwa obywatelskiego opartego na znajomości przestrzegania obowiązującego prawa i zasad moralnych

Stowarzyszenie Pomost – Sojusz dla Oławy i Ziemi Oławskiej inspirowanie , organizowanie i popieranie działań mieszkańców na rzecz społecznego i gospodarczego i kulturalnego rozwoju ziemi oławskiej

Stowarzyszenie Pracodawców w Jelczu-laskowicach - prowadzenie mediacji w sprawach członków stowarzyszenia oraz reprezentowanie ich potrzeb i interesów wobec władz państwowych i samorządowych

Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Jelczańsko –Laskowickiej - działalność na rzecz rozwoju regionu o ochrony podstawowych jego dóbr i walorów , kontynuacja i pielęgnacja dotychczasowego dorobku

Stowarzyszenie Przedstawicieli Oławskich Wspólnot Mieszkaniowych Siedziba Oława –Rynek 24 - propagowanie wśród właścicieli mieszkań oraz najemców lokali mieszkalnych we wspólnotach mieszkaniowych zasad i form funkcjonowania wspólnot mieszkaniowych

Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe- oddział w Oławie - czuwanie nad bezpieczeństwem życia ludzkiego na wodach śródlądowych oraz morskich i przybrzeżnych, zwiększanie udziału społeczeństwa w ratowaniu tonących

Związek Oławskich Organizacji Pozarządowych - reprezentowanie i wspieranie członków w kontaktach z administracją rządową i samorządową, współpraca na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego

9.2 Służba zdrowia

Służba zdrowia w powiecie oławskim koncentruje się na osi miast Oława – Jelcz-Laskowice. Te dwa miasta świadczą usługi medyczne na rzecz całego powiatu. Sytuacja dostępności pomocy medycznej jest dobra i umożliwia dotarcie do każdego sołectwa.

Powiat Oławski posiada Zakład Opieki Zdrowotnej świadczący usługi zdrowotne dla ponad 72 tys. mieszkańców. Przy Zespole Opieki Zdrowotnej w Oławie znajduje się Oddział Pogotowia Ratunkowego we Wrocławiu.

W powiecie funkcjonuje także 15 Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w tym na terenie Miasta Oława 6 Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej, na terenie Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice 4 NZOZ-y, w Gminie Domaniów 3 NZOZ-y, a na terenie Gminy Oława 2 NZOZ-y. W wymienionych zakładach zatrudnionych jest 26 lekarzy ogólnych i rodzinnych, 61 lekarzy specjalistów, 2 stomatologów oraz 71 osób w charakterze personelu medycznego. 67 lekarzy prowadzi prywatne gabinety lekarskie.

Powiatu obsługuje 18 aptek ogólnodostępnych. 8 funkcjonuje na terenie Miasta Oława, 6 na terenie Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice, 2 na terenie Gminy Oława oraz 2 na terenie Gminy Domaniów.

9.2.1. Stowarzyszenia wspomagające ochronę zdrowia.

Na terenie powiatu oławskiego funkcjonują stowarzyszenia (organizacje pozarządowe), wspomagające działania służby zdrowia i realizujące zadania opieki paramedycznej.

Koło Polskiego Towarzystwa Stwardnienia Rozsianego - współdziałanie z organami administracji państwowej i samorządami oraz placówkami służby zdrowia i

opieki społecznej , a także z innymi organizacjami pozarządowymi, pracującymi dla dobra i na rzecz osób niepełnosprawnych.

Koło Polskiego Związku Głuchych - Miasto i gmina Jelcz-Laskowice - organizowanie i prowadzenie pracy oświatowej , kulturalnej zawodowej i społecznej w środowisku osób niesłyszących i ich rodzin

Stowarzyszenie Pomocy Chorym Przy Oddziale Położniczo- Ginekologicznym - poświęcone poprawie profilaktyki , diagnostyki i rehabilitacji chorych

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom przy Oddziale Dziecięcym Szpitala Rejonowego w Oławie - poprawa profilaktyki, diagnostyki, leczenia i rehabilitacji chorych dzieci

Stowarzyszenie Świeży Oddech – prowadzenie działalności edukacyjnej , profilaktycznej terapeutycznej , rehabilitacji i resocjalizacji , motywowanie osób uzależnionych od podjęcia leczenia i promowanie w społeczeństwie zdrowego stylu życia.

Stowarzyszenie do Walki z chorobami Nowotworowymi - promocja zdrowia, popularyzacja zdrowego trybu życia

Zarząd Powiatowy Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków – promocja zdrowego żywienia (stowarzyszenie zarejestrowane w Bydgoszczy)

9.3 Bezpieczeństwo publiczne

W celu zapewnienia obywatelom podstawowych warunków ochrony przed potencjalnymi i realnymi niebezpieczeństwami związanymi z występowaniem klęsk żywiołowych oraz innych podobnych nadzwyczajnych zagrożeń, powodowanych siłami natury lub działalnością człowieka, a także wynikającymi z działań zbrojnych, powołano lokalne systemy zarządzania kryzysowego, które na szczeblu gminnym nazwano „Gminne Zespoły Reagowania”, natomiast w powiecie „Powiatowy Zespół Reagowania Kryzysowego”. Miejszem pracy „Zespołów” są Centra Zarządzania Kryzysowego. W powiecie oławskim Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego znajduje się w budynku PPSP.

Głównym zadaniem „Zespołów” jest ograniczanie strat ludzkich i materialnych oraz ochrona przed zagrożeniami naturalnymi i cywilizacyjnymi, poprzez realizację programów zapobiegawczych, przygotowawczych, reagowania i odbudowy.

Bezpieczeństwo społeczności lokalnej uzależnione jest również od poziomu wód rzeki Odra i Oława. Podstawową infrastrukturą mającą wpływ na bezpieczeństwo przeciwpowodziowe, która znajduje się na terenie powiatu oławskiego są:

- wały p. powodziowe o łącznej długości 79.200 km,
- przepusty wałowe z klapami zwrotnymi w ilości 49 szt.,
- 5 przejazdów szandarowych,
- 6 jazów (w tym śluza polderowa),
- polder Lipki-Oława o powierzchni 38ha i max pojemności 38 mln .

Urządzenia te wymagają ciągłej konserwacji, na które co roku przyznawane są ograniczone środki finansowe.

Istotnym elementem systemu p. powodziowego jest monitoring stanu wód..

Na terenie powiatu zlokalizowano dwa punkty pomiarowe z odczytem bezpośrednim. W przyszłości odczyt powinien być automatyczny.

Podstawowymi jednostkami organizacyjnymi zapewniającymi bezpieczeństwo obywateli są:

- Policja,
- Jednostki Ochrony P. Poż.

POLICJA

Poziom przestępczości w powiecie oławskim jest stosunkowo niski. Mieszkańcy powiatu uważają, że w ich miejscowościach żyje się bezpiecznie (76% ocen pozytywnych). Do priorytetowych działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańcy zaliczają m.in. zwiększenie ilości patroli policyjnych, zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, wdrożenie w szerszym zakresie systemu obserwacji miejsc zagrożonych przez kamery.

Pod względem liczby przestępstw na 10 000 mieszkańców powiat oławski sytuuje się na poziomie 2/3 średniego zagrożenia w województwie dolnośląskim.

W dziedzinie przeciwdziałania przestępczości instytucje samorządowe, opiekuńcze, Policja oraz placówki oświatowe aktywnie współpracują w ramach powiatowego programu poprawy bezpieczeństwa. Program ten został przyjęty uchwałą Rady Powiatu w 2002 r. Szczególnie ważne są wspólne działania edukujące młodzież w ramach tzw.

prewencji kryminalnej w szkołach. Na szczeblu powiatu działa komisja ds. bezpieczeństwa przy staroście.

Zgodnie z oczekiwaniami społecznymi, ponad 40% służby prewencyjnej pełnionej jest w formie patroli pieszych, nastąpił również wzrost ilości ujawnionych sprawców uciążliwych społecznie drobnych wykroczeń (zakłóceń spokoju, chuligańskich wybryków). Komenda realizuje 10 programów prewencji kryminalnej ukierunkowanych na skonkretyzowane grupy zagrożeń, m.in. bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w drodze do szkół, narkomanię, kradzieże kieszonkowe, bezpieczeństwo nad wodą.

Podstawowe potrzeby komendy Policji to unowocześnienie sprzętu transportowego, modernizacja sprzętu biurowego, remont siedziby komendy.

Niewątpliwie, do wzrostu skuteczności działania Policji przyczyniłaby się większa ilość etatów, wymaga to jednak zwiększonych nakładów z budżetu centralnego.

JEDNOSTKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

Jednostkami ochrony przeciwpożarowej działającymi na terenie powiatu oławskiego są:

- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej,
- jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych,
- jednostka Zakładowej Ochotniczej Straży Pożarnej.

Stanowią one główny człon systemu ratowniczo-gaśniczego funkcjonującego na terenie powiatu, w skład którego wchodzi również służby, inspekcje, inne podmioty i jednostki organizacyjne dysponujące siłami i środkami do likwidacji zagrożeń.

Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy (KSRG) zorganizowany na szczeblu powiatowym jest podstawowym narzędziem Starosty Oławskiego służącym do realizacji zadań ratowniczych, mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska poprzez:

- walkę z pożarami lub innymi klęskami żywiołowymi,
- ratownictwo techniczne,
- ratownictwo chemiczne,
- ratownictwo ekologiczne,
- ratownictwo medyczne.

Organizatorem KSRG na poziomie powiatu jest Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej w Oławie .

KSRG na terenie powiatu tworzą:

- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Oławie (KP PSP), w skład której wchodzi 2 jednostki ratowniczo-gaśnicze Państwowej Straży Pożarnej zlokalizowane w Oławie i Jelczu-Laskowicach.

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Oławie posiada 75 etatów, w tym 60 etatów w jednostkach ratowniczo-gaśniczych PSP. Obszarem działania JRG PSP w Oławie jest teren gmin Oława, Domaniów oraz miasta Oława.

Obszarem działania JRG PSP w Jelczu-Laskowicach jest teren miasta i gminy Jelcz-Laskowice .

- 7 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, które mają swoje siedziby w:
 - Siedlcach,
 - Owczarach,
 - Biskupicach Oławskich,
 - Domaniowie,
 - Minkowicach Oławskich,
 - Wójcicach,
 - Jelczu-Laskowicach.

Ponadto jednostki tworzące KSRG na szczeblu powiatu wspierane są w działaniach ratowniczych przez pozostałe jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, utrzymywane przez samorządy gminne .

Łącznie na terenie powiatu funkcjonują 24 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.

Z analizy działalności jednostek ochrony przeciwpożarowej wynika, iż liczba pożarów i miejscowych zagrożeń ustabilizowała się.

Najwięcej pożarów odnotowuje się corocznie w obrębie nieużytków i obszarów gospodarki rolnej, a w dziale miejscowych zagrożeń w kategorii wypadki w komunikacji lądowej.

Za niepokojące zjawisko należy uznać znaczący wzrost wyjazdów jednostek Straży Pożarnej do pożarów łąk, nieużytków i ściernisk.

Państwowa Straż Pożarna posiada nowoczesną bazę lokalową oraz system powiadamiania i alarmowania.

Obecnie Powiatowe Stanowisko Kierowania w Oławie i Punkt Alarmowy JRG PSP w Jelczu-Laskowicach dysponują systemem alarmowania jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych oraz powiadamiania ludności o zagrożeniach, który umożliwia zarządzanie systemem 13 stacji obiektowych, zamontowanych na remizach jednostek OSP .

Poważnym problemem funkcjonowania jednostek ochrony przeciwpożarowych jest niedostateczne wyposażenie sprzętowe jednostek PSP i OSP, szczególnie w kategorii - pojazdy pożarnicze .

Istnieją również duże potrzeby w zakresie przeszkolenia strażaków.

9.4 Edukacja

Powiat oławski posiada rozwiniętą sieć szkolnictwa, oferując edukację na bardzo dobrym poziomie. Bliskość aglomeracji wrocławskiej z potężnym potencjałem szkolnictwa wyższego oddziałuje na szkolnictwo ponadgimnazjalne miast satelickich, w tym Oławy, stale podnosząc jego poziom. Ma to istotny wpływ na rozwój powiatu i ogromną szansę wykorzystania naszego członkostwa w Unii Europejskiej.

W powiecie funkcjonuje następująca liczba placówek szkolnych

Tabela 29 Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne w powiecie oławskim

Placówka	typ	ilość	Liczba korzystających
Szkoły podstawowe	ogólne	26	5083
Gimnazja	ogólne	10	3107
	Klasy sportowe	3	98

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa

Szkoły ponadgimnazjalne i placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest Powiat Oławski (rok szkolny 2003/2004):

ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH NR 1 im. T. Kościuszki w Oławie

W skład zespołu wchodzi:

- *LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE*
- *TECHNIKUM MECHANICZNE*
- *LICEUM PROFILOWANE*
- *LICEUM EKONOMICZNE*
- *ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA*

ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH NR 2 IM. ZJEDNOCZONEJ EUROPY w Oławie

W skład zespołu wchodzi:

- *LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE*
- *TECHNIKUM HANDLOWE*
- *TECHNIKUM OCHRONY ŚRODOWISKA*
- *LICEUM PROFILOWANE*
- *ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA*

ZESPÓŁ SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH im. JANA III SOBIESKIEGO w Oławie

W skład zespołu wchodzi:

- *LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE*
- *LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH*

ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH w Jelczu-Laskowicach

W skład zespołu wchodzi:

- *LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE*

- *TECHNIKUM MECHANICZNE*
- *TECHNIKUM MECHANICZNE DLA DOROSŁYCH*
- *LICEUM PROFILOWANE*
- *ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA*

ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH im. A. SZEMBEKA w Jakubowicach

W skład zespołu wchodzi:

- *TECHNIKUM ŻYWIENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO*
- *ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA*

ZESPÓŁ SZKÓŁ SPECJALNYCH NR 1 (DLA DZIECI UPOŚLEDZONYCH W STOPNIU LEKKIM) w Oławie

W skład zespołu wchodzi:

- *SZKOŁA PODSTAWOWA SPECJALNA*
- *GIMNAZJUM SPECJALNE*
- *ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA SPECJALNA*

OŚRODEK SZKOLNO-WYCHOWAWCZY (DLA CHŁOPCÓW NIEDOSTOSOWANYCH SPOŁECZNIE Z ZABURZENIAMI ZACHOWANIA) ZESPÓŁ SZKÓŁ SPECJALNYCH NR 2 w Oławie

W skład zespołu wchodzi:

- *GIMNAZJUM SPECJALNE*
- *SZKOŁA PODSTAWOWA PRZY SZPITALU*
- *GIMNAZJUM PRZY SZPITALU*

W szkołach tych uczy się obecnie 3 132 uczniów.

Obok typowych placówek szkolnych, w powiecie oławskim działają instytucje wspomagające:

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA w Oławie

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA w Jelczu-Laskowicach

POWIATOWY OŚRODEK DOSKONALENIA NAUCZYCIELI w Oławie

DOM DZIECKA W OŁAWIE w Oławie

RODZINNY DOM DZIECKA NR 1 w Bystrzycy Oławskiej

W Starostwie Powiatu zarejestrowano również niepubliczne szkoły i ośrodki kształcenia. Są to:

PRYWATNA SZKOŁA „HEMAT” w Jelczu-Laskowicach

W skład szkoły wchodzi:

- *TECHNIKUM EKONOMICZNE „HEMAT” DLA DOROSŁYCH*
- *POLICEALNE STUDIUM INFORMATYCZNE „HEMAT” DLA DOROSŁYCH*
- *LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE „HEMAT” DLA DOROSŁYCH*
- *LICEUM PROFILOWANE „HEMAT” DLA DOROSŁYCH*

SZKOŁY ŚREDNIE DLA DOROSŁYCH „PALLAS” w Oławie

W skład szkoły wchodzi:

- *LICEUM TECHNICZNE DLA DOROSŁYCH*
- *TECHNIKUM MECHANICZNE DLA DOROSŁYCH*
- *LICEUM HANDLOWE DLA DOROSŁYCH*
- *LICEUM PROFILOWANE DLA DOROSŁYCH*

Istniejąca struktura szkolnictwa zaspokaja potrzeby powiatu, jednak wymaga poważnego doinwestowania. W szczególności potrzebne są działania:

- termomodernizacji budynków w szerokim zakresie,
- doposażenia specjalistycznego sal dydaktycznych,
- doposażenia istniejących placówek w obiekty pomocnicze (sale sportowe, kluby),
- wprowadzenia Internetu do codziennego życia szkoły,
- wprowadzenia nowoczesnych metod nauczania języków obcych,
- wymiany osobowej z placówkami zagranicznymi.

Jest to możliwe dzięki wprowadzeniu tzw. „miękkich” projektów w ramach funduszy UE (w szczególności Comenius, EFS itp.). Bardzo istotną rolę mają w tej kwestii organizacje pozarządowe i stowarzyszenia. Wzorem wielu europejskich miejscowości można pokazać, że dobrze zorganizowane centrum edukacyjne w gminie może stać się centrum kulturalnym, przyciągającym młodzież i nie tylko.

9.4.1. Kluby uczniowskie

Ważnym elementem edukacji są aktywne centra, skupiające młodzież wokół sportu, kultury, turystyki bądź innych pożytecznych działalności. Poniżej prezentujemy wykaz 12 młodzieżowych klubów sportowych wpisanych i zarejestrowanych w ewidencji Starostwa Powiatowego w Oławie

1. Uczniowski Klub Sportowy „Miłoszyce-Miasto i gmina Jelcz-Laskowice”- Siedziba Klubu ul. Techników 8 55-221 Miasto i gmina Jelcz-Laskowice
2. Uczniowski Klub Sportowy „Rectus” Siedziba Klubu Szkoła Podstawowej nr 8 ul. Iwaszkiewicza 1, 55-200 Oława
3. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Młodzik -Ziemia Oławska”- Siedziba Klubu ul. Kościuszki 45, 55-205 Bystrzyca Oławska
4. Uczniowski Klub Sportowy „Dwójka”- Siedziba Klubu ul. Aleja Młodych 1 55-231 Miasto i gmina Jelcz-Laskowice
5. Uczniowski Klub Sportowy „Zalesie” Wójcice - Siedziba Klubu Szkoła Podstawowa w Wójcicach ul. Główna 87, 55-206 Minkowice Oławskie
6. Uczniowski Klub Pływacki „Manta”- Siedziba Klubu ul. Basenowa 5, 55-231 Jelcz- Laskowice
7. Szkolny Związek Sportowy Gminy Oława - Siedziba Klubu ul. T. Kościuszki 45 55-205 Bystrzyca Oławska
8. Szkolny Związek Sportowy w Domaniowie - Siedziba Klubu UG w Domaniowie 55-216
9. Szkolny Związek Sportowy w Oławie - Siedziba Klubu Pl. Zamkowy 15 55-200 Oława
10. Powiatowy Szkolny Związek Sportowy - Siedziba Klubu Starostwo Powiatowe w Oławie ul. 3-go Maja 1 , 55-200 Oława
11. Zarząd Oddziału Miejsko- Gminnego Szkolnego Związku Sportowego Siedziba Klubu - ul. Szkolna 1 , 55-230 Miasto i gmina Jelcz-Laskowice
12. Uczniowski Klub Sportowy „Boks Team”- Siedziba Klubu Zarząd Miejsko – Gminny LOK Oława ul. 11-go Listopada 27 b, 55-200 Oława

9.4.2 Zaplecze techniczne edukacji i sportu

Tabela 30. Techniczne zaplecze edukacji w powiecie oławskim

Sale gimnastyczne będące własnością szkół

Rodzaje	ilość		
	Szkoły podstawowe	Gimnazja	Szkoły ponadgimnazjalne
Sale uniwersalne o wymiarach powyżej 36x18m.	2	2	-
Sale uniwersalne o wymiarach od 24 x 12 m do 36x18 m.	6	5	3
Pomocnicze o wymiarach poniżej 24 x12 m.	13	7	4

Przyszkolne boiska do gier wielkich będące własnością szkół.

Rodzaje		ilość		
		Szkoły podstawowe	Gimnazja	Szkoły ponadgimnazjalne
Ogółem		7	3	1
W tym z bieżnią:	prostą	-	2	1
	okólną	4	1	-

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa

9.4.3. Organizacje pomocy szkole

Stowarzyszenie „NASZA SZKOŁA” Miasto i gmina Jelcz-Laskowice - prowadzenie działalności wychowawczo-oświatowej, szkoleń, kursów, zajęć dydaktycznych itp.

Stowarzyszenie „POMOC SZKOLE” w Minkowicach Oławskich - doprowadzenie do rozbudowy zespołu szkolnego w Minkowicach Oławskich i utworzenie w powstałych budynkach Szkoły Podstawowej i Gimnazjum

Stowarzyszenie pn. „RODZICE na 5” – rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej

9.5 Kultura i sport

Powiat oławski pozostając w pobliżu silnego ośrodka kulturalnego, jakim jest Wrocław, musi wytworzyć własną formę aktywności kulturalnej społeczeństwa. Aktywizacja w tym zakresie powinna odpowiadać dopełnieniu oferty wrocławskiej o

bieżące potrzeby mieszkańców. Dotyczy to czytelnictwa, udziału w aktywnych formach rekreacji i sportu, dostępu do Internetu oraz innych form życia artystycznego. Poniżej przedstawiono dane statystyczne dotyczące udziału w lokalnej ofercie kulturalnej.

Tabela 31 Zaplecze dostępu do kultury w powiecie oławskim

Biblioteki

Lata	placówki	Biblioteki i filie			
		Księgozbiór w woluminach na 1000 ludności	Czytelnicy w tys.	Wypożyczenia w woluminach (w ciągu roku)	
				w tys.	Na 1000 ludności
2001	16	2956	16	309	4263
2002	16	2976	15,5	314	4446

Kina

Lata	Kina					
	obiekty	Miejsca na widowni		Seanse w tys.	widzowie	
		ogółem	Na 1000 ludności		W tys.	Na 1000 ludności
2001	1	338	4,7	0,3	8,1	111,3
2002	2	613	8,7	0,2	5,5	78,3

Źródło: Roczniki statystyczne województwa dolnośląskiego lata 2002, 2003.

Tabela 32 Kluby, członkowie i ćwiczący w klubach sportowych.

Wyszczególnienie	Kluby	Sekcje	Członkowie klubów	Ćwiczący			
				Ogółem	W tym		
					kobiety	Do 18 lat	
						razem	W tym dziewczęta
Powiat oławski	10	14	807	720	162	576	155

Źródło: Rocznik statystyczny województwa dolnośląskiego 2003.

Kultura i sport na terenie powiatu oławskiego realizują się między innymi poprzez uczestnictwo w różnych organizacjach pozarządowych. Poniżej zamieszczono wykaz stowarzyszeń zarejestrowanych na terenie powiatu oławskiego. Bardzo dobrze prezentuje się rozkład terytorialny klubów. W wielu sołectwach działają Ludowe Kluby Sportowe, co ma szczególne znaczenie dla rozwoju społecznego.

Chorągiew Piastów Śląskich - propagowanie wiedzy historycznej o średniowiecznej Europie , kultywowanie *tradycji* rycerskich

Jeździecki Klub Sportowy „HANNA” Oława - popularyzacja sportu jeździeckiego i stałe podnoszenie jego poziomu, promowanie turystyki konnej jak również prowadzenie hipoterapii.

Jeździecki Klub Sportowy „W SIODLE” - organizowanie i popularyzacja rekreacji turystyki konnej oraz hipoterapii

Klub Jeździecki Amazonka Chwałowice - popularyzacja wiedzy z dziedziny jeździectwa

Klub Jeździecki „HUNTER” - popularyzowanie hippiki wśród wszystkich grup wiekowych z uwzględnieniem walorów sportowych

Klub Jeździecki „VOLTA” Miłocice Małe - organizacja i popularyzacja i rozwój sportów konnych oraz rekreacji konnej

Klub Modelarstwa Samochodowego „MIKRUS” - organizowanie , rozwój i popularyzacja modelarstwa samochodowego zdalnie sterowanego wśród młodzieży i dorosłych

Klub Piłkarski Hurtowni „FOTO – HIGIENA” Oława - prowadzenie działalności sportowej i wychowawczej w celu zapewnienia młodzieży możliwości udziału w sporcie kwalifikowanym

Klub Sportowy „AGRO POL” Polwica rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu

Klub Sportowy „OLIMP” Oława - planowanie i organizowanie zajęć sportowo rekreacyjnych dzieci i młodzieży w oparciu o możliwości obiektywne i sprzętowe klubu

Klub Sportowy „PEGAZ” Chwałowice - prowadzenie działalności w zakresie sportu i rekreacji

Kolarski Klub Sportowy im. Jana Ordy – Końskie - popularyzacja sportu kolarskiego

Kolarski Klub Sportowy „Moto-Jelcz-Laskowice - popularyzacja rozwoju sportu kolarskiego

Ludowy Klub Sportowy „AMATOR” Oleśnica Mała - rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu

Ludowy Klub Sportowy „BÓR –ZAODRZE” Oława - rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu , dbanie o rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej

Ludowy Klub Sportowy „BŁĘKITNI” Siedlce - rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu, dbanie o rozwój bazy sportowo- rekreacyjnej

Ludowy Klub Sportowy „Błyskawica” „GAĆ” - rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu, dbanie o rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej

Ludowy Klub Sportowy „BURZA” Bystrzyca - rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu

Ludowy Klub Sportowy „Czarni” Miasto i gmina Jelcz-Laskowice rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu

Ludowy Klub Sportowy „CZARNI” Sobocisko - rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu

Ludowy Klub Sportowy „DOLOMIT” Chwałowice - rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu

Ludowy Klub Sportowy „FOTO-HIGIENA” – rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu, dbanie o rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej, czynny udział w życiu kulturalnym, gospodarczym i społecznym

Ludowy Klub Sportowy „HURAGAN” Minkowice Oławskie - rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu

Ludowy Klub Sportowy „KORONA” –OSIEK - rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu

Ludowy Klub Sportowy „METALOWIEC” Miasto i gmina Jelcz-Laskowice - rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu

Ludowy Klub Sportowy „ODRA” Ścinawa Polska - rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu

Ludowy Klub Sportowy „ORZEŁ” Lizawice - promocja wsi Lizawice poprzez organizowanie różnych imprez o charakterze sportowo-kulturalnym, dbanie o rozwój bazy sportowo –rekreacyjnej w Lizawicach

Ludowy Klub Sportowy „POLONIA- EDBUD Miłoszyce - popularyzacja i rozwój wszelkich dziedzin sportu

Ludowy Klub Sportowy Polonia Miłoszyce - rozwój różnych dyscyplin sportu oraz podnoszenie bazy rekreacyjnej w Miłoszycach

Ludowy Klub Sportowy „REPLAY” Owczary - rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu

Ludowy Klub Sportowy „RZEMIEŚLNIK” Oława - rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu, dbanie o rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej

Ludowy Klub Sportowy „SOKÓŁ” - rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu

Ludowy Klub Sportowy „TĘCZA” Sieciborowice - rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu, dbanie o rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej

Ludowy Klub Sportowy „ZALESIE” Wójcice - rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu, dbanie o rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej

Miejski Klub Sportowy „OŁAWA” realizacja procesu szkolenia sportowego i doskonalenia sprawności psychofizycznej

Miejski Klub Sportowy „VIKTORIA” - rozwój tenisa stołowego oraz stałe podnoszenie jego poziomu

Międzyszkolny Klub Sportowy „OLAVIA” szkolenie utalentowanych dzieci, młodzieży i ich rodziców

Oławska Telewizja Kablowa - upowszechnianie przekazu informacji, prowadzenie działalności oświatowo-kulturalnej i rozrywkowej, poznawanie innych kultur i języków przy wykorzystaniu możliwości technicznych telewizji kablowej

Oławski Klub Tenisowy - popularyzacja tenisa wśród wszystkich grup wiekowych

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Miasto i gmina Jelcz-Laskowice rozwijanie kultury i kultury fizycznej oraz rekreacji poprzez turystykę i krajoznawstwo

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze – Oddział w Oławie - zrzeszenie osób uprawiających organizujących turystykę i zajmujących się krajoznawstwem

Sportowy Klub Bilardowy „OŁAWA” - prowadzenie działalności sprzyjającej rozwojowi sportu, rekreacji i wypoczynku w dziedzinie bilarda

Stowarzyszenie Kupców „OŁAWKA” poświęcone realizowaniu osobistych zamiłowań, uzdolnień i dążeń sprzyjających rozwojowi intelektualnemu członków.

Stowarzyszenie „ATHINA” - organizowanie i inspirowanie działań zmierzających do zagospodarowania czasu wolnego dzieci , młodzieży i dorosłych , propagowanie różnych form tanecznych w szczególności tańca towarzyskiego

Stowarzyszenie Ekologiczne „ETNA” propagowanie świadomości ekologicznej , organizowanie imprez o charakterze ekologicznym

Strzeleckie Bractwo Kurkowe Grodu Miasto i gmina Jelcz-Laskowice - krzewienie uczuć patriotycznych , popularyzowanie tradycji i historii oręża polskiego , propagowanie ochrony przyrody, łowiectwa

Terenowe Ognisko TKKF-Odra w Oławie - organizowanie różnego rodzaju imprez o charakterze sportowym, rekreacyjno-rozrywkowym (np. gimnastyki rekreacyjnej oraz ćwiczeń rekreacyjnych w zakładach pracy).

Towarzystwo Miłośników Ziemi Domaniowskiej poświęcone organizowaniu, integrowaniu i urzeczywistnianiu społecznej inicjatywy na rzecz wszechstronnego rozwoju Gminy Domaniów

9.7 Grupy społeczne, wymagające wsparcia

Dotychczasowe usługi socjalne bazują na redystrybucji środków finansowych i oddziaływaniu na skutki negatywnych zjawisk społecznych, zamiast na ich przyczyny. Nie istnieją również systemowe procedury współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi w sferze socjalnej. Przewidywania zwiększającego się popytu na usługi socjalne, w związku z obserwowanymi tendencjami demograficznymi i pogłębiającymi się patologiami życia społecznego, zmuszają władze do opracowania dojrzałego systemu profilaktyki społecznej, realizowanego przez Ośrodki Pomocy Społecznej przy współuczestnictwie spółdzielni mieszkaniowych, organizacji pozarządowych i społeczności lokalnych.

Konieczne jest rozszerzenie sposobów pomocy, w tym systematyczne pobudzanie działalności wolontariatu.

Szczególną rangę w kwestii pomocy grupom wymagającym wsparcia ma „Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych” uchwalona przez Radę Powiatu w dniu 4 października 2001 r. (Uchwała nr XXX/180/2001) oraz „Powiatowy

program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie oławskim w latach 2004-2008” uchwalony przez Radę Powiatu w dniu 31 marca 2004 r. (Uchwała nr XIX/107/2004). Za grupy wymagające wsparcia uznano:

- Osoby bezrobotne,
- Osoby uzależnione od alkoholu, środków odurzających i subst. psychotropowych,
- Ofiary przemocy,
- Rodziny dysfunkcyjne,
- Osoby niepełnosprawne.

Tabela 33 Niepełnosprawni w powiecie oławskim

Niepełnosprawni	Ogółem	7772
	kobiety	3988
	mężczyźni	3784
Niepełnosprawni z orzeczeniem	Ogółem	6563
	kobiety	3273
	mężczyźni	3290
Niepełnosprawni biologicznie	Ogółem	1209
	kobiety	494
	mężczyźni	715
Osoby dorosłe	Ogółem	7415
	kobiety	3847
	mężczyźni	3568
Osoby dorosłe z orzeczeniem	Ogółem	6289
	kobiety	3165
	mężczyźni	3124
Osoby dorosłe biologicznie	Ogółem	1126
	kobiety	682
	mężczyźni	444
Dzieci niepełnosprawne	Ogółem	357
	dziewczynki	141
	chłopcy	216
Dzieci z orzeczeniem	Ogółem	274
	Dziewczynki	108
	chłopcy	166
Dzieci niepełnosprawne biologicznie	Ogółem	83
	dziewczynki	33
	chłopcy	50

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie

Działania władz powiatowych wspierają organizacje pozarządowe i stowarzyszenia pomocy, wśród których należy wymienić:

Stowarzyszenie „Ducha Świętego - organizowanie pomocy ludziom starym, chorym, kalekim i biednym, a także współpraca z organami samorządu terytorialnego.

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „TĘCZA” - prowadzenie działalności w sferze zadań publicznych na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej mającej utrudnioną komunikację społeczną z przyczyn psychofizycznych.

Niezależnie od tego zarejestrowano stowarzyszenia chorych, wymienione w części dotyczącej opieki zdrowotnej.

9.8 Identyfikacja problemów w części socjalnej

1. Potrzeba poprawy stanu technicznego placówek oświatowych oraz obiektów sportowych.
2. Konieczność modernizacji placówek związanych ze świadczeniem usług zdrowotnych i opiekuńczych.
3. Zmniejszenie znacznego poziomu bezrobocia, z zwłaszcza zahamowanie jego tendencji wzrostowej.
4. Sporządzenie programu zminimalizowania przestępczości.
5. Wsparcie dla stosunkowo licznej grupy osób wymagającej pomocy socjalnej.

III ZAŁOŻENIA I ZADANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Zgodnie z Wieloletnim Planem inwestycyjnym przyjętym przez Radę Powiatu wyznaczono cele długofalowe i pośrednie:

1. Stworzenie warunków bytowo-socjalnych zgodnych z nowoczesnymi standardami.
 - 1.1 Rozwój i modernizacja zasobów mieszkaniowych i użyteczności publicznej.
 - 1.2 Efektywny system opieki społecznej i zdrowotnej.
 - 1.3 Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców.
 - 1.4 Ekorozwój powiatu oławskiego.
2. Stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.
 - 2.1 Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej.
 - 2.2 Efektywna gospodarka gruntami.
 - 2.3 Stworzenie systemu sprzyjającego powstawaniu nowych firm.

Tabela 34 Inwestycje zgłoszone do Planu Rozwoju Lokalnego powiatu oławskiego

Lp.	Lista rankingowa zgłoszonych projektów	Wartość [zł]
1.	Zakup aparatu rentgenowskiego dla SP ZOZ w Oławie	1 000 000
2.	Rozbudowa sieci informatycznej i utworzenie nowych stanowisk komputerowych w Starostwie Powiatowym w Oławie i jednostkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Powiat Oławski	160 000
3.	Przebudowa drogi 1551 D ul. Oławska w Jelczu – Laskowicach. Budowa skrzyżowania z al. Chabrową i ul. Wolności	810 000
4.	Przebudowa drogi 1595 D Skrzypnik – Domaniów.	500 000
5.	Ocieplenie budynku szkoły i internatu ZSP Nr 1 w Oławie przy ul. Kutrowskiego	400 000
6.	Ocieplenie sali gimnastycznej i wykonanie elewacji zewnętrznej ZSP w Jelczu-Laskowicach	135 000
7.	Przebudowa drogi 1549 D Janików – Bystrzyca i 1548 D Bystrzyca – Wójcice	4 500 000
8.	Przebudowa drogi 1581 D - ulicy Zwierzyniec Duży w Oławie	1 760 000
razem		9 265 000

Łącznie zgłoszono 8 projektów na kwotę 9,265 mln złotych. Wśród zadań widać bardzo wyraźną tendencję preferencyjną, ukierunkowaną na infrastrukturę i poprawę stanu technicznego. Jest to zgodne ze strategią oraz wojewódzkim planem zagospodarowania. Skatalogowane inwestycje mieszczą się w najbardziej pożądanym działaniach programów pomocowych ZPORR.

1. Inwestycje w kategorii poprawy infrastruktury

W tabeli umieszczono wyłącznie oszacowane w kosztach i możliwe do wykonania w okresie 2005-2008 inwestycje. Są to w większości pożądane zadania do realizacji, od których zależą następne działania.

Tabela 35 Inwestycje zgłoszone do Planu Rozwoju Lokalnego powiatu oławskiego - infrastruktura

Lp.	Nazwa projektu	Wartość [zł]	
1.	Rozbudowa sieci informatycznej i utworzenie nowych stanowisk komputerowych w Starostwie Powiatowym w Oławie i jednostkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Powiat Oławski	160 000	
Razem:		160 000zł	

2. Inwestycje drogowe

Poniżej przedstawiono projekty z zakresu budowy i modernizacji dróg (ZPORR - działanie 3.1) oraz towarzyszącej infrastruktury drogowej, zgłoszone do planu, uszeregowane według hierarchii ważności.

Tabela 36. Inwestycje zgłoszone do Planu Rozwoju Lokalnego powiatu oławskiego – drogi

Lp.	Nazwa projektu	Wartość [zł]
1.	Przebudowa drogi 1551 D ul. Oławska w Jelczu – Laskowicach budowa skrzyżowania z al. Chabrową i ul. Wolności	810 000
2.	Przebudowa drogi 1595 D Skrzypnik – Domaniów.	500 000
3.	Przebudowa drogi 1549 D Janików – Bystrzyca i 1548 D Bystrzyca – Wójcice	4 500 000
4.	Przebudowa drogi 1581 D - ulicy Zwierzyniec Duży w Oławie	1 760 000
Razem:		7 570 000

Wartość całego planu inwestycyjnego w kategorii budowy i modernizacji dróg wynosi 7 570 000 mln zł. Za najbardziej istotne inwestycje uznano projekt: „Przebudowa drogi 1551 D ul. Oławska w Jelczu – Laskowicach dł. 3,335 km budowa skrzyżowania z al. Chabrową i ul. Wolności”

3. Inwestycje społeczno-socjalne

W tej kategorii zgłoszono do planu zadania inwestycyjne o łącznej wartości 1,535 mln zł. Jako najważniejsze w grupie zadań społeczno-socjalnych uznano zakup aparatu rentgenowskiego.

Tabela 37. Inwestycje zgłoszone do Planu Rozwoju Lokalnego powiatu oławskiego –
socjalne

Lp.	Nazwa projektu	Wartość [zł]	ranking
1.	Zakup aparatu rentgenowskiego dla SP ZOZ w Oławie	1 000 000	
2.	Ocieplenie budynku szkoły i internatu ZSP Nr 1 w Oławie przy ul. Kutrowskiego	400 000	
3.	Ocieplenie sali gimnastycznej i wykonanie elewacji zewnętrznej ZSP w Jelczu-Laskowicach	135 000	
Razem		1 535 000 zł	

IV REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

Poniżej przedstawiono harmonogram zadaniowo-finansowy planu rozwoju lokalnego na lata 2004 - 2008.

Tabela 38 *Inwestycje zgłoszone do Planu Rozwoju Lokalnego powiatu olawskiego – harmonogram*

Lp.	Nazwa projektu	Wartość [zł]	Termin rozpoczęcie	Termin zakończenie
1.	Zakup aparatu rentgenowskiego dla SP ZOZ w Oławie	1 000 000	2005	2005
2.	Rozbudowa sieci informatycznej i utworzenie nowych stanowisk komputerowych w Starostwie Powiatowym w Oławie i jednostkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Powiat Oławski	160 000	2004	2006
3.	Przebudowa drogi 1551 D ul. Oławska w Jelczu – Laskowicach budowa skrzyżowania z al. Chabrową i ul. Wolności	810 000	2005	2005
4.	Przebudowa drogi 1595 D Skrzypnik – Domaniów	500 000	2006	2006
5.	Ocieplenie budynku szkoły i internatu ZSP Nr 1 w Oławie przy ul. Kutrowskiego	400 000	2006	2006
6.	Ocieplenie sali gimnastycznej i wykonanie elewacji zewnętrznej ZSP w Jelczu-Laskowicach	135 000	2006	2006
7.	Przebudowa drogi 1549 D Janików – Bystrzyca i 1548 D Bystrzyca – Wójcice	4 500 000	2006	2007
8.	Przebudowa drogi 1581 D - ulicy Zwierzyniec Duży w Oławie	1 760 000	2004.	2008
Razem:		9 265 000		

Przyjmując średnie czasy realizacji projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej należy założyć następujące punkty kontrolne dla każdego zadania.

Przygotowanie wstępne	16 dni
Analiza/wymagania dokumentacyjne	30 dni
Projektowanie inwestycji	130 dni
Wniosek o dofinansowanie i pozwolenia	150 dni
Przetarg i wybór wykonawcy	120 dni
Wykonanie inwestycji maksimum	365 dni
Rozliczenie i monitoring	14 dni

Do dyspozycji beneficjentów funduszy pozostaje około 800 dni. Przyjmując stały, optymistyczny cykl przygotowawczy dla każdego zadania, oszacowany na 280 dni oraz rozliczeniowy 20 dni, maksymalny czas wykonania robót wynosi 500 dni. Jednak nie jest możliwe odwrócenie cyklu procesu i wejście z robotami przed rozwiązaniem przetargów, dlatego start procedury wykonania planu inwestycyjnego pozostaje od samego początku w pewnym reżimie czasowym i obciążeniem zasobów (Dział Inwestycji Urzędu, a przede wszystkim gremia decyzyjne Urzędu Marszałkowskiego). Wiąże się z tym ściśle przygotowanie w okresie 2004 - 2006 wszystkich przetargów dla inwestycji wymienionych w Planie Rozwoju Lokalnego, przygotowanie kompletnej dokumentacji częściowych oraz uzyskanie wszystkich pozwoleń na budowę. Dodatkowo w całości zagadnienia planowania wdrożenia, należy wziąć pod uwagę rozłączność czasową robót budowlanych (marzec – październik) oraz prac przygotowawczych, tak aby możliwe było podpisywanie umów na roboty między listopadem a kwietniem następnego roku. Wymaga to zsynchronizowania, ponieważ ściśle zależy od zewnętrznych decyzji.

V POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANIAM REALIZOWANYMI NA TERENIE POWIATU

Projekty zawarte w Planie Rozwoju Lokalnego odzwierciedlają bieżące zadania inwestycyjne, nadające się do natychmiastowego wdrożenia i wsparcia finansowego z funduszy strukturalnych. Plan ten jest jednak powiązany z komplementarnymi działaniami, związanymi z inwestycjami innych podmiotów oraz jednostek organizacyjnych, w tym firm prywatnych, zamierzających ubiegać się o środki z funduszu SPO WKP (Sektorowy Program Operacyjny – Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw). Wszystkie te projekty uwzględnione w niniejszym planie mają dodatkowe wsparcie w działaniach operacyjnych komitetów sterujących.

Opracowując niniejszy plan nie sposób pominąć tematykę Programu dla Odry, współfinansowanego z funduszu EFS (Europejski Fundusz Społeczny), którego globalne efekty dotyczą całego powiatu oławskiego.

1. *Inwestycje zawarte w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Powiatu Oławskiego*

Tabela 39 Inwestycje zgłoszone do Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Powiatu Oławskiego – harmonogram

Lp.	Opis zadania inwestycyjnego	2003	2004	2005	2006	Inw. ogółem	Uwagi
1	STAROSTWO POWIATOWE w Oławie						
1	Wykonanie elewacji budynku Cel: poprawa estetyki budynku Starostwa Powiatowego w Oławie oraz poprawa izolacyjności termicznej ścian zewnętrznych. Jednostka wykonująca zadanie - Starostwo Powiatowe w Oławie.		300 000,00			424 000,00	2004
2	Budowa parkingu i ogrodzenia. Cel: zwiększenie ilości miejsc parkingowych przed Starostwem Powiatowym oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku. Jednostka wykonująca zadanie - Powiatowy Zarząd Drogowy w Oławie.		100 000,00			217 000,00	2004 117000 w 2003r. w ramach remontów
3	Zakup aparatu rentgenowskiego dla SPZOZ w Oławie Cel: podniesienie standardów leczenia w szpitalu Jednostka wykonująca zadanie - Starostwo Powiatowe w Oławie.			1 000 000,00		1 000 000,00	2005 150 000 Powiat 100 000 Wojewoda 750 000 fundusze UE
4	Zakup komputerów i oprogramowania "Platforma cyfrowa" dla Starostwa Powiatowego w Oławie Cel: stworzenie społeczeństwa informacyjnego Jednostka wykonująca zadanie - Starostwo Powiatowe w Oławie.		7 320,00	103 360,00	49 320,00	160 000,00	2006 40 000 Powiat 120 000 UE
Łączna kwota inwestycji		0,00	407 320,00	1 103 360,00	49 320,00	1 801 000,00	
2	Komenda Powiatowa PSP w Oławie						
1	Budowa strażnicy KP PSP - prace wewnętrzne i mała architektura Cel: dokończenie inwestycji "Budowa Strażnicy KP PSP w Oławie". Jednostka wykonująca zadanie - KP PSP w Oławie.	414 000,00				414 000,00	2003
2	Strażnica KP PSP w Oławie - wykonanie wyciągu spalin i zasilania awaryjnego w energię elektryczną Cel: dokończenie inwestycji "Budowa Strażnicy KP PSP w Oławie". Jednostka wykonująca zadanie - KP PSP w Oławie.		200 000,00	500 000,00		700 000,00	2004-2005 dotacja

3	JRG Jelcz Laskowice - wykonanie wyciągu spalin i zasilania awaryjnego w energię elektryczną Cel: zabezpieczenie wydobywających się spalin oraz niezależne źródło energii elektrycznej. Jednostka wykonująca zadanie - KP PSP w Oławie.				150 000,00	250 000,00	2006-2007 dotacja
Łączna kwota inwestycji		414 000,00	200 000,00	500 000,00	150 000,00	1 364 000,00	
3	POWIATOWY ZARZĄD DROGOWY						
1	Przebudowa chodnika i budowa kanalizacji w m. Miłoszyce, ul. Wrocławska droga 1535D, dł. 650 mb Cel: polepszenie standardu przejazdu oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Jednostka wykonująca zadanie - PZD w Oławie.		40 000,00			200 000,00	2004 i lata następne po wykonaniu kanalizacji przez MiG Miasto i gmina Jelcz-Laskowice
2	Przebudowa drogi 1560D Godzikowice-Owczary (węzeł Przylesie), dł. 8,3 km. Cel: polepszenie standardu przejazdu oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Jednostka wykonująca zadanie - PZD w Oławie.					5 000 000,00	2007 i lata następne
3	Przebudowa drogi 1538D Miasto i gmina Jelcz-Laskowice - Oleśnica, dł. 5,5 km Cel: polepszenie standardu przejazdu oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Jednostka wykonująca zadanie - PZD w Oławie.					1 100 000,00	2007 i lata następne
4	Przebudowa drogi 1595D Skrzypnik - Domaniów dł. 1,9 km Cel: polepszenie standardu przejazdu oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Jednostka wykonująca zadanie - PZD w Oławie.				500 000,00	500 000,00	2006 125000 Powiat 375000 UE
5	Przebudowa drogi 1549D Janików-Bystrzyca, dł. 5,374 km Cel: polepszenie standardu przejazdu oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Jednostka wykonująca zadanie - PZD w Oławie.					4 500 000,00	Rozpoczęcie 2006 zakończenie 2007 1125000 Powiat 3375000 UE
6	Przebudowa drogi 1551D ul. Oławska w Jelczu Laskowicach dł. 3,335km (budowa skrzyżowania z al. Chabrową i ul. Wolności) Jednostka wykonująca zadanie - PZD w Oławie.			810 000,00		810 000,00	2005 202500 Powiat 607500 UE
7	Przebudowa ul. Nowy Górnik 1575D, dł. 0,6 km Cel: polepszenie standardu przejazdu oraz poprawa					400 000,00	2007 i lata następne

	bezpieczeństwa ruchu drogowego. Jednostka wykonująca zadania PZD w Oławie					
8	Przebudowa drogi 1598D Goszczyna-Wyszkowice-Kończyce-Borek Strzeleński , dł. - 7,5 km Cel: polepszenie standardu przejazdu oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Jednostka wykonująca zadanie - PZD w Oławie.				1 600 000,00	2007 i lata następne
9	Przebudowa drogi 1591D Piskorzówek-Danielowice (Nowojowice), dł. 4 km Cel: polepszenie standardu przejazdu oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Jednostka wykonująca zadanie - PZD w Oławie.				1 000 000,00	2007 i lata następne
10	Przebudowa drogi 1972D Sobocisko-Jaroslawice (Domasław), dł. - 2,5 km Cel: polepszenie standardu przejazdu oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Jednostka wykonująca zadanie - PZD w Oławie.				1 500 000,00	2007 i lata następne
11	Przebudowa drogi 1535D Miłoszyce-Biskupice Oławskie , dł. 18 km łącznie z ul. Witosa w m. Miasto i gmina Jelcz-Laskowice Cel: polepszenie standardu przejazdu oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Jednostka wykonująca zadanie - PZD w Oławie.				4 000 000,00	2007 i lata następne
12	Przebudowa ulicy Zwierzyniec Duży 1581D 1,925 km Cel: polepszenie standardu przejazdu oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Jednostka wykonująca zadanie - PZD w Oławie.			60 000,00	1 760 000,00	Dokumentacja 2005 rozpoczęcie przebudowy po 2007
13	Przebudowa drogi 1594D na odcinku Danielowice Kuchary Michałowice , dł. 3km Cel: polepszenie standardu przejazdu oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Jednostka wykonująca zadanie - PZD w Oławie.				600 000,00	2007 i lata następne
Łączna kwota inwestycji		0,00	40 000,00	870 000,00	500 000,00	22 970 000,
4	ZESPÓŁ SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH w Oławie					
1	Modernizację pomieszczeń w suterrenach Cel: adaptacja pomieszczeń na cele dydaktyczne. Jednostka wykonująca zadanie - ZSO w Oławie.				140 000,00	2007 i lata następne
Łączna kwota inwestycji		0,00	0,00	0,00	0,00	140 000,00
5	ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH NR 1 im. T. Kościuszki w Oławie					

1	Modernizacja kotłowni - zmiana czynnika grzewczego ze stałego na gazowy Cel: zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i zwiększenie efektywności kotłowni. Jednostka wykonująca zadanie - Starostwo Powiatowe w Oławie.	65 000,00				144 881,28	2003 zrealizowano
2	Ocieplenie budynków: dydaktycznego, szkoły i internatu Cel: poprawa estetyki budynków oraz poprawa izolacyjności termicznej ścian zewnętrznych. Jednostka wykonująca zadanie - ŻSP Nr 1 w Oławie.				400 000,00	400 000,00	2006 środki FOŚ, UE
Łączna kwota inwestycji		65 000,00	0,00	0,00	400 000,00	544 881,28	
6	ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH w Jelczu-Laskowicach						
1	Ocieplenie sali gimnastycznej i wykonanie elewacji zewnętrznej Cel: poprawa estetyki budynków oraz poprawa izolacyjności termicznej ścian zewnętrznych. Jednostka wykonująca zadanie - ŻSP w Jelczu-Laskowicach.				135 000,00	135 000,00	2006 środki FOŚ, UE
Łączna kwota inwestycji		0,00	0,00	0,00	135 000,00	135 000,00	
INWESTYCJE OGÓŁEM		479 000,00	647 320,00	2 473 360,00	1 234 320,00	26 954 881,28	
Środki własne z budżetu Powiatu Oławskiego			263 830,00	438 340,00	271 080,00		
Środki z innych źródeł finansowania (dotacje, FOŚ, FGİK, UE i inne)			375 990,00	2 042 520,00	963 240,00		

2. Inwestycje z WPI Miasta Oława

Miasto Oława planuje również w ramach „Programu Ochrony Wód Zlewni Rzek Ślęzy i Oławy” budowę gminnego systemu gospodarki ściekowej, finansowanego przy pomocy kredytu udzielonego przez EBOiR (Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju), dotacji z Funduszu Spójności, oraz pożyczki udzielonej przez NFOŚiGW (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) na finansowanie pomostowe.

Inwestycja obejmuje swoim zasięgiem 7 rejonów wydzielonych na obszarze miasta Oława. Rejony te po realizacji powyższych zadań w 2009 roku będą liczyć 2 930 mieszkańców. Do oczyszczalni dodatkowo dopłynie około 550 m³/d ścieków. Ponadto wybudowane zostanie ponad 24,6 km kanałów grawitacyjnych, 5,0 km przyłączy, ponad 0,4 km przewodów tłocznych z zabudowaną na nich 3 przepompowniami ścieków. Oprócz zadań dotyczących sieci kanalizacyjnej przewiduje się zadania z zakresu gospodarki wodnej. Zadanie polegać będzie na modernizacji istniejącej sieci wodociągowej. Łączna długość realizowanej sieci wodociągowej wyniesie ponad 9,5 km. Całkowity koszt inwestycyjny tych prac został oszacowany na ponad 37 mln PLN. Powyższy zakres stanowi całość pakietu zadań przewidzianych w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym do realizacji w mieście. Realizacja przewidywana jest na lata 2006-2008.

Nie mniej ważnym przedsięwzięciem kompleksowym Miasta Oława jest plan rewitalizacji obszarów powojсковych oraz zdegradowanych. W ramach rewitalizacji odnowione zostanie stare miasto oraz rejony atrakcyjne dla rekreacji. Jest to idealne uzupełnienie działań planu stworzenia atrakcji aktywnej turystyki w powiecie oławskim. Dodać należy do tych działań zadanie stworzenia centrum rekreacji i sportu z aquaparkiem w Oławie.

Tabela 40 Inwestycje zgłoszone do Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Miasta Oława

Harmonogram finansowy na lata 2005 - 2012 dla Wieloletniego Planu Inwestycyjnego – Miasto Oława

Działanie 3.2 (PRL)			
Lp.	Ranking	Nazwa projektu	Wartość całkowita [zł]
1	46,5	Rozbudowa Zakładu Uzdatniania Wody w Nowym Otku wraz z budową rurociągu tłoczego DN - 400 o dł. 4 km z rur PEHD	4 000 000
2	38,0	Budowa łącznika drogowego "mała obwodnica Oławy"	2 000 000

3	37,5	Budowa ścieżek rowerowych	900 000
4	32,0	Budowa przystani żeglarskiej przy nadbrzeżu kanału rz.Odry	300 000
5	27,0	Zagospodarowanie terenu przy ul.Iwaszkiewicza w sąsiedztwie marketu „Jakub”	400 000

Działanie 3.3 (Lokalny Plan Rewitalizacji)

Lp.	Ranking	Nazwa projektu	Wartość całkowita [zł]
1	45,5	Adaptacja obiektów pokoszarowych (wraz z ujeżdżalnią) przy ul. 3 Maja na Centrum Kultury Regionalnej	3 000 000
2	42,5	Rewaloryzacja Starówki z ratuszem	10 000 000
3	42,5	Odbudowa nawierzchni drogowych Starówki	1 500 000
4	37,0	Spółeczne Centrum Kultury (przebudowa Kina Odra)	4 500 000
5	36,5	Monitoring na terenie obszarów rewitalizowanych	
6	35,0	Adaptacja na cele rekreacyjne zrehabilitowanego wysypiska śmieci przy ul.Oleśnickiej	150 000
7	33,0	Centrum Integracji Społecznej - noclegownia przy ul.Żołnierzy AK	150 000
8	31,0	Kompleksowe zagospodarowanie placów zabaw na obszarach terenów rewitalizowanych	500 000
9	29,5	Odnowienie elewacji Sanktuarium MBP	100 000
10	29,0	Remont Ośrodka Kultury	1 230 000

Działanie 1.4 ZPORR Rozwój turystyki i kultury (potrzebny plan zagospodarowania przestrzennego)

Projekty infrastrukturalne o minimalnej wartości całkowitej 1 mln euro, pod warunkiem, że ich realizacja ma znaczący wpływ ekonomiczny na rozwój regionalny i prowadzi do tworzenia stałych miejsc pracy
Projekty przyczyniające się do rozwoju i modernizacji infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form turystyki, w tym budowa i modernizacja obiektów sportowych i rekreacyjnych
Projekty dotyczące budowy, rozbudowy i modernizacji publicznej infrastruktury kulturalnej przyczyniającej się do aktywnego udziału społeczeństwa w kulturze

Lp.	Ranking	Nazwa projektu	Wartość całkowita [zł]
1	48,5	Oławskie centrum sportowo-rekreacyjne (basen kryty, basen otwarty, korty tenisowe, zagospodarowanie parku (wraz z oświetleniem) - miasteczko ruchu drogowego, amfiteatr, itp.)	22 000 000

Działanie 3.5.1 (bez PRL i LPR)

Lp.	Ranking	Nazwa projektu	Wartość całkowita [zł]
1	40,5	Remonty obiektów szkolnych	3 000 000
2	38,5	Budowa nowej siedziby Miejskiej Biblioteki Publicznej w Oławie	1 500 000
3	36,5	Modernizacja obiektów sportowych na terenie placówek oświatowych	800 000
4	36,5	Modernizacja kompleksu sportowego OCKF oraz strzelnicy miejskiej przy ul. Rybackiej	2 050 000

Projekty realizowane z Funduszu Spójności (lub 2 zadanie z Działania 1.1. ZPORR)

Lp.	Ranking	Nazwa projektu	Wartość całkowita [zł]
1	51,5	Ochrona zlewni Śleza - Oława	37 000 000
2	51,0	Budowa obwodnicy miasta Oława	

Pozostałe projekty

Lp.	Ranking	Nazwa projektu	Wartość całkowita [zł]
1	33,5	Remont budynków będących własnością gminy	1 000 000
2	30,5	Budowa mieszkań socjalnych	1 000 000
3	19,5	Budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne w ramach TBS	22 500 000

3. Inwestycje z WPI Gminy Oława

W inwestycjach gminy Oława zdecydowaną przewagę w rankingu projektów mają projekty infrastrukturalne dotyczące kanalizacji. Jest to działanie podstawowe, na bazie którego można budować dalszy rozwój gminy. Dodatkowo jest to całkowicie spójne z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego w zakresie ochrony środowiska i podniesienia standardu czystości wód. Poniżej przedstawiono tabelę zadań umieszczonych w wieloletnim planie inwestycyjnym gminy Oława.

Tabela 41. Inwestycje zgłoszone do Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Gminy Wiejskiej Oława

Harmonogram finansowy na lata 2005 - 2013 dla Wieloletniego Planu Inwestycyjnego			
Lp.	Ranking	Nazwa projektu	Wartość całkowita [zł]
1	45,0	Sieć kanalizacji sanitarnej dla m. Bystrzyca, Janików, Stary Otok, Stary Górnik z kolektorem sanitarnym do m. Błota na terenie gminy Brzeg	22 014 000
2	43,0	Sieć kanalizacji sanitarnej Siedlce, Zakrzów, Marcinkowice, Stanowice, Stanowice lotnisko, Jankowice, Lizawice, Sobocisko, Zabardowice, Miłonów, Marszowice, Gaj Oławski, Jaczkowice, Godzinowice, Niwnik, Bolechów, Drzemlikowice, Siecieborowice wraz z kolektorami tranzytowymi i oczyszczalnią ścieków na terenie lotniska ETAP I – budowa oczyszczalni ścieków Stanowice wraz z kanalizacją sanitarną w m. Marcinkowice, Stanowice i terenie Strefy Rozwoju Gospodarczego.	11 505 000
3	40,0	Modernizacja – przebudowa drogi gminnej nr 111267-D relacji Owczary – Oleśnica Mała	850 000
4	39,0	Budowa hali sportowej z zapleczem i infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Marcinkowice	4 425 000
5	37,0	Sieć wodociągowa Jaczkowice – Godzinowice – Niwnik	745 000
6	37,0	Sieć kanalizacji sanitarnej dla m. Godzikowice, Ścinawa Polska, Ścinawa, z tranzytami do kanalizacji miejskiej w Oławie	10 850 000
8	34,0	Sieć wodociągowa dla m. Siedlce, Zakrzów, Marcinkowice, Stanowice, Stanowice - lotnisko, Jankowice łącznie z SUW w m. Siedlce. Rozbudowa sieci na terenie lotniska	400 000
9	33,0	Budowa sali gimnastycznej przy szkole podstawowej w Gać	3 000 000
10	30,0	Remont i adaptacja budynku na gimnazjum gminne przy ul. Lwowskiej 10 w Oławie	4 700 000
11	27,0	Budowa studni przemysłowej z częściowym uzdatnianiem wody w strefie rozwoju gospodarczego w Stanowicach	300 000
12	23,0	Budowa obiektu wielofunkcyjnego w Godzikowicach	2 000 000
13	23,0	Wodociąg Oleśnica Mała	250 000

14		Spinka wodociągowa Maszków – Psary	100 000
15		Wodociąg Godzikowice – rozbudowa sieci	100 000
16	21,0	Wykonanie trybun na stadionie, wykonanie boisk do gier oraz oświetlenia, budowa szatni w m. Gać	200 000
17	18,0	Infrastruktura sportowa przy sali gimnastycznej z modernizacją kotłowni w Szkole Podstawowej w m. Drzemlikowice	1 850 000
		Zadania inne na lata 2004 – 2006	
1		Platforma cyfrowa	130 000
		REALIZACJA 2007-2013	
1		Sieć wodociągowa w m. Bystrzyca – rozbudowa sieci	190 000
2		Kanalizacja Owczary wraz z kolektorem do oczyszczalni ścieków w Oleśnicy Małej	3 000 000
3		Modernizacja kotłowni w Zespole Szkół w Bystrzycy	
4		Wykonanie trybun na stadionie, montaż lamp oświetleniowych. Wykonanie kortu wraz z ogrodzeniem w m. Marcinkowice	65 000
5		Budowa szatni i pomieszczeń gospodarczych wraz z zapleczem kulturalny na boisku w m. Lizawice	1 200 000
6		Odbudowa Grodziska Ryczyńskiego	
7		Budowa sali sportowej przy szkole podstawowej w m. Sobocisko	
8		Budowa sali sportowej przy szkole podstawowej w m. Osieku	
9		Modernizacja i rozbudowa SUW Bystrzyca	

4. Inwestycje z WPI Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice

Miasto i Gmina Jelcz-Laskowice przedstawiła w swoim wieloletnim planie inwestycyjnym 2003-2006 następujący pakiet projektów, uwzględniający zadania Powiatu Oławskiego

Tabela 42 Inwestycje zgłoszone do Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice

Lp.	Nazwa projektu	Wartość całkowita [zł]
1	Budowa kanalizacji deszczowej wraz z modernizacją chodnika w Miłoszycach, ul. Wrocławska – droga 47101, dł. 650 m	200 000
2	Modernizacja drogi 47185 Jelcz – Laskowice – Oleśnica, dł. 5,5	2 000 000
3	Modernizacja ul. Oławskiej w Jelczu – Laskowicach, dł. 3km	2 000 000
4	Modernizacja drogi 47101 Miłoszyce – Biskupice Oławskie, dł. 18 km łącznie z ul. Witosa w Jelczu – Laskowicach	4 000 000
5	Przebudowa skrzyżowania ulic: Oławskiej, Chabrowej i Alei Wolności w Jelczu – Laskowicach	810 000

5. Inwestycje z WPI Gminy Domaniów

Gmina Domaniów w dniu 1.07.2004 zatwierdziła wieloletni plan inwestycyjny, w którym zapisano następujące istotne z punktu widzenia Powiatu Oławskiego projekty:

Tabela 43 Inwestycje zgłoszone do Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Gminy Domaniów

Lp.	Nazwa projektu	Wartość całkowita [zł]
1	Rozbudowa Szkoły Podstawowej Wierzbno	1.654.244,00
2	Budowa wodociągu Radłowice-Chwastnica	807.980,25
3	Budowa wodociągu Kuny-Brzenice-Pełczyce	1.200.000,00
4	Likwidacja składowiska odpadów w Danielowicach	4 000 000

VI PODSTAWOWE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Podstawowymi wskaźnikami osiągnięcia celów zamierzonych inwestycji są założone w strategii dające się zmierzyć wzrosty w obszarach, na które omawiane w Planie Rozwoju Lokalnego zadania inwestycyjne mają istotny wpływ. Wskaźniki oceny inwestycji można pogrupować według rodzajów inwestycji. W ten sposób otrzymujemy 6 klas wskaźników związanych bezpośrednio z:

- Inwestycjami drogowymi,
- Inwestycjami dotyczącymi zaopatrzenia w wodę,
- Inwestycjami dotyczącymi kanalizacji i oczyszczania ścieków,
- Inwestycjami dotyczącymi gospodarki odpadami,
- Inwestycjami proekologicznymi,
- Inwestycjami dotyczącymi sfery społecznej i turystycznej.

Ponadto, należy wyróżnić jeszcze jedną grupę: wskaźników globalnych, czyli takich, których zmiany są uwarunkowane realizacją wielu inwestycji.

Aby rzetelnie ocenić wpływ danej inwestycji na zmianę wybranego zestawu wskaźników należy porównać stan sprzed inwestycji ze stanem po inwestycji stosując odpowiednie metody statystyczne w celu zbadania czy zmiany są istotne. Poniżej zostały przedstawione wskaźniki poszczególnych klas, które będą wykorzystane do oceny zaproponowanych w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym działań.

W analizach szczegółowych, wielowskaźnikowych, zamieszczanych w studiach wykonalności konkretnych projektów inwestycyjnych, ważną kategorią są wskaźniki efektywności, obliczane na zasadzie ilorazu zdyskontowanych kosztów poniesionych na uzyskaną jednostkę efektu, np. koszt jednostkowy na przyłączenie jednego mieszkańca do

sieci, koszt jednostkowy oczyszczenia 1m³ ścieków, koszt jednostkowy przejazdu na drodze itp. Stąd ważnym jest precyzyjne określenie kwantyfikowalności projektu dla celów monitoringu.

1. Wskaźniki globalne

W tej kategorii mieszczą się globalne wskaźniki strategiczne, których zmienność dotyczy uwzględnienia realizacji wielu działań inwestycyjnych jednocześnie. Działanie te pozostają w ścisłej korelacji, przekładając się na preferencje mieszkańców oraz atrakcyjność terenu.

3. Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku realizacji projektów.
4. Cena gruntów inwestycyjnych na obszarze inwestycyjnym.
5. Wzrost ceny gruntów inwestycyjnych.
6. Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych w obszarze oddziaływania.
7. Ogólna liczba pracujących w zdefiniowanym obszarze oddziaływania.
8. Liczba nowych miejsc pracy w zdefiniowanym obszarze oddziaływania.
9. Liczba nowozatrudnionych w obszarze oddziaływania (zmiana w ciągu 2 lat).
10. Wzrost liczby turystów na zdefiniowanym obszarze (po roku).
11. Wytworzona wartość dodana powiatu (po roku).
12. Wielkość migracji w powiecie.

2. Inwestycje drogowe

Poniżej przedstawiono wybrane wskaźniki osiągnięć dla projektów z zakresu budowy i modernizacji dróg (ZPORR – działanie 3.1) zgłoszone do Planu. Na podstawie określonej poniżej palety wskaźników, każde zadanie inwestycyjne będzie oceniane indywidualnie.

1. Zmniejszenie nakładów na bieżące utrzymanie (naprawy nawierzchni) drogi, prace remontowe i obsługę bieżącą.

2. Zmiana natężenia hałasu na obszarze oddziaływania inwestycji w okresie 1 roku od zakończenia projektu.
3. Średni czas przejazdu między dwoma ustalonymi punktami w gminie.
4. Liczby pojazdów korzystających z drogi.
5. Nośność zmodernizowanych dróg.
6. Liczby wypadków drogowych (w okresie 1 roku).
7. Zanieczyszczenie na obszarze zdefiniowanym (po roku) .
8. Zmiana zanieczyszczenia (np. CO₂, NO_x) na obszarze oddziaływania inwestycji w okresie 1 roku od zakończenia projektu.
9. Natężenie hałasu na obszarze zdefiniowanym (po roku).

3. Inwestycje dotyczące zaopatrzenia w wodę

Można przyjąć, że w przypadku zaopatrzenia w wodę najważniejszymi wskaźnikami są liczby lokali przyłączonych do sieci oraz stopień wysycenia potrzeb w tym zakresie. Tym niemniej, dla oceny krótkoterminowych efektów poniższe kryteria mogą stanowić bazę monitoringu.

1. Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci wodociągowej.
2. Stosunek ilości budynków podłączonych do wody do wszystkich budynków w powiecie.
3. Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci wodociągowej.
4. Liczba gospodarstw domowych/budynków obsługiwanych przez stację uzdatniania wody.
5. Powierzchnia terenów inwestycyjnych objęta działaniem stacji uzdatniania wody.
6. Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej .
7. Ilość wody konsumowanej (w okresie 1 roku).
8. Długość sieci wodociągowej na terenie powiatu.
9. Wartości sprzedanej wody w okresie.
10. Wartości dodanej ze sprzedaży wody przez gminy.

4. Inwestycje dotyczące kanalizacji i oczyszczania ścieków

Przy ocenie skutków inwestycji z zakresu oczyszczania ważne są nie tylko liczby przyłączonych użytkowników, ale przede wszystkim skuteczność dalszej utylizacji ścieków. Dlatego dokonując kwantyfikacji efektów należy zwrócić uwagę na parametry fizykochemiczne procesów oczyszczania.

1. Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej.
2. Stosunek ilości budynków podłączonych do kanalizacji do wszystkich budynków w powiecie.
3. Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci kanalizacji sanitarnej.
4. Liczba gospodarstw domowych/budynków obsługiwanych przez oczyszczalnię ścieków.
5. Powierzchnia terenów inwestycyjnych objęta działaniem oczyszczalni ścieków.
6. Wykorzystanie mocy przerobowej zmodernizowanej oczyszczalni ścieków.
7. Przepustowość zmodernizowanej oczyszczalni ścieków.
8. Ilości nieoczyszczonych ścieków.
9. Wartość fizykochemicznych oczyszczanych ścieków.
10. Redukcja wartości parametrów fizykochemicznych (np. BZT₅, ChZT, zawiesina, azot, fosfor) oczyszczanych ścieków bezpośrednio po zakończeniu projektu.
11. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej.
12. Ilość ścieków odprowadzonych i / lub oczyszczonych.
13. Wartość parametrów fizykochemicznych ścieków w punkcie pomiarowym poniżej punktu zrzutu ścieków.
14. Zmniejszenie wartości fizykochemicznych (do wyboru: BZT₅, ChZT, zawiesina, azot, fosfor) w punkcie pomiarowym poniżej punktu zrzutu ścieków 1 rok po zakończeniu projektu.
15. Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu.
16. Przychody gmin z tytułu sprzedaży usług.

5. Inwestycje dotyczące gospodarki odpadami

W zasadzie inwestycje w zakresie gospodarki odpadami są częścią większej strategii gminy, wynikającej z odpowiednich dyrektyw UE. Dlatego w ocenie parametrów zwraca się szczególną uwagę na recykling oraz selekcję.

1. Liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez wysypisko śmieci.
2. Powierzchnia terenów inwestycyjnych objęta działaniem wysypiska śmieci.
3. Liczba gospodarstw domowych objętych programem selektywnej zbiórki odpadów.
4. Ilości odpadów poddawanych segregacji .
5. Ilości odpadów poddawanych recyklingowi.
6. Liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez zakład utylizacji/spalarnię odpadów.
7. Liczba pojemników stosowanych do selektywnej zbiórki odpadów.
8. Liczba mieszkańców objętych selektywną zbiórką odpadów.
9. Ilość przetworzonych odpadów.
10. Ilość odpadów odbieranych na wysypiskach.
11. Liczba nielegalnych wysypisk śmieci zlikwidowanych.
12. Przychód z tytułu gospodarki odpadami.

6. Inwestycje dotyczące sanitacji i zabezpieczenia przed powodzią.

Są w zasadzie wynikiem złożonym ogólnej sanitacji terenu. Dlatego należy przy ocenie uwzględniać mieszane wskaźniki efektów.

1. Powierzchnia terenu zabezpieczona przed powodzią.
2. Liczba miejscowości zabezpieczonych przed powodzią.
3. Ilość energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

4. Liczba osób pozytywnie oceniających rezultaty w zakresie poprawy ochrony przeciwpowodziowej.
5. Pojemność zbiorników „małej retencji”.
6. Klasa czystości wód rzek leżących na terenie zdefiniowanym przez beneficjenta.
7. Podniesienie klasy czystości wód rzek leżących na terenie objętym inwestycją wskazanych przez beneficjenta w pierwszym roku po zakończeniu realizacji projektu.

7. Inwestycje dotyczące sfery społecznej i turystycznej

Te inwestycje dotyczą bardzo szczególnej kwestii - swobodnego wyboru miejsca wypoczynku. Dlatego dobre kryteria wyniku działania inwestycji są dość skomplikowane. Poniżej przedstawiono niektóre, najbardziej spektakularne i niezbyt trudne do wyznaczenia.

1. Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki.
2. Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami.
3. Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych.
4. Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej.
5. Liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki.
6. Stałe miejsca pracy w obszarze kultury i turystyki.
7. Liczba mieszkań, placówek oświatowych i przedsiębiorstw podłączonych do Internetu.

VII PLAN FINANSOWY NA LATA 2004 - 2006 I NA NASTĘPNE PLANOWANE LATA

Prognoza finansowa na lata 2004 - 2008 została przygotowana w oparciu o projekt budżetu na rok 2004 oraz strategię zarządzania finansami powiatu, która zakłada wprowadzenie ograniczeń wydatków bieżących. Uzyskana nadwyżka wolnych środków będzie inwestowana w projekty inwestycyjne współfinansowane ze środków pomocowych Unii Europejskiej.

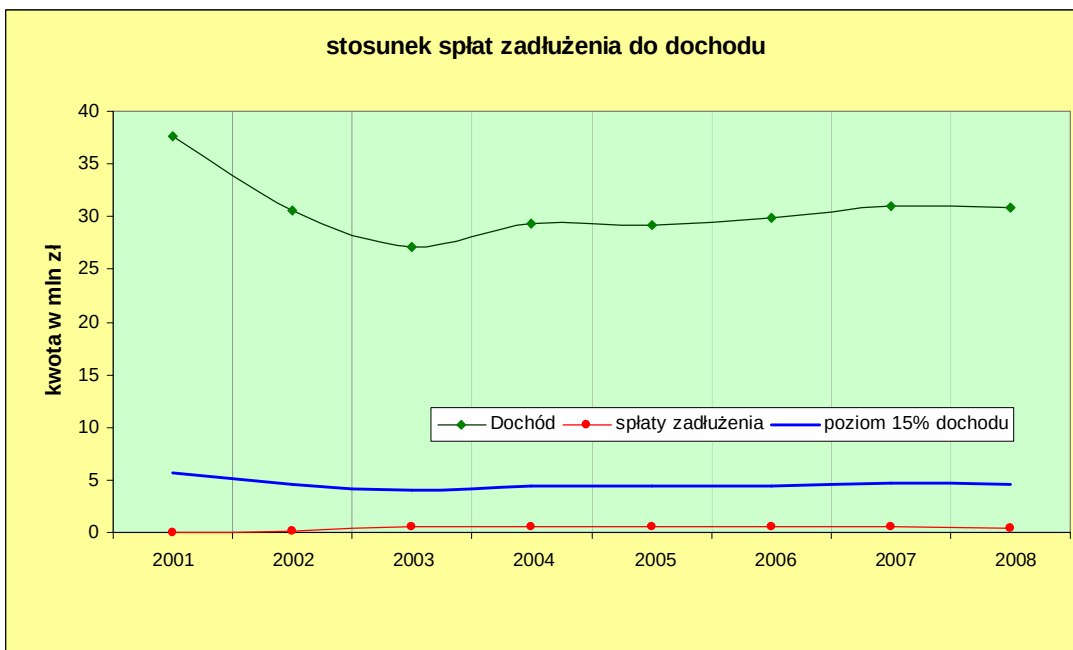
Zgodnie z art. 113 Ustawy o finansach publicznych (Dz.U. z roku 2003, nr 15, pozycja 148, z późniejszymi zmianami), łączna kwota przypadających do spłaty w danym roku budżetowym rat kredytów i pożyczek oraz potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego poręczeń wraz z należnymi w danym roku odsetkami od tych kredytów i pożyczek, oraz należnych odsetek i dyskonta, a także przypadających w danym roku budżetowym wykupów papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, nie może przekroczyć 15% planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego.

W kontekście art. 114 cytowanej ustawy, łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec roku budżetowego nie może przekraczać 60% dochodów tej jednostki w tym roku budżetowym.

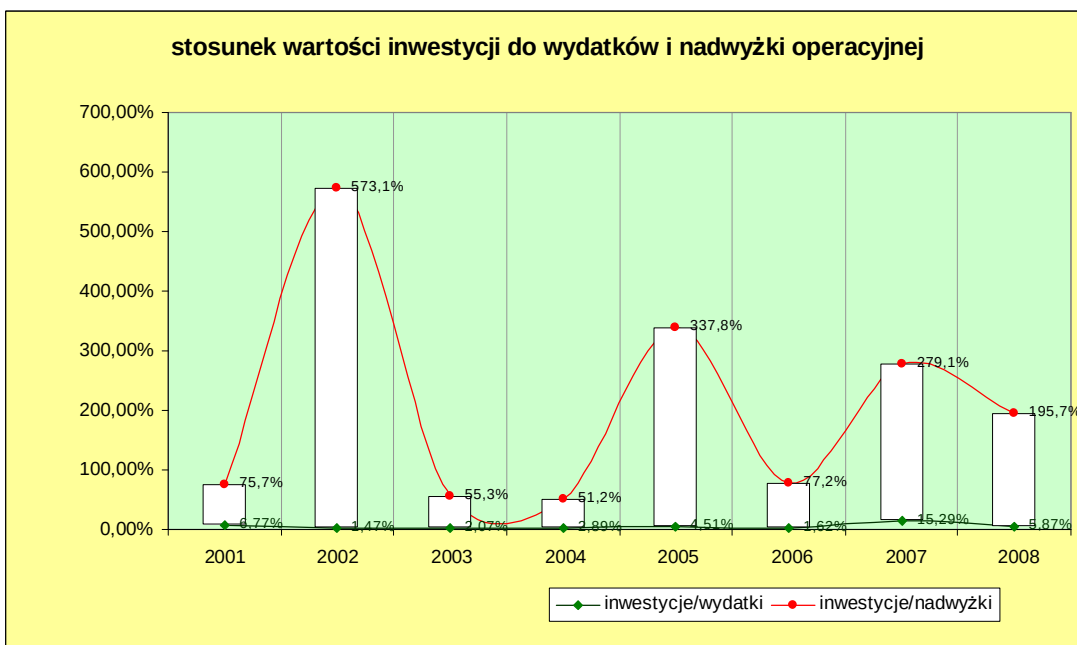
Poniżej przedstawiono wykresy zależności, wykazujące pełną wiarygodność finansową Powiatu Oława na lata 2004 - 2008.

Rys. 21 Ilustracja poziomu zadłużenia do wykazanej nadwyżki operacyjnej (tabela 39)

Rys. 22 Ilustracja poziomu zadłużenia do dochodów (tabela 39)

Rys. 23 Stosunek wartości inwestycji do wydatków i nadwyżki operacyjnej (tabela 39)

W tej kwestii Powiat Oławski utrzymuje w całym zakresie 2004 - 2008 właściwą proporcję, gwarantującą jej wysoką wiarygodność finansową.

Tabela 44 Propagacja przepływów pieniężnych dla Powiatu oławskiego do roku 2008

Pozycja rachunkowa	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
A. DOCHODY BEZ NADWYŻEK	37645177	30606404	27174551	29313482	29137655	29898331	31035267	30863210
1. Subwencje i dotacje	34112898	27574837	23978061	21830741	21461555	21964743	22555649	23006762
subwencje ogółem	16055645	13571678	15041144	14360460	14791274	15161056	15615888	15928206
dotacje i środki pozabudżetowe	18057253	14003159	8936917	7470281	6670281	6803687	6939761	7078556
2. Dochody powiatu	3532279	3031567	3196490	7482741	7676100	7933588	8479618	7856448
Udział w podatkach budżetowych państwa	439194	433076	431109	4060530	4962841	5161355	5367809	5475165
Dochody z majątku gminy	1171025	449716	511588	1350388	600000	616709	913175	138676
Pozostałe dochody	1922060	2148775	2253793	2071823	2113259	2155524	2198634	2242607
B. WYDATKI	34555553	30527877	26193524	27746023	28753631	29282706	29422767	29963835
Rzeczowe	11621236	9752753	9006855	8761355	9199423	9337414	9477475	9619637
Osobowe	22934317	20775124	17186669	18984668	19554208	19945292	19945292	20344198
C. NADWYŻKA OPERACYJNA (A – B)	3089624	78527	981027	1567459	384024	615625	1612500	899375
D. OBSŁUGA ZADŁUŻENIA (w tym)	30431	122855	583534	567000	543750	515625	487500	459375
Splata rat kapitałowych			375000	375000	375000	375000	375000	375000
Splata odsetek	30431	122855	208534	192000	168750	140625	112500	84375
E WOLNE ŚRODKI INWESTYCYJNE (C-D)	3059193	-44328	397493	1000459	-159726	100000	1125000	440000
F INWESTYCJE finansowane z:	2337858	450000	542586	803154	1297274	475000	4500000	1760000
Środki własne	915675		59586	522000	412500	100000	1125000	440000
Kredyty i obligacje					584774	375000	3375000	1320000
Dotacje i środki pozabudżetowe	1422183	450000	483000	281154	300000			
G WOLNE ŚRODKI netto (E – F)	721335	-494328	-145093	197305	-1457000	-375000	-3375000	-1320000
H Otrzymane kredyty, pożyczki								
I Wyemitowane obligacje								
J Przychody z innych źródeł niż fundusze UE								
K Przychody z funduszy UE					1457000	375000	3375000	1320000
L Roczne przepływy (G+H+I+J+K)	721335	-494328	-145093	197305	0	0	0	0

Tabela 45 Wykaz nieruchomości należących do powiatu

Wykaz nieruchomości należących do powiatu
(tylko nadających się jako zabezpieczenie kredytu, do sprzedaży lub wynajmu)

Lp.	Nazwa	Powierzchnia	Roku budowy	% amortyzacji	Wartość w zł
1.	działka 1/15 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1352 ha			71 804,00
2.	działka 1/16 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1355 ha			71 963,00
3.	działka 1/17 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1456 ha			77 327,00
4.	działka 1/18 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1298 ha			68 936,00
5.	działka 1/19 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1451 ha			74 643,00
6.	działka 1/21 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1057 ha			55 432,00
7.	działka 1/22 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1000 ha			52 109,00
8.	działka 1/23 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1027 ha			52 660,00
9.	działka 1/24 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1556 ha			77 451,00
10.	działka 1/25 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1066 ha			53 061,00
11.	działka 1/26 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1493 ha			74 315,00
12.	działka 1/27 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1098 ha			54 106,00
13.	działka 1/28 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1380 ha			68 691,00
14.	działka 1/30 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1028 ha			54 596,00
15.	działka 1/31 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1000 ha			53 110,00
16.	działka 1/32 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1000 ha			53 110,00
17.	działka 1/33 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1028 ha			54 596,00
18.	działka 1/34 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1100 ha			54 753,00
19.	działka 1/35 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1100 ha			56 587,00
20.	działka 1/36 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1100 ha			56 587,00
21.	działka 1/37 AM-32 Oława ul. Baczyńskiego	0,1100 ha			56 587,00
22.	działka 8/1 AM-22 Oława ul. Baczyńskiego	0,3104 ha			180 737,00
23.	działka 16/4 AM-44 Oława ul. Zwierzyniecka	0,0541 ha			28 938,00
24.	działka 11 AM-70 Oława ul. Sikorskiego 8	0,1878 ha		2,5	552 094,00
25.	działka 136/4 AM-2 Domaniów, na nieruchomość zabudowana budynkiem przychodni	0,2700 ha		2,5	139 971,00
RAZEM		3,3268 ha			2 194 164,00

W tabeli zadań inwestycyjnych przyjęto założenia dokładnie odpowiadające danym z Wieloletniego Planu Inwestycyjnego. Wynikają zeń bezpieczne założenia finansowania z własnego budżetu oraz bezpieczne kredytowanie.

Powiat Oławski dysponuje przy tym odpowiednim zabezpieczeniem kredytowym na poziomie 2 mln zł, co praktycznie daje podstawy do realizacji całości Planu oraz gwarancje trwałości projektów.

Tabela 46. Źródła finansowania inwestycji, zgłoszonych do Planu Rozwoju Lokalnego

Lp.	Nazwa projektu	Wartość [zł]	Termin		Finansowanie projektu (kwoty)				
			rozpoczęcia	zakończenia	budżet	dotacja (WFOŚiGW) WFOGR	kredyt	pożyczka (WFOŚiGW) + inne	Fundusze strukturalne
1.	Zakup aparatu rentgenowskiego dla SP ZOZ w Oławie	1 000 000	2005	2005	150 000	100 000			750,0
2.	Rozbudowa sieci informatycznej i utworzenie nowych stanowisk komputerowych w Starostwie Powiatowym w Oławie i jednostkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Powiat Oławski	160,0	2004	2006	40 000				120,0
3.	Przebudowa drogi 1551 D ul. Oławska w Jelczu – Laskowicach budowa skrzyżowania z al. Chabrową i ul. Wolności	810,0	2005	2005	202 500				607,5
4.	Przebudowa drogi 1595 D Skrzypnik – Domaniów	500,0	2006	2006	125 000				375,0
5.	Ocieplenie budynku szkoły i internatu ZSP Nr 1 w Oławie przy ul. Kutrowskiego	400,0	2006	2006	100 000				300,0
6.	Ocieplenie sali gimnastycznej i wykonanie elewacji zewnętrznej ZSP w Jelczu-Laskowicach	135,0	2006	2006	33 750				101,25
7.	Przebudowa drogi 1549 D Janików – Bystrzyca i 1548 D Bystrzyca – Wójcice	4.500,0	2006	2007	1 125 000				3.375,0
8.	Przebudowa drogi 1581 D - ulicy Zwierzyniec Duży w Oławie	1.760,0	2007 r.	2008	440 000				1.320,0
Razem:		9 265 000			2 216 250				6 948 750

VIII SYSTEM WDRAŻANIA

System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego oparty będzie na typowej strukturze rozproszonego zarządzania projektami, w oparciu o procedurę stworzoną w tym celu przez powiat. Procedura ta powinna odpowiadać normie ISO lub podobnej tak, aby w przypadku certyfikacji urzędu stanowiła integralny punkt systemu zarządzania jakością. Całością zagadnień związanych z bieżącym poziomem wykonania zadań z planu rozwoju lokalnego zarządza system informatyczny typu CRM z funkcją zarządzania projektami albo prowadzona jest ewidencja zdarzeń w oparciu o standard „Microsoft Project”. W przypadku braku możliwości zarządzania przy użyciu narzędzi informatycznych, odpowiednie dane wprowadza się ręcznie do formularzy utworzonej procedury.

System wdrażania posiada rozwiązania wariantowe, na wypadek odstąpienia od wykonania części zadań lub konieczności modyfikacji planu finansowego. Poszczególne warianty rezerwowe zostaną opracowane dla każdego projektu osobno przez zespół wdrażający.

Każde zadanie z palety posiada własny układ kwantyfikowalnych wskaźników monitoringu bieżącego oraz spodziewanych efektów finalnych. Zespół wdrażający wykonuje okresowe analizy zmienności, stosując odpowiednie metody statystyczne dla weryfikacji hipotez o istotności monitorowanych zmian.

Jednym z możliwych sposobów realizacji Planu Rozwoju Lokalnego będzie współpraca z sektorem publicznym oraz organizacjami pozarządowymi. Dominującą zasadą współpracy będzie zasada partnerstwa. Za kontakty z sektorem publicznym i organizacjami biznesowymi w sprawach Planu Rozwoju Lokalnego odpowiadać będzie Komisja monitorująca. Szczegółowe zadania spoza programu inwestycji gmin, umieszczono w rozdziale V Planu Rozwoju Lokalnego.

1. Komisja monitorująca

W celu zapewnienia właściwego ustawienia procesu wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego, Rada Powiatu powołała komisję monitorującą projekty. Komisja ta ma za zadanie:

- Opracowanie harmonogramu zadaniowo-czasowego dla każdego, wdrażanego projektu,
- Ustalenie kwantyfikowalnych wskaźników monitoringu projektu,
- Ustalenie harmonogramu finansowania wdrażanych inwestycji,
- Przygotowanie planu rezerwowego A - odstąpienia powiatu od finansowania projektu na etapie fazy wstępnej studium wykonalności,
- Przygotowanie planu rezerwowego B - realizacji projektu przy odrzuceniu wniosku o współfinansowanie przez zewnętrzne źródła finansowania,
- Przygotowanie planu rezerwowego C - utraty zdolności do podpisania umowy z wykonawcą lub unieważnienia przetargu,
- Przygotowanie planu rezerwowego D - odmowy refinansowania po wykonaniu zadania,
- Kwartalną ocenę postępu prac nad wdrożeniem inwestycji ujętych w planie oraz bieżące sygnalizowanie sytuacji problemowych Staroście.

W szczególności do każdego zadania inwestycyjnego zostanie przypisany jeden z członków komisji monitorującej, którego zadaniem będzie raportowanie o bieżącym stanie zaawansowania projektu i przekazywanie uwag Staroście.

W związku z wyjątkowo ważnymi aspektami, związanymi z procesem wdrożenia powinna istnieć ścisła współpraca z zespołem zadaniowym powołanym Zarządzeniem Nr 25/2004 Starosty Oławskiego z dnia 29 czerwca 2004 r., utworzonym dla przygotowania Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego.

Wdrożenie projektu inwestycyjnego według wniosku komisji monitorującej będzie wymagać decyzji Starosty przy kontrasygnacie Skarbnika.

2. Procedura wdrożeniowa projektu inwestycyjnego

Projekty zgłoszone do Planu Rozwoju Lokalnego będą wdrażane według kolejności ustalonej w rankingu hierarchii zadań. Kolejność ta może zostać zmieniona uwarunkowaniami budżetowymi lub terminami narzucanymi przez komitety sterujące programem ZPORR, itp. Zasadą jest maksymalizacja wykorzystania dotacji.

Liczba projektów z Planu Rozwoju Lokalnego prowadzonych jednocześnie przez powiat uwarunkowana jest aktualną płynnością finansową. Z tego też warunku wynika, że nie jest możliwa jednoczesna realizacja kilku dużych przedsięwzięć.

Wniosek w sprawie rozpoczęcia wdrożenia projektu składa na ręce Starosty sekretarz komisji monitorującej. Starosta po konsultacji ze Skarbnikiem podejmuje decyzje o rozpoczęciu procedury wdrożenia.

Każdy projekt inwestycyjny umieszczony w Planie Rozwoju Lokalnego będzie realizowany w oparciu o harmonogram zadaniowo-czasowy, przedstawiony w następnym rozdziale.

Każdy, zakończony projekt inwestycyjny zostaje przekazany do monitorowania jego efektywności oraz skutków, komisji monitorującej. Monitoring w oparciu o dane statystyczne i wskaźniki kwantyfikowalności będzie prowadzony w okresie 5 lat od chwili przekazania inwestycji do użytkowania.

W procesie wdrożenia każdego projektu przewiduje się udział następujących zasobów pracy:

- Starosta (zatwierdzanie i akceptacja),
- Dział inwestycji (dokumentacja, przetargi, analizy, kosztorysy),
- Dział zamówień (przetargi, dokumentacja przetargowa),
- Skarbnik (dopasowanie harmonogramu do budżetu, kontrasygnacja dla Starosty),
- Komisja monitorująca (monitoring całości procesu),
- Komisja przetargowa (wybór wykonawców),
- Konsultant zewnętrzny (nadzór nad procesem),
- Wykonawca SW (studium wykonalności),
- Wykonawca OOS (ocena oddziaływania na środowisko),
- Wykonawca Projektu (inżynier projektujący),

- Urząd zewnętrzny (decyzje, pozwolenia).

Zasoby te uzupełniają się wzajemnie i planują wdrożenie całego Planu Rozwoju Lokalnego. Należy uwzględnić wąskie gardła procesu, związane z nadmiernym obciążeniem wybranych zasobów przy skoncentrowanych w czasie działaniach, ponieważ organizacja terminarza składania wniosków o finansowanie jednocześnie kilku projektów może skutkować przeciążeniem zasobów powiatu i w konsekwencji blokadą czasową wdrożenia.

3. Harmonogram czasowo zadaniowy i czasowo finansowy

Dla każdego projektu tworzy się osobny harmonogram czasowo-zadaniowy oraz czasowo finansowy w formacie Microsoft Project. Graficzną prezentację stanowi wykres Gantta. W załączeniu do niniejszego opracowania znajduje się płyta CD, na której umieszczono plik *Harmonogram wdrożenia PRL.mpp* w formacie Microsoft Project. Obejmuje on zoptymalizowaną analizę szczegółową harmonogramu prac nad inwestycją przez wszystkie zaangażowane jednostki.

Tab. 47 *Harmonogram czasowo-zadaniowy wdrożenia pojedynczego zadania inwestycyjnego*

Przygotowanie wstępne	15 dni
Ustalenie zakresu zadania inwestycyjnego.	1d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
Zdefiniowanie zasobów wstępnych	1d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
Wstępne studium wykonalności	14d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Ustalenie zasad monitoringu i kwantyfikacji	1d
Ustanowienie managera projektu	0d
<i>Starosta</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	

Ustalenie rodzajów przetargów	4h
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Dział zamówień</i>	
Ustanowienie komisji przetargowej	1d
<i>Starosta</i>	
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Dział zamówień</i>	
Szkolenie komisji przetargowej	1d
<i>Dział zamówień</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Zakończenie fazy wstępnej	0d
Analiza/wymagania dokumentacyjne	30 dni
Analiza wstępnego studium	5d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Skarbnik</i>	
Ocena oddziaływania na środowisko	30d
<i>Wykonawca OOS</i>	
Naszkiecowanie wstępnych kosztorysów	14d
<i>Dział inwestycji</i>	
Opracowanie wstępnego budżetu	3d
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Skarbnik</i>	
Przegląd specyfikacji zadania i jego budżetu z zespołem	1d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Skarbnik</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Uwzględnienie opinii dotyczących specyfikacji technicznej	3d
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Dział inwestycji</i>	
Opracowanie przebiegu przetargów	1d
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Komisja przetargowa</i>	
Uzyskanie akceptacji na kontynuowanie (konceptja, przebieg, budżet)	4h

<i>Starosta</i>	
Zakończenie analizy	0d
<i>Komisja monitorująca</i>	
Projektowanie inwestycji	138 dni
Wybór wykonawcy Studium Wykonalności	21d
Zatwierdzenie przez Starosta	0d
<i>Starosta</i>	
Opracowanie Studium Wykonalności	30d
<i>Wykonawca SW</i>	
Analiza studium wykonalności	3d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Przegląd specyfikacji projektu	1d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
Uwzględnienie opinii w specyfikacji projektu	1d
<i>Komisja monitorująca</i>	
Uzyskanie akceptacji na kontynuowanie	4h
<i>Starosta</i>	
Wybór wykonawcy projektu technicznego	21d
<i>Wykonanie projektu technicznego</i>	60d
<i>Wykonawca Projektu</i>	
Zatwierdzenie przez Starosta	4h
<i>Starosta</i>	
Zakończenie projektowania	0d
Wniosek o dofinansowanie i pozwolenia	150 dni
Wystąpienie o warunki zabudowy	0d
Uzyskanie warunków zabudowy	30d
Wystąpienie o pozwolenie na budowę	0d
Uzyskanie pozwolenia na budowę	120d
Przygotowanie wniosku	3d
Kompletacja załączników i pozwoleń	14d
Złożenie wniosku w Komitecie Sterującym	1d
<i>Dział inwestycji</i>	
Decyzja o przyznaniu promesy	60d
Decyzja o kontynuacji	0d

<i>Starosta</i>	
Przetarg i wybór wykonawcy	120 dni
Przygotowanie instrukcji uczestnika	21d
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
Przygotowanie formularzy oceny formalnej	1d
<i>Dział zamówień</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Przygotowanie formularzy oceny technicznej	2d
<i>Dział zamówień</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Przygotowanie dokumentacji przetargowej	28d
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Ogłoszenie o przetargu	14d
Zbieranie ofert i odpowiedzi na pytania	60d
Sesja otwarcia ofert	1d
<i>Komisja przetargowa</i>	
Wybór oferenta	7d
<i>Komisja przetargowa</i>	
Zatwierdzenie prac komisji	1d
<i>Starosta</i>	
Złożenie dokumentacji w RKS (Regionalny Komitet Sterujący)	7d
Zatwierdzenie procedury przez RKS	30d
Podpisanie umowy z wykonawcą	7d
Zakończenie procedury wyboru wykonawcy	0d
Wykonanie inwestycji	363 dni
Wejście na budowę	30d
Wykonanie zadania	300d
Raporty kwartalne	196d
Raporty kwartalne 1	1d
Raporty kwartalne 2	1d
Raporty kwartalne 3	1d
Raporty kwartalne 4	1d
Przekazanie do użytkowania	3d
Pozwolenie na użytkowania	30d
Zakończenie procesu wykonawstwa	0d
Rozliczenie i monitoring	14,5 dni

Wykonanie raportu końcowego	14d
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Zatwierdzenie raportu	0,5d
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
<i>Starosta</i>	
Wykonanie analizy porównawczej efektów	6d
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Przygotowanie formalne rozliczenia	6d
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
<i>Skarbnik</i>	
Przygotowanie wniosku o refinansowanie	3d
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Rozliczenie ostateczne projektu	1d
<i>Skarbnik</i>	
<i>Dział inwestycji</i>	
Złożenie wniosku o refinansowanie	0d
<i>Starosta</i>	

Należy zwrócić uwagę, że od momentu koncepcji inwestycji do chwili rozpoczęcia robót działania proceduralne zajmują około 300 - 450 dni. Czasu tego nie da się specjalnie skrócić, ze względu na długie terminy uzyskiwania pozwoleń, wykonania dokumentacji oraz niskiej wydolności decydujących o promesach.

Równocześnie należy mieć świadomość, że ostre reguły oceny, kontroli oraz całkowita zgodność przeprowadzenia projektu według procedur unijnych powodują konieczność bardzo starannego przygotowania dokumentacji oraz rozliczeń. Dotyczy to zwłaszcza zgodności danych w kolejnych etapach procesu (np. przedmiary i dane we wniosku muszą być zgodne z otrzymanymi w dokumentacji przetargowej oraz powykonawczej). Dlatego prowadząc wdrożenie komisja monitorująca w szczególności dokładnie będzie analizować dokumentację na każdym etapie harmonogramu.

IX SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Niezależnie od procedury wdrażania poszczególnych projektów, opisanej w rozdziale VIII, Plan Rozwoju Lokalnego stanowi dokument prognostyczno-planistyczny, który może podlegać modyfikacji w zależności od istniejącej sytuacji oraz koniunktury. Dla ukazania stopnia realizacji oraz wyników długofalowych, konieczny jest ciągły monitoring, obrazujący trafność planowania. Monitoring ten należy podzielić na następujące kategorie:

- Monitoring fazy produktów (bezpośredniego wdrażania projektów),
- Monitoring oddziaływania krótkoterminowego (osiągniętych rezultatów),
- Monitoring oddziaływania długofalowego (osiągniętych wyników).

Analiza wyników monitorowanych danych musi zawierać czytelne porównanie w czasie zmienności wskaźników. Konieczne jest wprowadzenie kilku podstawowych wskaźników globalnych, które staną się miernikiem postępu i dla których możliwe będzie zastosowanie testu statystycznego istotności zmienności.

Nie mniej ważnym zagadnieniem jest inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi. To zadanie stanowi kontynuację pracy nad Planem Rozwoju Lokalnego, gdzie władze powiatu zaprosiły do współpracy wszystkie, aktywne jednostki życia społeczno-gospodarczego z terenu powiatu. Cykliczne spotkania i przedstawianie propozycji współudziału i współfinansowania istotnych projektów oraz zakładanie podmiotów publiczno-prawnych, mogących aplikować o środki z innych źródeł daje dodatkowe możliwości zrealizowania ambitnych zamierzeń Powiatu Oławskiego.

Bezpośrednio z monitoringiem stanu realizacji Planu Rozwoju Lokalnego wiąże się aktywna prezentacja i kontakt z lokalnymi mediami. Plan takiego działania powinna opracować komisja monitorująca oraz wskazać pełnomocnika ds. kontaktu z mediami.

1 System monitorowania pojedynczego projektu

1.1 Faza tworzenia produktów

Na tym etapie istotne jest osiągnięcie fizycznego zaistnienia w określonym czasie założonych w projekcie i harmonogramie wykonawcy dołączonym do dokumentacji przetargowej ilości pracy oraz ilości zużytych materiałów.

Monitoring prowadzony jest przez komisję monitorującą i polega na porównaniu założonych czasów dla danego podzadania ze stanem bieżącym. Wykorzystuje się przy tym formularz sprawozdania kwartalnego wykonawcy.

W fazie końcowej projektu komisja monitorująca ocenia dostarczone sprawozdanie końcowe wykonawcy z założeniami projektowymi oraz harmonogramem czasowym.

Raz w miesiącu komisja monitorująca ocenia stan wykonania procedury wdrażania projektu, nanosząc do harmonogramu stan bieżący realizacji zadania. Powstałe odchylenia są oceniane i wprowadzana jest korekta Planu.

Przynajmniej raz na kwartał dokonywana jest ocena wykonania budżetu inwestycji przez dział inwestycji i przedstawiana jest skarbnikowi powiatu.

1.2 Faza krótkoterminowych skutków wdrożenia projektu.

Obejmuje okres do 2 lat bezpośrednio po wykonaniu inwestycji. Skutki te są mierzone porównaniem zadanych wskaźników kwantyfikacji dla danego projektu (Rozdział VI). Analizie porównawczej podlega tabela najbardziej istotnych czynników, wykorzystując test statystyczny istotności obserwowanych empirycznie zmian (np. chi-kwadrat). Oceny dokonuje komisja monitorująca i nanosi wynik cząstkowy do ogólnego raportu o skutkach wdrożenia Planu Rozwoju Lokalnego.

Przy wyborze wskaźników konieczna jest analiza danej inwestycji. Jej wpływ na całokształt realizacji Planu Rozwoju Lokalnego powinien być jak najbardziej łączny z pozostałymi. Z drugiej zaś strony powinny być one zmienne w czasie. Nie zawsze się to udaje, ale w wielu wypadkach istnieje przynajmniej jeden, charakterystyczny parametr, którego wartość odpowiada warunkom analizy.

2 System monitorowania i oceny Planu Rozwoju Lokalnego

Dla oceny programów, których częścią są projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej rozróżnia się następujące typy ocen:

- **ex- ante** (przed realizacją programu)
- **mid-term** (w połowie okresu realizacji); w odniesieniu do Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2004-2006 nie przewiduje się oceny w połowie okresu realizacji, gdyż zakończenie większych inwestycji zaplanowano na rok 2006. Ocena taka zostanie sporządzona w przypadku zaistnienia takiego obowiązku
- **ex-post** (na zakończenie programu), w jej ramach przewiduje się, że po zakończeniu danego projektu - przez dwa kolejne lata, w systemie rocznym sporządzane będą raporty celem weryfikacji rzeczywistych i planowanych wskaźników oddziaływania
- **on-going** (bieżąca); ocenie tej podlegać będą poszczególne projekty w trakcie ich realizacji, w układzie raportów kwartalnych, a w przypadku krótkoterminowych inwestycji, w układzie miesięcznym.

2.1 Faza realizacji zadań

Na tym etapie istotne jest osiągnięcie wypełnienia czasowego zadań określonych harmonogramem wdrożenia Planu Rozwoju Lokalnego. Równolegle oceniane są harmonogramy wdrażanych przedsięwzięć oraz pozostających w fazie procedur poprzedzających bezpośrednie wykonanie.

Monitoring polega na kwartalnej analizie wszystkich sprawozdań kwartalnych, przekazanych od wykonawców zadań cząstkowych. A w przypadku zadań nie rozpoczętych fizycznie, na porównaniu z położeniem na wykresie Gantta i naniesieniu aktualnej pozycji.

Równocześnie porównywane są analizy finansowe i budżetowe tak, aby nie pojawiły się chwilowe utraty płynności. Odpowiedzialna jest za to komisja monitorująca.

Komisja monitorująca przekazuje Staroście wyniki analizy realizacji zadań i wprowadza ewentualne korekty lub wdraża decyzje synchronizujące i procedury rezerwowe.

2.2 Faza oddziaływania krótkookresowego

Na tym etapie istotne jest osiągnięcie pożądaných wyników, określonych wskaźnikami globalnymi, zgodnie z kwantyfikacją PRL. Przykładami takich wskaźników mogą być:

- Spadek bezrobocia,
- Wzrost ceny gruntów inwestycyjnych,
- Przyrost volumenu podatków lokalnych,
- Wzrost liczby firm,
- Wzrost wytworzonej wartości dodanej.

Monitoring finansowo-czasowy powinien obejmować skutki wdrożenia projektów i ich wpływ na budżet, a zwłaszcza płynność finansową powiatu. Harmonijnie wdrażany Plan Rozwoju Lokalnego musi zapewnić stały poziom płynności finansowej oraz przyrost środków inwestycyjnych. Wskaźnik ten jest bardzo czułym narzędziem weryfikacji poprawności zarządzania projektami.

2.3 Faza monitoringu długofalowego i oceny

Analizy długofalowe prowadzone będą w oparciu o porównania zmienności w czasie wybranych wskaźników fazy oddziaływania krótkookresowego. Do weryfikacji przebiegu w czasie należy użyć analizy statystycznej (współczynnika korelacji oraz weryfikacji hipotez w oparciu o test chi-kwadrat).

3. Public Relations (promocja) Planu Rozwoju Lokalnego

Promocję działań realizowanych w jego ramach i samego planu będzie prowadzić pracownik Starostwa Powiatowego w Oławie przy współpracy z komisją monitorującą, zgodnie z dyrektywą Komisji Europejskiej Nr 1159/2000 z dnia 30.05.2000 roku w sprawie "Zasad informowania i promocji projektów współfinansowanych z Funduszy Strukturalnych". Wszelkie materiały promocyjne będą określać cele realizacji poszczególnych zadań w ramach planu, planowane wskaźniki osiągnięć oraz źródła finansowania projektów.

Celem działań związanych z promocją Planu jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów działań podejmowanych w ramach planu a także instytucji mogących być partnerami w realizacji inwestycji. Grupami tymi są:

- Beneficjenci projektów/mieszkańcy powiatu,
- Środowisko przedsiębiorców,
- Organizacje pozarządowe,
- Partnerzy społeczni.

W ramach promocji Planu Rozwoju Lokalnego podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

- Umieszczenie na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Oławie, założeń Planu,
- Wydanie biuletynu informacyjnego dla beneficjentów (poświęconego wybranym projektom),
- Organizacji spotkań z potencjalnymi partnerami społeczno - gospodarczymi,
- Umieszczenie billboardów (tablic reklamowych) w miejscach realizacji inwestycji infrastrukturalnych, informujących o zakresie realizowanych projektów,
- Umieszczenie stałej tablicy pamiątkowej w miejscach powszechnie dostępnych, celem pozostawienia trwałej informacji o wsparciu inwestycji ze środków unijnych
- Publikacji w prasie (w przypadku wybranych projektów).

4. Aktualizacja Planu Rozwoju Lokalnego

Plan Rozwoju Lokalnego jest opracowaniem średnioterminowym, podlegającym ciągłej weryfikacji sytuacją społeczno-gospodarczą. Muszą zatem istnieć mechanizmy jego modyfikacji oraz optymalizacji wobec potencjalnych zmian zarówno w otoczeniu prawnym, gospodarczym, jak i społecznym, tak w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi, jak i wewnętrznymi. Plan niniejszy może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej decyzji Rady Powiatu. W szczególności niniejszy Plan Rozwoju Lokalnego może zostać zmieniony bądź uzupełniony na wniosek Rady Powiatu lub Starosty. Przesłankami zmiany niniejszego programu mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w powiecie podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych lub poszczególnych mieszkańców albo ich grup.

Zmiana działań i priorytetów, o których mowa w niniejszym Planie, jak również ich uszczegółowienie i uzupełnienie, może nastąpić w trakcie realizacji Planu, w szczególności po przyjęciu uchwały budżetowej na kolejny rok budżetowy, określającej zadania inwestycyjne lub innych programów, w szczególności Wieloletniego Planu Inwestycyjnego.